

© DELOVNI ZVEZKI
URADA ZA MAKROEKONOMSKE ANALIZE IN RAZVOJ

št. 8/letnik X/2001

**ANALIZA OBNAŠANJA GOSPODINJSTEV
V SLOVENIJI V OBDOBJU 1997–2000
(na podlagi podatkov APG)**

Ana TRŠELIČ

Ljubljana, 2001

DELOVNI ZVEZKI URADA ZA MAKROEKONOMSKE ANALIZE IN RAZVOJ
ISSN 1318-1920

Št. 8/letnik X/2001

Izdajatelj:

Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj,
Gregorčičeva 27, 1000 Ljubljana.

Telefon: 01 478 10 12

Fax: 01 478 10 70

Elektronska pošta: gp.umar@gov.si

<http://www.sigov.si/zmar/publicis/dz.html>

Glavna urednica: Ana TRŠELIČ

Prelom strani, tehnična urednica: Tina KOPITAR

Prevod povzetka: Marko GERMOVŠEK

Lektoriranje: Julijana ČUFER

Distribucija: Simona ZRIM

Tisk: SOLOS, Ljubljana

Odgovorna oseba: dr. Janez ŠUŠTERŠIČ, direktor

Naklada:

200 izvodov

Pisna naročila za zbirko ali posamezno publikacijo sprejemamo na naslov izdajatelja.

Ključne besede: gospodinjstva, potrošnja, Slovenija, anketa o porabi gospodinjstev, razpoložljiva sredstva, izdatki gospodinjstev za življenjske potrebščine, dohodkovni kvartili, formalni status zaposlitve, izobrazba, tip gospodinjstva, trajne dobrine, Evropska unija, tranzicijske države.

KAZALO

Povzetek/Summary	5
1. Uvod	9
2. Namen in metodologija Ankete o porabi gospodinjstev	10
3. Analiza povprečnih vrednosti APG v Sloveniji v obdobju 1997-2000	13
3.1 Razpoložljiva sredstva gospodinjstev	13
3.2. Izdatki gospodinjstev	14
3.2.1 Izdatki gospodinjstev za življenjske potrebščine	14
3.2.1.1. Povprečna nagnjenost gospodinjstev k trošenju	16
3.2.1.2. Izdatki gospodinjstev za nakup hrane in količina porabljenih živil in pijač (na člana gospodinjstva)	16
3.3. Opremljenost gospodinjstev s trajnimi potrošnimi dobrinami	18
4. Analiza obnašanja gospodinjstev v Sloveniji v obdobju 1998–2000 po dohodkovnih kvartilih in nekaterih socioekonomskih značilnostih	20
4.1 Splošne značilnosti gospodinjstev	21
4.1.1. Tip gospodinjstva	21
4.1.2. Dosežena izobrazba nosilca gospodinjstva	22
4.1.3. Formalni status zaposlitve nosilca gospodinjstva	23
4.2. Opremljenost gospodinjstev s trajnimi potrošnimi dobrinami	24
4.3. Razpoložljiva sredstva gospodinjstev	25
4.4. Izdatki gospodinjstev	28
4.4.1. Izdatki gospodinjstev za življenjske potrebščine	29
4.4.2. Primerjava potrošnega vzorca gospodinjstev v Sloveniji glede na različne socioekonomke značilnosti le-teh	33
5. Primerjava podatkov APG v Sloveniji z drugimi evropskimi državami	37
5.1. Splošne značilnosti gospodinjstev v državah Evropske unije	37
5.2. Izdatki gospodinjstev za življenjske potrebščine	39
5.2.1. Države Evropske unije	39
5.2.2. Tranzicijske države	43
6. Literatura in viri	46
7. Priloga	47

Seznam kratic uporabljenih v prispevku

APG	Anketa o porabi gospodinjestev
COICOP	Klasifikacija osebne porabe po namenu
EU	Evropska unija
LP	Lastna proizvodnja gospodinjestev
NR	Nacionalni računi
OŠ	Osnovna šola
SURS	Statistični urad RS

Šifre klasifikacije izdatkov gospodinjestev po namenu (COICOP)

01	Hrana in brezalkoholne pijače
02	Alkoholne pijače in tobak
03	Obleka in obutev
04	Stanovanje, elektrika, voda, plin in druga goriva
05	Pohištvo, gospodinska oprema in storitve
06	Zdravje
07	Transport
08	Komunikacije
09	Rekreacija in kultura
10	Izobraževanje
11	Hoteli, kavarne in restavracije
12	Različne dobrine in storitve
1-12	Izdatki gospodinjestev za življenjske potrebščine
20	Drugi izdatki, ki niso potrošni izdatki

Mednarodne kratice držav

AUT	Avstrija
BE	Belgija
BG	Bolgarija
CZ	Češka republika
DK	Danska
EE	Estonija
ES	Španija
FI	Finska
GE	Nemčija
GR	Grčija
HU	Madžarska
IE	Irska
IT	Italija
LV	Latvija
LT	Litva
LU	Luksemburg
NL	Nizozemska
PL	Poljska
RO	Romunija
SE	Švedska
SK	Slovaška republika
SI	Slovenija
UK	Velika Britanija

Povzetek

V prispevku predstavljamo analizo obnašanja gospodinjestev v Sloveniji po podatkih ankete o porabi gospodinjestev (APG) za obdobje od leta 1997 do 2000. Statistični urad RS jo izvaja vsako leto, od leta 1997 naprej je vsebinsko in po načinu izvedbe prilagojena priporočilom Eurostata. APG izvajajo v vseh državah srednje in vzhodne Evrope ter tudi v drugih evropskih in neevropskih državah. Njen namen je spoznati raven in sestavo zasebne potrošnje gospodinjestev za celotno populacijo ali po posameznih socioekonomskih kategorijah. V delovnem zvezku obravnavamo nekatere splošne značilnosti gospodinjestev v Sloveniji (kot so velikost, struktura glede na tip, izobrazbo ter formalni status zaposlitve nosilca), njihovo opremljenost s trajnimi dobrinami, največji del prispevka pa je posvečen strukturi razpoložljivega dohodka in predvsem potrošnje gospodinjestev, in sicer po dohodkovnih kvartilih in različnih socioekonomskih značilnostih gospodinjestev.

***

V Sloveniji se je v obdobju 1997–2000 rahlo povečalo povprečno število otrok, starih do 14 let, ni pa se spremenilo povprečno število članov gospodinjestev (3.02). Analiza po kvartilih kaže, da so gospodinjestva najnižjega kvartila štela najmanj članov in imela v povprečju tudi najmanj otrok. Po pričakovanjih živijo v najmanjših stanovanjih in v povprečju razpolagajo z najnižjim številom osebnih avtomobilov. Obratno sliko najdemo pri gospodinjestvih četrtega kvartila.

Največ nosilcev gospodinjestev ima v Sloveniji srednjo izobrazbo, sledijo jim tisti s končano poklicno in osnovno šolo, na repu pa sta oba ekstrema, nosilci z višjo in visoko izobrazbo in tisti, ki so brez nje. Stanje po kvartilih potrjuje, da je izobrazba eden pomembnejših dejavnikov, ki določajo dohodek gospodinjestev. V prvem kvartilu prevladujejo nosilci s končano osnovno šolo, v četrtem pa je največ takšnih, ki so končali višje ali visoke šole. Glede na formalni status zaposlitve je največji delež nosilcev gospodinjestev zaposlenih, sledijo jim upokojenci, precej nižje deleže pa dosegajo samozaposleni in brezposelni. V prvem kvartilu je največ upokojencev, v vseh ostalih pa prevladujejo zaposleni.

Opremljenost gospodinjestev s trajnimi potrošnimi dobrinami se v obdobju 1997–2000 ni bistveno spremenila. V tem času so se gospodinjestva dodatno opremila predvsem z osebnimi računalniki, pomivalnimi stroji, glasbenimi HI-FI napravami in telefoni. To so, poleg videorekorderja, stroja za sušenje perila in mikrovalovne pečice, dobrine, ki so konec devetdesetih let v Sloveniji predstavljale ločnico med premožnejšimi in revnejšimi gospodinjestvi. Radijski sprejemnik, hladilnik, pralni stroj in tudi barvni televizor ter zamrzovalno skrinjo pa na drugi strani najdemo v skoraj vsakem gospodinjestvu, ne glede na višino dohodka.

Razpoložljiva sredstva gospodinjestev so se v opazovanem obdobju nekoliko povečala. V njihovi strukturi se je rahlo okreplil delež denarnih sredstev, upadel pa je delež lastne proizvodnje gospodinjestev. S slednjo si najbolj pomagajo gospodinjestva prvega kvartila. Največji ponder v strukturi lastne proizvodnje vseh gospodinjestev ima pridelava hrane; gospodinjestva doma pridelajo največ vina, zelenjave, mesa, jajc ter sadja. Med denarnimi sredstvi so najpomembnejši vir dohodka prejemki iz delovnega razmerja in

pokojnine, kar je pričakovano glede na razporeditev gospodinjstev po statusu zaposlitve. Med bonitetami, ki v strukturi razpoložljivih sredstev predstavljajo najmanjši delež, prevladujejo pri gospodinjstvih vseh kvartilov (razen prvem) bonitete iz zaposlitve.

Izdatke gospodinjstev v grobem ločimo na tiste za življenjske potrebščine ter na druge, ki niso del potrošnih izdatkov. Delež prvih (več kot 90%) je v Sloveniji v obdobju 1997-2000 nekoliko upadel. Za podrobno vsebinsko analizo sprememb v strukturi trošenja gospodinjstev je obdobje štirih let, za kolikor imamo na voljo primerljive podatke, prekratko. Poleg tega smo bili v letu 1999 priča tudi strukturnemu šoku (uvedbi davka na dodano vrednost), ki je nedvomno vplival na takratno obnašanje gospodinjstev in na sama razmerja znotraj strukture porabe njihovih razpoložljivih sredstev. Prva leta tranzicije, ko so se gospodinjstva izdatno opremljala s trajnimi dobrinami, so prav tako mimo, zato se struktura porabe razpoložljivega dohodka gospodinjstev v Sloveniji počasi spreminja.

Gospodinjstva so v povprečju 96.1% svojih razpoložljivih sredstev porabila za življenjske potrebščine, najpremožnejša gospodinjstva nekoliko manj, revnejša pa več. Porazdelitev gospodinjstev glede na razpoložljiva sredstva in potrošne izdatke je dokaj neenakomerna, saj je najrevnejših 10% gospodinjstev porabilo 3.6% vseh izdatkov za življenjske potrebščine, najbogatejših 10% pa 19.8%. Gospodinjstva v Sloveniji v povprečju največji delež izdatkov za življenjske potrebščine porabijo za hrano in brezalkoholne pijače, transport in stanovanje. Najrevnejša in samska gospodinjstva, gospodinjstva upokojencev in gospodinjstva, katerih nosilci so brezposelne osebe, porabijo svoj dohodek pretežno za najnujnejše dobrine. V višjih dohodkovnih kvartilih ter pri gospodinjstvih z visokoizobraženim ali zaposlenim nosilcem proporcionalni delež porabe najnujnejših dobrin upada, povečujejo pa se izdatki gospodinjstev za oblačila, rekreacijo, avtomobile in ostale luksuzne dobrine.

Ko smo primerjali potrošne navade gospodinjstev različnih držav Evrope, smo opazili, da se te med državami razlikujejo. Razpoložljivi dohodek gospodinjstev in raven blaginje v družbi imata povsod odločilen vpliv na raven potrošnje, dejavniki, kot so kultura, tradicija in stopnja urbanizacije, pa tudi vplivajo na navade gospodinjstev. Struktura porabe gospodinjstev v tranzicijskih državah se nekoliko razlikuje od tiste v EU predvsem pri treh osnovnih postavkah: hrani, stanovanju in transportu. Delež slednjih dveh sta precej nižja kot v državah EU, delež hrane in brezalkoholnih pijač v strukturi izdatkov za življenjske potrebščine pa kar trikrat višji. Korelacija med odstotkom porabe hrane gospodinjstev v skupnih izdatkih za življenjske potrebščine in bruto domačim proizvodom na prebivalca je močno negativna in kaže, da delež hrane v porabi gospodinjstev z naraščanjem BDP p.c. upada. Slovenija je od vseh tranzicijskih držav po višini bruto domačega proizvoda in po strukturi izdatkov za življenjske potrebščine še najbliže državam Evropske unije.

Summary

This paper presents an analysis of household behaviour in Slovenia in 1997-2000 on the basis of the Household Budget Survey (HBS). The Statistical Office of the Republic of Slovenia has conducted annual surveys since 1997 and aligned its methodology with the Eurostat reports. The HBS is conducted in all Central and Eastern European countries. Its purpose is to examine the level and composition of household spending either for an entire population or specific socio-economic groups. The paper analyses some general characteristics of Slovenian households (size, structure broken down by type, education level and employment status of the head of the household), households' possession of durable goods, while the main part focuses on the structure of household disposable income and household spending broken down by income quartiles and the socio-economic characteristics of households.

***

In 1997-2000, the average number of children aged up to 14 years rose slightly, while the average number of household members remained unchanged (3.02). A breakdown by quartiles shows that households in the lowest quartile had the fewest members and fewest children on average. They lived in the smallest dwellings and owned the fewest cars. The opposite was the case in households of the fourth quartile.

Most heads of the household obtained a secondary education, followed by those who had finished vocational and primary school, while the fewest of them had either a higher education or not finished their primary education. Broken down by income quartiles, education turns out to be one of the important factors determining a household's income. In the first quartile, the majority of heads of the household had finished their primary education, whereas most heads in the fourth quartile had obtained a higher education. As far as formal employment status is concerned, most heads of the household were employed, followed by pensioners, while those who were self-employed or unemployed had minor shares. In the first quartile, the majority of household heads were retired, while in all other quartiles the majority were employed.

Households' possession of durable goods did not record any major change in 1997-2000. Households' new purchases mainly included personal computers, dishwashers, hi-fi equipment and telephones. These appliances, along with VCRs, clothes dryers and microwave ovens, represented the threshold between wealthy and poor households in the late nineties. Appliances such as radios, refrigerators, washing machines, colour television sets and freezers were found in almost every household, regardless of income.

Households' available assets increased slightly in the given period. Their composition shows that the share of money assets rose slightly, while the share of households' own production fell. Household's own production was most frequently used by households of the first quartile. Food production had the biggest weight in the structure of households' own production. Households mainly produced wine, vegetables, meat, eggs

and fruit. The most important source of income was income from employment and pensions. This was expected given the composition of households by employment status. Benefits in kind, representing the smallest share of households' available assets, mainly included benefits from employment in all quartiles, except the first one.

Household expenditure is roughly divided into consumption expenditure and other expenditure. The proportion of the former fell slightly in 1997-2000 to 90%. The period of four years – this is how long comparable data have been available – is too short to make any detailed analysis of changes in the structure of household spending. Further, 1999 saw a structural shock (the introduction of value-added tax) which strongly influenced household behaviour and caused major shifts within the household spending structure. The early years of transition, when households purchased many durable goods, are no longer relevant for this period and the composition of household income spending has changed little over the last few years.

Households spent an average of 96.1% of their available assets on consumer goods. Rich households recorded a slightly lower and poor households a slightly higher figure. Households were unevenly distributed along the lines of available assets and consumer goods spending: 10% of the poorest households spent 3.6% of their income on consumer goods, whereas 10% of the richest households recorded a figure of 19.8%. The highest proportion was on average spent on food and non-alcoholic beverages, transport and housing. The poorest, single and pensioner households and households where the head was unemployed mainly spent their income on basic necessities. Households in higher income quartiles and households where the head had finished higher education or was employed spent decreasing proportions of their income on basic goods, while expenditure on clothing, recreation, cars and other luxury goods increased.

A comparison of spending habits between selected European countries revealed significant differences. Household available income and a country's welfare had a decisive influence on the level of spending, but household behaviour was also affected by factors such as culture, tradition and the level of urbanisation. The structure of household spending in countries in transition differed slightly from that of the EU, primarily as regards its main components: food, housing and transport. The shares of the last two items were significantly lower than in the EU, while the shares of food and non-alcoholic beverages were three times higher. The correlation between the share of household's food spending in total consumption expenditure and gross domestic product per capita is highly negative and shows that the share of food in total household spending falls as GDP per capita increases. Slovenia is a country in transition that drew closest to the EU member-states in terms of gross domestic product per capita and the structure of expenditure on consumer goods.

1. Uvod

Gospodinjstva so skupnosti oseb, ki skupaj stanujejo in skupaj porabljajo svoje prejemke za osnovne življenjske potrebe. Vsakdo pripada določenemu gospodinjstvu ali ga tvori sam, v okviru njega pa uresničuje in izpolnjuje svoje cilje ter potrebe. Potrebe so vzvod trošenja in so osnova vedenjskemu potrošnemu vzorcu vseh gospodinjstev. Nekatere so nujne za njihov obstoj in preživetje (potrebe po hrani, obleki in stanovanju), druge so kulturno in tradicionalno pogojene, nekatere pa so povsem individualne in se razlikujejo glede na specifičen okus in preference posameznega gospodinjstva (Magrabi, 1991).

Statistični urad RS (SURS) izvaja Anketo o porabi gospodinjstev (APG) vsako leto, od leta 1997 naprej je ta vsebinsko in po načinu izvedbe prilagojena priporočilom Eurostata. Njen namen je spoznati raven in sestavo zasebne potrošnje gospodinjstev za celotno populacijo ali po posameznih socioekonomskih kategorijah. Individualne podatke o potrošnji gospodinjstev zbira, na podlagi vzorca, preko vprašalnikov in anketiranja članov gospodinjstev. Prikazuje situacijo v gospodinjstvih, kot jo le-ta sama zaznavajo. Podatki ankete se uporabljajo za izračunavanje ponderjev indeksa cen življenjskih potrebščin, za nacionalne račune, analizo revščine in socialne izključenosti ter druge izvedene izračune, povezane s porabo prebivalstva. Potrošnja gospodinjstev zajema vrednost izdatkov za življenjske potrebščine, kjer je poleg vrednosti kupljenega blaga in storitev upoštevana tudi vrednost lastne proizvodnje, porabljene v gospodinjstvu. Vključuje vse izdatke članov gospodinjstva, ne glede na to, ali so jih porabili za lastne namene ali darila drugim.

V delovnem zvezku predstavljamo rezultate večletnih APG in podrobno statično analizo individualnih podatkov gospodinjstev za obdobje 1998-2000. Uvodnemu poglavju sledi predstavitev namena in metodologije APG ter pregled posameznih definicij ankete. V nadaljevanju prikazujemo obnašanje gospodinjstev v obdobju 1997-2000 in sicer v luči njihovih povprečno razpoložljivih in povprečno porabljenih denarnih sredstev, opremljenosti s trajnimi dobrinami in vrednosti lastne proizvodnje dobrin. V tretjem poglavju te značilnosti statično preverjamo po dohodkovnih kvartilih in drugih socioekonomskih značilnostih gospodinjstev. Zanima nas, kakšna sta izobrazbena struktura in formalni status nosilcev gospodinjstev, kakšna je povprečna nagnjenost različnih skupin gospodinjstev k potrošnji, v kolikšni meri gospodinjstva razpolagajo z nekaterimi trajnimi dobrinami, kolikšno je bilo povprečno število članov gospodinjstev, koliko otrok so imela ipd. Delovni zvezek zaključujemo s pregledom obnašanja gospodinjstev v drugih državah, in sicer v Evropski uniji in nekaterih tranzicijskih državah.

2. Namen in metodologija Ankete o porabi gospodinjstev¹

Koncept Ankete o porabi gospodinjstev (APG)

SURS vsako leto na podlagi obdelave vprašalnikov APG objavi podatke o povprečnih razpoložljivih in povprečnih porabljenih denarnih sredstvih gospodinjstev, o njihovi opremljenosti s trajnimi dobrinami, lastni proizvodnji itn. Anketiranje je od leta 1983 potekalo po enotni metodologiji in z vsebinsko enakimi obrazci, leta 1997 pa se je anketa vsebinsko in po načinu izvedbe spremenila. Prilagodili so jo priporočilom Eurostata in uvedli kontinuiran način zbiranja podatkov, kar pomeni, da poteka neprekinjeno. Sedaj ne upošteva več bilančnega pristopa, ampak koncept izdatkov za življenjske potrebščine, razvrščenih po Klasifikaciji osebne porabe po namenu oz. COICOP (Clasification of Individual Consumption by Purpose). Anketo o porabi v gospodinjstvih izvajajo tudi v vseh državah srednje in vzhodne Evrope ter v drugih evropskih in neevropskih državah. Eurostat si zato prizadeva za poenotenje APG v vseh državah članicah EU in državah kandidatkah, saj bi jim to olajšalo primerjalne analize med državami (Intihar, Arnež, 2001).

Namen APG

Namen ankete je spoznati raven in sestavo zasebne potrošnje gospodinjstev za celotno populacijo ali po posameznih socioekonomskih kategorijah. Podatki ankete se uporabljajo za izračunavanje ponderjev indeksa cen življenjskih potrebščin, za nacionalne račune, analizo revščine in socialne izključenosti ter druge izvedene izračune, povezane s porabo prebivalstva (Intihar, Arnež, 2001).

Potrošnja gospodinjstev v APG in NR

V delovnem zvezku prikazujemo rezultate APG, vendar je potrebno na tem mestu opozoriti, da primerjava podatkov APG o potrošnji gospodinjstev in podatkov nacionalnih računov (NR), ki ravno tako spremljajo zasebno potrošnjo gospodinjstev, ni povsem mogoča. APG zbira individualne podatke o potrošnji gospodinjstev vzorčno, skozi vprašalnike in anketiranje članov gospodinjstev, in prikazuje situacijo v gospodinjstvih, kot jo le-ta zaznavajo sama. NR pa uporabljajo pri izgradnji agregata zasebne potrošnje poleg APG, ki je pomemben vir podatkov, še druge statistične vire (statistiko notranje trgovine, kmetijsko in zunanjetrgovinsko statistiko ipd.) in temeljijo na medsebojnem bilanciranju makroekonomskih agregatov (OECD, 1999). Statistika nacionalnih računov za razliko od APG upošteva tudi skupinska gospodinjstva in porabo tujih turistov na ozemlju države, kar pri APG ne drži (Winvist, 1999).

Gospodinjstva

Gospodinjstva kot enote opazovanja so skupnosti oseb, ki skupaj stanujejo in skupaj porabljajo svoje prejemke za osnovne življenjske potrebe (stanovanje, hrano in drugo) ter samske osebe, ki živijo same, porabljajo sredstva in se hranijo samostojno. V anketi niso upoštevana skupinska gospodinjstva, kot so internati, domovi za varstvo in nego otrok in starejših občanov, bolnišnice, študentski in dijaški domovi itd. Podatke o razpoložljivih in porabljenih sredstvih v gospodinjstvu oziroma podatke o osnovnih elementih osebne porabe so dajali člani gospodinjstva neposredno anketarju, ki ga je za to pooblastil SURS. Pri anketiranju so uporabili metodo osebnega intervjuja na osnovi vprašalnika in dnevnikov; vanje so člani gospodinjstva 14 dni samo zapisovali podatke o dnevniških izdatkih in količinah kupljenega blaga. Gospodinjstva so bila enakomerno porazdeljena čez vse leto, vsako gospodinjstvo pa je v anketi sodelovalo dva tedna.

¹ Poglavlje je povzeto po Statističnih informacijah o APG (SURS) in Statistics in focus (EUROSTAT).

Stratifikacija vzorca v Sloveniji je izdelana glede na 12 statističnih regij in 6 tipov naselij. V večjih naseljih (z več kot 10,000 prebivalci) je uporabljeno enostavno vzorčenje, v manjših pa vzorčenje v skupinah po 4 osebe, ki določajo gospodinjstvo. Najprej izberejo popisne okoliše (glede na velikost) za celo leto vnaprej, nato pa za vsako četrtletje po 4 osebe v vsakem okolišu. V večjih naseljih so s slučajnim enostavnim vzorčenjem izbrane za vsako četrtletje le osebe. Vzorec je enakomerno porazdeljen čez vse leto. Metode substitucije (izbiranja nadomestnih gospodinjstev, ki bi nadomestila tista, ki niso sodelovala) ne uporabljajo; namesto tega ustrezno povečajo vzorec glede na delež odgovorov iz prejšnjih let.

Razpoložljiva sredstva gospodinjstev obsegajo vsa denarna sredstva, denarno vrednost lastne proizvodnje in bonitete, ki jih imajo gospodinjstva v anketnem obdobju na razpolago. Denarna sredstva gospodinjstev zajemajo vse denarne prejemke, ki so jih člani gospodinjstva prejeli v 12 mesecih. Mednje štejemo:

- prejemke iz delovnega razmerja (plače in druge prejemke zaposlenih članov),
- prejemke iz honorarnega dela (vključno s prejemki iz avtorskih pravic in plačil preko študentskega servisa),
- prejemke iz samozaposlitve (plača podjetnika, dohodek iz kmetijstva in iz dejavnosti),
- pokojnine z dodatki,
- druge socialne prejemke (otroški dodatek, nadomestilo za porodniški dopust, socialne pomoči, invalidnine, štipendije, nadomestila brezposlenih),
- dohodek iz lastnine (prejemki od oddajanja sob, stanovanja, dohodek na podlagi patentov, licenc in drugih pravic, dividende, obresti),
- prejemke od prodaje (prejemki od prodaje premičnin in nepremičnin ter vrednostnih papirjev),
- druge prejemke (dobitki pri igrah na srečo, nadomestila za nacionalizacijo in razlašeno imetje, dediščine in zapuščine, prejemki iz naslova življenjskega zavarovanja od zavarovalnic),
- denarne pomoči in darila (preživnine, vzdrževalnine, denarna darila).

Denarna vrednost lastne proizvodnje zajema vrednost pridelkov in izdelkov iz lastne proizvodnje, porabljenih za gospodinjstvo v letu dni (hrana, pijača, drva za ogrevanje). Vrednost teh pridelkov in izdelkov je izračunana po povprečnih prodajnih cenah.

Bonitete zajemajo vrednosti, ki so jih gospodinjstva prejela:

- iz zaposlitve (delodajalec krije stroške gospodinjstva za elektriko, vodo, plin, telefon, RTV-naročnino, registracijo vozila, brezplačne obroke ipd.),
- drugo (sorodniki ali prijatelji so na primer gospodinjstvu plačali račun za elektriko, vodo, plin, telefon RTV-naročnino, registracijo vozila ipd.).

Porabljena sredstva obsegajo vrednost izdatkov za življenjske potrebščine (potrošni izdatki), izdatkov za stanovanje, hišo (nakup, prenove, velika dela) in drugih izdatkov. Med izdatke za življenjske potrebščine uvrščamo izdatke za:

- hrano in brezalkoholne pijače,
- alkoholne pijače in tobak,

*Vzorčenje**Razpoložljiva sredstva gospodinjstev**Denarna sredstva**Lastna proizvodnja**Bonitete**Porabljena sredstva*

*Izdatki
za življenjske
potrebščine*

- obleko in obutev,
- stanovanje, električno, vodo, plin in druga goriva,
- pohištvo, gospodinjsko opremo in storitve,
- zdravje,
- transport,
- komunikacije,
- rekreacijo in kulturo,
- izobraževanje,
- hotele, kavarne in restavracije ter
- različne dobrine in storitve.

Drugi izdatki

Med druge izdatke so uvrščeni davki in samoprispevki, varčevanje, denarni prenos in darila, življenjsko zavarovanje, prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, denarne kazni za prekrške in nadomestilo škode (podrobnejša struktura izdatkov gospodinjstev je razvidna iz tabele 4 v prilogi).

Pri porabljenih sredstvih je poleg vrednosti kupljenega blaga in storitev (ne glede na to, ali je bilo plačano v gotovini ali s kreditom) upoštevana tudi vrednost lastne proizvodnje, porabljene v gospodinjstvu. Vključuje vse izdatke članov gospodinjstva, ne glede na to, ali so jih porabili za lastne namene ali darila drugim.

3. Analiza povprečnih vrednosti APG v Sloveniji v obdobju 1997-2000

V poglavju medletno (od 1997² do 2000) primerjamo obnašanje gospodinjstev, in sicer v luči porabljenih količin živil na člana gospodinjstva, njihovo opremljenostjo s trajnimi dobrinami ter pregledom povprečnih razpoložljivih sredstev in porabe le-teh. Število sodelujočih gospodinjstev v anketi se je v opazovanem obdobju gibalo med 1,268 in 1,301 na letni ravni, ocenjeno število gospodinjstev pa se je v tem času gibalo med 636 tisoč in 662 tisoč³. V tem času se je prav tako rahlo povečalo povprečno število otrok v gospodinjstvu, starih do 14 let (z 0.47 na 0.49), ni pa se spremenilo povprečno število članov gospodinjstev (3.02).

3.1. Razpoložljiva sredstva gospodinjstev

Struktura razpoložljivih sredstev gospodinjstev, ki so se v štiriletnem opazovanem obdobju povečala realno⁴ za 4.1%, se ni bistveno spremenila. Najpomembnejši vir generiranja le-teh predstavljajo denarna sredstva (več

Tabela 1: Struktura razpoložljivih sredstev gospodinjstev, letno povprečje, v %

Sredstva/Leto	1997	1998	1999	2000	Sprememba 1997-2000
Denarna sredstva	92.1	92.3	93.5	92.8	0.7
Prejemki iz delovnega razmerja	53.1	54.1	53.0	53.1	-0.1
Prejemki iz honorarnega dela	1.9	1.5	2.0	1.8	-0.1
Prejemki iz samozaposlitve	5.1	5.4	6.5	5.3	0.1
Pokojnine z dodatki	22.6	22.3	23.0	22.8	0.2
Drugi socialni prejemki	5.1	5.3	4.8	5.5	0.4
Dohodek iz lastnine	0.6	0.3	0.3	0.5	-0.1
Prejemki od prodaje	2.7	2.4	3.2	3.1	0.4
Drugi prejemki	0.5	0.6	0.4	0.1	-0.3
Denarne pomoči in darila	0.4	0.3	0.4	0.7	0.2
Denarna vrednost lastne proizvodnje	6.3	6.1	4.8	5.7	-0.6
Hrana	4.5	4.4	3.6	4.1	-0.4
Pijača	1.1	1.1	0.7	0.8	-0.3
Gorivo	0.7	0.7	0.5	0.7	0.1
Bonitete	1.6	1.6	1.7	1.5	-0.1
Iz zaposlitve	1.4	1.4	1.4	1.3	-0.1
Drugo	0.2	0.2	0.3	0.3	0.0
Skupaj razpoložljiva sredstva	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0

Vir: SURS.

² Ker se je metodologija slovenske APG leta 1997 spremenila, primerjava rezultatov s prejšnjimi leti ni možna v celoti, ker so bila določena vprašanja iz nje izločena. Delna primerjava je možna le na ravni tekočega dohodka in potrošnih izdatkov.

³ Za podatke o številu gospodinjstev je pristojen vir podatkov Popis prebivalstva. Zadnji popisni podatek je iz leta 1991, ko naj bi bilo v Sloveniji 640,195 gospodinjstev.

⁴ Deflacionirano z indeksom cen življenjskih potrebščin.

Struktura razpoložljivih sredstev

kot 90%), sledijo pa jim denarna vrednost lastne proizvodnje in prejete bonitete (s 5.7- in 1.6-odstotnim deležem). Delež denarnih sredstev v strukturi vseh razpoložljivih sredstev se je še nekoliko okrepil, upadel pa je predvsem delež denarne vrednosti lastne proizvodnje (za 0.6-odstotne točke).

Povprečno gospodinjstvo v Sloveniji je tako v letu 2000 mesečno⁵ razpolagalo z 230,364 SIT neto denarnih sredstev, doma pridelalo za 14,089 SIT hrane, pijače in goriva, poleg tega pa prejelo še za 3,824 SIT bonitet (glej tabelo 1 v prilogi). Med denarnimi sredstvi predstavljajo najpomembnejši delež (dobrih 57%) prejemki iz delovnega razmerja (v letu 2000 povprečno mesečno 131,786 SIT) ter pokojnine z dodatki (56,678 SIT). Za dobrih 13.000 SIT mesečno so leta 2000 proračun gospodinjstev napolnili še prejemki iz samozaposlitve ter drugi socialni prejemki, med ostalimi mesečnimi viri dohodka pa so omembe vredni le še prejemki od prodaje (s 7,589 SIT prispevkom) ter prejemki za honorarno delo (4,458 SIT).

3.2. Izdatki gospodinjstev

Izdatke gospodinjstev ločimo na izdatke za življenjske potrebščine (12 skupin po klasifikaciji COICOP) ter na druge izdatke, ki niso del potrošnih izdatkov⁶, kamor spada tudi varčevanje. Ti so v letu 1997 znašali 7.8% celotnih izdatkov gospodinjstev, v letu 2000 pa se je njihov delež povečal na 9.1%. Delno je to povezano s spreminjanjem sistemov socialne varnosti, ki od gospodinjstev zahteva postopno krepitev zasebnih oblik varčevanja, obenem pa so prva leta tranzicije, ko so se gospodinjstva izdatno opremljala s trajnimi dobrinami, mimo, zato se struktura porabe razpoložljivega dohodka gospodinjstev spreminja.

3.2.1. Izdatki gospodinjstev za življenjske potrebščine

Izdatki za življenjske potrebščine so v obdobju 1997-2000 v strukturi vseh izdatkov zmanjšali svoj delež za 1.3-odstotne točke. Za podrobno vsebinsko analizo sprememb v strukturi trošenja gospodinjstev je obdobje štirih let, kolikor imamo na voljo podatke, prekratko. Poleg tega smo bili v letu 1999 priča strukturnemu šoku (uvedbi davka na dodano vrednost), ki je nedvomno vplival na takratno obnašanje gospodinjstev in na sama razmerja znotraj strukture porabe njihovih razpoložljivih sredstev. Kako so gospodinjstva svoja razpoložljiva sredstva v opazovanem obdobju porabila znotraj kategorije življenjskih potrebščin, lahko razberemo iz tabele 2.

Delež hrane in brezalkoholnih pijač predstavlja, kljub temu, da od leta 1997 ves čas pada, še vedno največji del izdatkov, in sicer okrog 23% (glej točko 3.2.1.2). To je v primerjavi s članicami Evropske unije veliko, saj znaša tam v povprečju manj kot 14%, med tranzicijskimi državami pa dosegamo, skupaj s Češko, najnižji delež (glej sliko 2 v prilogi).

Struktura izdatkov gospodinjstev

V primerjavi z državami EU, kljub padanju, visok delež izdatkov za brano...

⁵ Transformacija letnega podatka z deljenjem originalnega podatka s številom mesecev v letu.

⁶ Sem uvrščamo izdatke za stanovanje in hišo (velika dela, kot so obnova strehe, stavbe, fasade, zgraditev dodatnih prostorov, toplotna izolacija, napeljava centralnega gretja, elektrike, vode ipd.) ter preostale izdatke (davki, samoprispevki, članarine, izdatki v zvezi s pravnimi spori, zavarovanje in varčevanje).

Velik delež v izdatkih gospodinjstev za življenjske potrebščine predstavljata tudi skupini stanovanje (kamor spadajo najemnine, redno vzdrževanje stanovanja, stroški elektrike, vode, plina ter drugih goriv in ostalih storitev) in transport⁷. Ti so v opazovanem obdobju ves čas povečevali svoj delež in skokovito narasli zlasti v zadnjih dveh letih (v letu 1999 predvsem zaradi uveljavljene davčne reforme, ki je pospešila nakup trajnih dobrin gospodinjstev - zlasti vozil⁸). Vključujejo tako izdatke za nakup osebnih avtomobilov kot izdatke, namenjene delovanju osebne transportne opreme (sem spadajo rezervni deli za vozila, servisi, naftni derivati itd.), ter transportne storitve.

Za vzdrževanje stanovanj, najemnine ter pokritje stroškov elektrike, plina, vode in drugih goriv so gospodinjstva v letih 1997-2000 porabila v povprečju okrog 11% izdatkov za življenjske potrebščine (podatek ne vključuje imputiranih rent, ki so v Sloveniji zelo pomemben delež te skupine izdatkov). Delež v strukturi počasi narašča, a je še vedno veliko nižji kot v državah Evropske unije (kjer znaša v povprečju okrog 26%) ali ZDA, kjer so izdatki za stanovanje prav tako dosti pomembnejša postavka izdatkov gospodinjstev. Večinoma je vzroke za takšno stanje v Sloveniji iskati v visokem odstotku stanovanj v lasti gospodinjstev (po podatkih APG za obdobje 1998-2000 je bilo kar 84.7% gospodinjstev⁹ lastnikov svojega stanovanja, glej tabelo 4).

Pomemben delež potrošnje gospodinjstev predstavljajo tudi izdatki za rekreacijo in kulturo ter izdatki za obleko in obutev, in sicer oboji okrog 8%. V prvo skupino spadajo avdio in video ter fotografska oprema, osebni

...in nizek delež izdatkov za stanovanje.

Potrošna košarica slovenskih gospodinjstev med vsemi tranzicijskimi državami še najbliže tisti v državah EU.

Tabela 2: Struktura izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine, letno povprečje, v %

Izdatki po namenu/Leto	1997	1998	1999	2000	Sprememba 1997-2000
Hrana in brezalkoholne pijače	26.1	25.8	23.5	22.9	-3.3
Alkoholna pijača in tobak	3.4	3.0	2.9	2.8	-0.6
Obleka in obutev	8.5	9.1	8.7	8.3	-0.2
Stanovanje, elektrika, voda, plin	10.7	10.2	10.2	11.6	0.8
Pohištvo, gospodinjstva oprema	6.8	6.7	7.1	7.2	0.3
Zdravje	1.5	1.8	1.7	1.7	0.1
Transport	16.5	16.8	17.6	18.4	1.9
Komunikacije	1.8	1.9	2.6	2.8	0.9
Rekreacija in kultura	8.8	9.1	8.8	8.3	-0.5
Izobraževanje	0.8	0.6	0.8	0.8	0.0
Hoteli, kavarne in restavracije	6.0	5.8	6.0	5.6	-0.4
Različne dobrine in storitve	9.2	9.2	10.2	10.1	0.9
Izdatki za življenjske potrebščine	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0

Vir: SURS, preračuni UMAR.

⁷ V tranzicijskih državah, državah EU in ZDA je slika podobna, le da v ZDA dominirajo izdatki za stanovanje, sledijo jim izdatki za transport in hrano (Magrabi, 1991), v EU pa so povečini na prvem mestu izdatki za stanovanje, tem pa sledijo izdatki za hrano in prevoz (Winqvist, 1999).

⁸ V letu 1999 se je, glede na leto prej, število novoregistriranih osebnih vozil povečalo za 16% in doseglo rekordnih 78,000.

⁹ Primerljivi delež v EU se po ocenah EUROSTATa giblje v razponu med 44-77%, zato so tam stroški stanarin (najemnin) veliko večji. V tranzicijskih državah pa je primerljivi delež podoben našemu, ponekod dosega celo 90%.

Potrošne navade slovenskih gospodinjstev se spreminjajo

računalniki, glasbeni instrumenti, oprema in storitve za šport, rekreacijo in kulturo, izdatki za časopise, knjige itn. Največji delež v tej skupini izdatkov imajo storitve za rekreacijo in kulturo (okrog 30%) ter oprema za rekreacijo (več kot 25%).

Izdatki za komunikacije, kamor uvrščamo poštno, telefonske, telegrafsko in telefaks storitve ter vso telefonsko, telegrafsko in telefaks opremo, so v opazovanem obdobju zabeležili drugi največji porast (za transportom). Eden od kazalcev, ki potrjuje hiter porast izdatkov gospodinjstev za komunikacije, je tudi število mobilnih telefonov. Leta 1997 smo imeli v Sloveniji manj kot 5 mobilnih telefonov na 100 prebivalcev, v letu 2000 pa se je število povzpelo na dobrih 57. Najbolj se je število mobilnih telefonov povečalo ravno v letih od 1997 do 1999, kar sovпада z liberalizacijo telekomunikacijskih storitev ter z zmanjševanjem stroškov mobilne telefonije. V letu 2000 se je ob relativni zasičenosti trga z mobilnimi telefoni rast njihovega števila nekoliko upočasnila, vendar je bila še vedno visoka, skoraj 76-odstotna (Kmet, 2001, str. 41).

Povečanje deleža so zabeležili še izdatki za različne dobrine in storitve ter za pohištvo in zdravje. Zmanjšali so se izdatki za hotele, kavarne in restavracije ter za rekreacijo in kulturo, izdatki za izobraževanje pa so zadržali nespremenjeni delež. Izdatki za alkoholne pijače in tobak se v strukturi izdatkov prav tako zmanjšujejo, zmanjšala pa se je, po podatkih APG, tudi količina konzumiranih alkoholnih pijač (glej točko 3.2.1.2).

3.2.1.1. Povprečna nagnjenost gospodinjstev k trošenju

Povprečna nagnjenost k trošenju se je v opazovanem obdobju zmanjševala

Povprečna nagnjenost gospodinjstev k potrošnji, ki jo računamo kot razmerje med povprečnimi izdatki za življenjske potrebščine in razpoložljivimi sredstvi gospodinjstev, se je v opazovanem obdobju ves čas zmanjševala in odraža spremembe v strukturi porabe dohodka gospodinjstev. V letu 1997 je znašala 1.01, tri leta kasneje pa 0.98, kar pomeni, da so gospodinjstva v letu 2000 98% svojih razpoložljivih sredstev potrošila za življenjske potrebščine, ostalo pa privarčevala oz. naložila v nepremičnine. To je še vedno zelo visok odstotek, kar je lahko povezano z dejstvom, da anketa odraža stanje v gospodinjstvih, kot ga le-ta sama doživljajo, in je zato subjektivna. Na dolgi rok naj bi namreč veljalo, da gospodinjstva lahko trošijo le toliko, kolikor jim to omogočajo njihova razpoložljiva sredstva¹⁰, zato naj bi bila nagnjenost k trošenju vedno manjša od 1. Predvidevamo lahko, da so razpoložljiva sredstva gospodinjstev prej podcenjena kot precenjena, saj se hitreje zgodi, da gospodinjstvo v anketi kakšen vir dohodka zamolči ali prikaže nižjega, kot ga dejansko prejema.

3.2.1.2. Izdatki gospodinjstev za nakup hrane in količina porabljenih živil in pijač (na člana gospodinjstva)

Izdatki za hrano in brezalkoholne pijače so v letu 2000 v strukturi porabe gospodinjstev predstavljali približno 23%, v strukturi porabe denarnih sredstev gospodinjstev pa slabih 18 odstotkov (ti ne vključujejo lastne proizvodnje). Kljub nižjemu odstotku predstavljajo tudi v strukturi porabljenih denarnih sredstev gospodinjstev največji delež. Povprečno gospodinjstvo

¹⁰ Začasno si lahko povprečno nagnjenost k trošenju povečajo s posojili in zadolževanjem.

Tabela 3: Struktura porabe denarnih sredstev gospodinjstev, namenjenih nakupu hrane in brezalkoholnih pijač, letno povprečje, v %

Struktura izdatkov za nakup hrane	1997	1998	1999	2000	Sprememba 1997-2000
Hrana	88.5	88.9	89.1	89.3	0.8
Kruh in žitarice	16.4	17.2	17.7	19.3	2.9
Meso	26.5	25.6	26.7	26.0	-0.5
Ribe	2.3	2.1	2.1	1.9	-0.4
Mleko, sir, jajca	13.8	14.7	14.1	14.7	1.0
Olje in maščobe	4.4	4.6	4.0	3.7	-0.7
Sadje	6.5	6.2	6.6	5.8	-0.7
Zelenjava	7.2	6.9	7.1	6.9	-0.3
Sladkor, marmelada, med, sirupi	7.6	7.5	7.3	7.1	-0.6
Drugi prehrabeni izdelki	4.0	4.2	3.6	3.9	0.0
Brezalkoholna pijača	11.5	11.1	10.9	10.7	-0.8
Hrana in brezalkoholne pijače	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0

Vir: SURS, APG 1997-2000.

je tako v letu 2000 za nakup hrane in brezalkoholnih pijač porabilo 543,963 SIT ali dobrih 45 tisoč tolarjev na mesec.

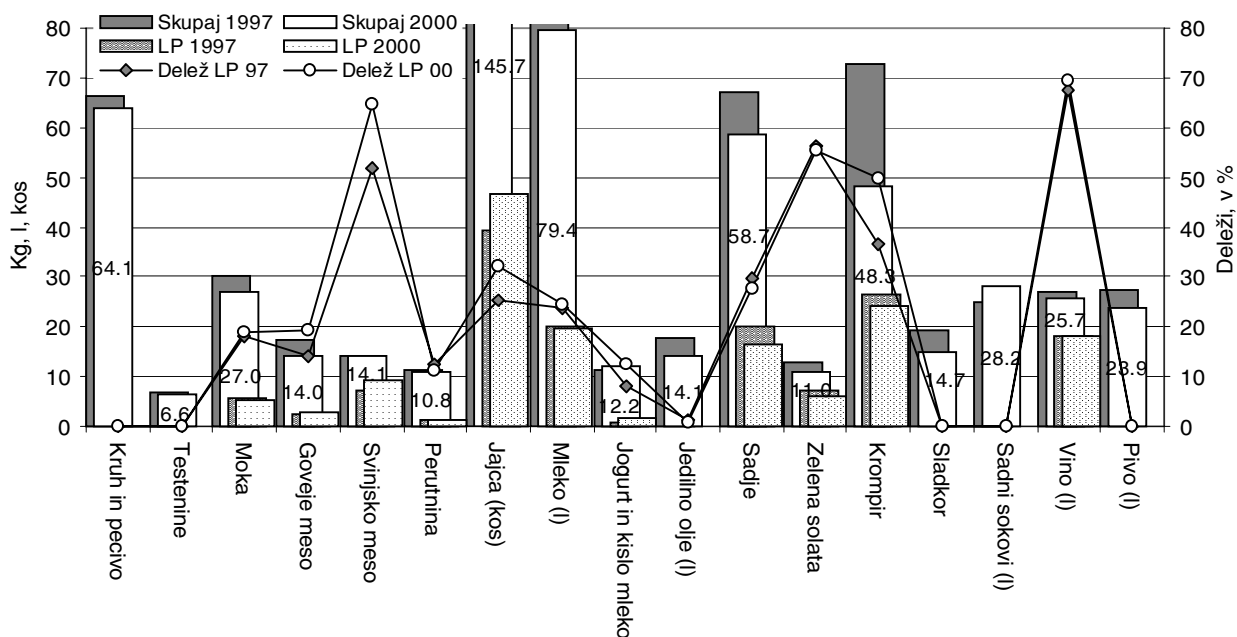
Izdatki za nakup hrane se, tako kot potrošnja teh dobrin, ves čas realno zmanjšujejo: v letu 2000 so bili realno za 6.7% manjši kot v letu prej in za 13.3% manjši kot v letu 1997. Padanje lahko povežemo z naraščajočim povprečnim dohodkom prebivalstva v skladu z Engelovim zakonom¹¹, ki pravi, da prebivalstvo povečano kupno moč potem, ko zadovolji osnovne potrebe po hrani, bolj usmerja v nakup drugih, bolj luksuznih dobrin in ne živil, saj je pri porabi hrane fiziološko omejeno. Najbolj so se znižali izdatki za nakup sadja, rib ter olj in maščob, povečali pa poleg hrane v skupini "drugi prehrabeni izdelki" le za kruh in žitarice. Gospodinjstva največji delež izdatkov za živila namenijo za nakup mesa, kruha in mleka, kar je v letu 2000 predstavljalo dve tretjini vseh izdatkov za hrano (Kovač, 2001).

Povprečni član gospodinjstva v Sloveniji je v opazovanem obdobju popil okrog 80 litrov mleka na leto (od tega eno četrtno doma pridelanega), 90 litrov brezalkoholnih pijač ter približno 25 litrov tako vina kot piva. Obenem je pojedel okrog 60 kilogramov kruha in peciva, podobno količino sadja (59 kg) in prav toliko krompirja, riža in testenin skupaj. Mesa je zaužil slabih 40 kg letno, od tega največ svinjine in govedine, vsakega po 14 kilogramov (glej sliko 1).

Povprečne letne količine porabljenih živil in pijač na člana gospodinjstva so se v letu 2000 (glede na leto 1997) zmanjšale pri vseh skupinah, razen pri sirih in drugih mlečnih izdelkih, kjer so se povečale za 15% in 9%. Največji padec je bil zabeležen pri sladkorju in izdelkih iz sladkorja (-20%), maščobah (-18%), zelenjavi (-14%) in sadju (-13%). Pri slednjih dveh gre najverjetneje tudi za posledice suše, ki smo ji bili priča v Sloveniji v

*Engelov zakon**Povprečna porabljen količina živil*

¹¹ Da to drži, bomo preverili tudi na primeru analize trošenja po dohodkovnih kvartilih v poglavju 4, kjer se jasno vidi, da revnejša gospodinjstva veliko večji delež svojih sredstev porabijo za nakup hrane kot gospodinjstva ostalih kvartilov.

Slika 1: Povprečna porabljena količina živil in pijač na člana gospodinjstva (leva os) ter delež lastne proizvodnje (LP) v tem (desna os), leti 1997 in 2000

Vir: SURS, APG 1997-2000.

zadnjih nekaj letih, saj se je manjša lastna pridelava odrazila v višjih cenah in manjši porabi gospodinjstev. Zmanjšala se je tudi količina porabljenih alkoholnih pijač, in sicer za 9%. Povprečni član gospodinjstva v Sloveniji je v letu 2000 popil 25.7 litrov vina in 23.9 litrov piva ter 0.6 litra žganih pijač, kar je za 1.3, 3.6 in 0.1 litra manj kot tri leta prej. Pri mesu je bil padec malo manjši (8-odstotni), od tega se je najbolj zmanjšala poraba govejega mesa (za 18%). Gospodinjstva v Sloveniji očitno postajajo vse bolj ozaveščena in se to odraža na eni strani v večji porabi žitaric in mlečnih izdelkov in na drugi strani v manjši količini zaužitega sladkorja, maščob in mesa. Iz slike 1 je razvidno, koliko česa slovensko gospodinjstvo v povprečju zaužije, in koliko od tega doma samo pridelava. Doma pridelava največ vina (70% zaužite količine), zelenjave (več kot 50%), mesa (33%), jajc (32%) ter sadja¹² (28%).

3.3. Opremljenost gospodinjstev s trajnimi potrošnimi dobrinami

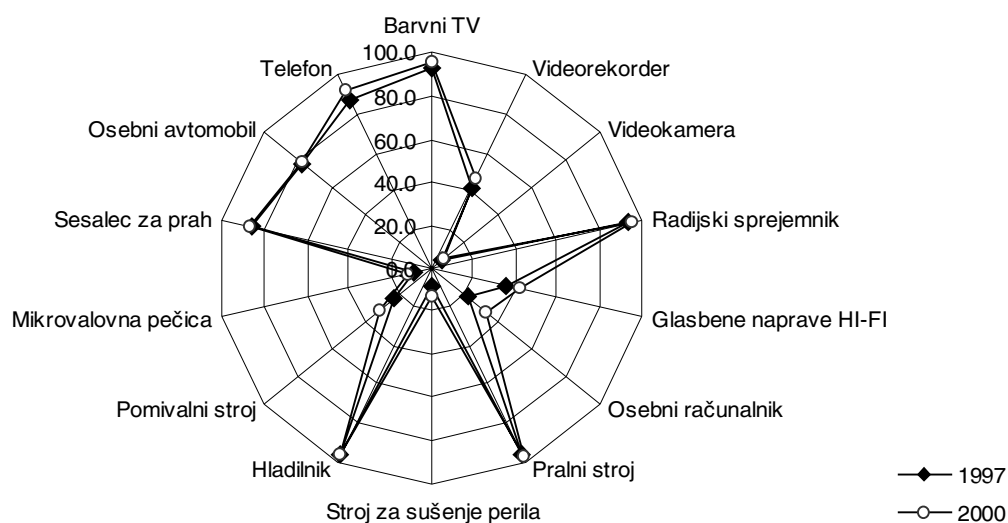
Izdatke gospodinjstev za končno potrošnjo delimo glede na trajnost proizvodov na trajne, poltrajne in netrajne dobrine ter na storitve. Med trajne sodijo tisti proizvodi, katerih predvideno trajanje je precej daljše od enega leta, njihova vrednost pa je sorazmerno velika. Poltrajne dobrine so tiste, katerih predvidena doba trajanja je leto ali nekaj več, njihova vrednost pa ni prav velika. Predvidena doba trajanja netrajnih dobrin pa je krajša od enega leta. APG gospodinjstvom zastavlja tudi vprašanje o njihovi opremljenosti s trajnimi dobrinami. Le-ta namreč posredno odraža raven blaginje v družbi in življenjski standard gospodinjstev.

Rezultati ankete kažejo, da je v letu 2000 nad 90% vseh gospodinjstev v Sloveniji razpolagalo z osnovnimi aparati v gospodinjstvu: s pralnim strojem, hladilnikom, radijskim sprejemnikom, barvnim televizorjem in telefonom.

¹² Od tega največ hrušk (80%), sliv (75%), grozdja (63%) ter jabolk (43%).

Tudi opremljenost s sesalnikom za prah (86.1%) in osebnim avtomobilom (78.0%) dosega visok odstotek. Pri slednjem je treba opozoriti, da se v visokem odstotku lahko skriva tudi dejstvo, da imajo nekatera gospodinjstva več kot en avtomobil (glej analizo opremljenosti po dohodkovnih kvartilih, tabela 7), kar dviguje povprečno raven opremljenosti. Nasprotno so mikrovalovna pečica, videokamera, stroj za sušenje perila, glasbeni instrumenti, počitniške prikolice ter naprave za sončno ogrevanje doma le v nekaterih gospodinjstvih (vse manj kot v 10%). Tudi črnobeli televizor se počasi poslavlja od slovenskih gospodinjstev, saj so ga leta 2000 imeli le še v 3.4% gospodinjstvih.

Slika 2: Opremljenost gospodinjstev s trajnimi dobrinami, leti 1997 in 2000, v %

Vir: SURS, APG 1997 in 2000.

Če primerjamo podatke o opremljenosti gospodinjstev za leto 2000 s podatki iz leta 1990, opazimo največje negativne razlike pri črnobelem televizorju, ki so ga deset let nazaj imeli še v 28.5% gospodinjstev. Opremljenost z vsemi ostalimi dobrinami je bila deset let nazaj precej manjša. Največje pozitivne spremembe zasledimo pri glasbenih HI-FI napravah (16.7% gospodinjstev je bilo leta 1990 opremljenih z njimi, deset let kasneje 41.5%), pomivalnem stroju (9.9% proti 30.1%), pa tudi pri osebnih avtomobilih (70.8% v primerjavi z 78.0% deset let kasneje) in barvnih televizorjih (72.4% proti 95.4% leta 2000).

Opremljenost gospodinjstev s trajnimi dobrinami se kasneje, v obdobju 1997-2000, ni bistveno spremenila. V tem času so se gospodinjstva dodatno opremila predvsem z osebnimi računalniki, pomivalnimi stroji, glasbenimi HI-FI napravami in telefoni. Pri vseh naštetih dobrinah, razen telefonu, se je delež skokovito povečal ravno v letu 1999 (ocenjeno število osebnih računalnikov v gospodinjstvih v Sloveniji se je v tem letu povečalo za 37%). To lahko delno pripišemo tudi uvedbi davka na dodano vrednost in nakupom trajnih dobrin pred tem.

Opremljenost gospodinjstev s trajnimi dobrinami se v obdobju 1997-2000 ni bistveno spremenila

4. Analiza obnašanja gospodinjstev v Sloveniji v obdobju 1998-2000 po dohodkovnih kvartilih in nekaterih socioekonomskih značilnostih

Na začetku poglavja predstavljamo metodologijo izračunov, nadaljujemo pa s pregledom nekaterih splošnih značilnosti gospodinjstev v Sloveniji. Podatke o velikosti gospodinjstev in o njihovi strukturi glede na tip, izobrazbo ter formalni status zaposlitve nosilca predstavljamo po različnih dohodkovnih kvartilih. Temu sledi pregled opremljenosti gospodinjstev s trajnimi dobrinami, največji del poglavja pa je posvečen analizi strukture razpoložljivega dohodka in predvsem potrošnje gospodinjstev po dohodkovnih kvartilih. V zaključnem delu primerjamo med sabo še vzorce trošenja gospodinjstev glede na različne socioekonomske značilnosti.

Analiza obnašanja gospodinjstev po dohodkovnih kvartilih in nekaterih socioekonomskih značilnostih se nanaša na obdobje 1998-2000 in je statična. Vzorci APG treh zaporednih let so združeni, podatki pa preračunani na srednje leto (1999), ki je uporabljeno kot referenčno leto. SURS namreč pri obdelavi podatkov APG uporablja t.i. skandinavski model; rezultate ankete objavlja vsako leto posebej kot letno povprečje, nato pa jih združi v vzorce treh zaporednih let. Ker ima APG kompleksen vzorčni načrt, ne smemo delati nobenih analiz na neuteženih podatkih. V anketo je bilo v letih 1998, 1999 in 2000 skupaj vključenih 3,859 gospodinjstev, vse denarne vrednosti pa so bile zaradi možnosti primerjave triletnih podatkov preračunane na sredino leta 1999. Analiziramo povprečne vrednosti vseh v anketo vključenih gospodinjstev in povprečne vrednosti po posameznih dohodkovnih kvartilih ter drugih socioekonomskih značilnostih gospodinjstev¹³. Pri računanju povprečja spremenljivk uporablja SURS uteži, povprečja pa računa po naslednji formuli:

$$\frac{1}{n_j} \cdot \sum_{i=1}^{n_i} w_i y_i$$

kjer je w_i utež gospodinjstva, y_i vrednost spremenljivke, n_j število gospodinjstev, za katera računamo povprečje. Gospodinjstva smo v dohodkovne razrede (kvartile) razporedili glede na njihova neutežena denarna sredstva, in sicer po referenčnem¹⁴ nosilcu gospodinjstva. Pri tem ena enota v vzorcu ne predstavlja enega gospodinjstva, ampak uteženo vrednost gospodinjstva¹⁵. Povprečne vrednosti po razredih smo računali tako, da je bilo število, s katerim smo delili spremenljivko, enako uteženemu številu gospodinjstev v tem razredu (kvartilu).

Metodologija

¹³ Glede na izobrazbo, formalni status, zakonski stan nosilca gospodinjstva itd.

¹⁴ To je oseba, ki prejema najvišji dohodek v gospodinjstvu, kljub temu, da v anketi mogoče ni bila opredeljena kot nosilec gospodinjstva.

¹⁵ Če ima gospodinjstvo *utež*=0.876, pomeni, da to gospodinjstvo predstavlja 0.876 gospodinjstev v vzorcu, če ima gospodinjstvo *utež* 2.343, pomeni, da to gospodinjstvo predstavlja 2.343 gospodinjstev v vzorcu. Zato znotraj razreda ne štejemo enot, ampak seštevamo uteži.

4.1. Splošne značilnosti gospodinjstev

Povprečno gospodinjstvo v Sloveniji je v obdobju 1998-2000, po podatkih APG, živelo v 82.2 m² velikem stanovanju (v 84.7% primerov so bila lastnik stanovanja, v 7.0% so bila najemnik, 8.2% gospodinjstev pa je živelo pri starših ali sorodnikih), štelu 3.02 člana, od tega 0.65 otrok mlajših od 18 let in imelo v povprečju 1.13 avtomobila. Analiza po kvartilih kaže, da so gospodinjstva spodnjega kvartila štela najmanj članov in imela v povprečju tudi najmanj otrok. Iz podatkov tabele 4 in 6 zato sklepamo, da so to pretežno gospodinjstva upokoencev (tudi vdovska) in tistih, ki prejemajo tako nizke dohodke (so celo brezposelni ali nezmožni za delo), da si težko ustvarijo pogoje za družinsko življenje. Po pričakovanih živijo v najmanjših stanovanjih in razpolagajo v povprečju z najnižjim številom avtomobilov. Obratno sliko najdemo pri gospodinjstvih najvišjega kvartila (glej tabelo 4).

Osnovne značilnosti povprečnega gospodinjstva v Sloveniji

Tabela 4: Splošne značilnosti gospodinjstev

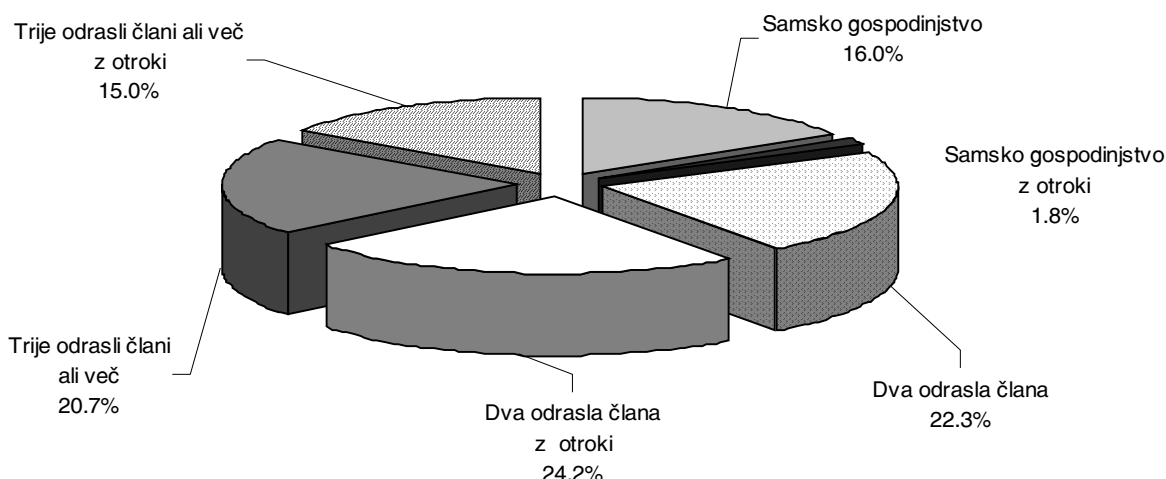
	1.kvartil	2.kvartil	3.kvartil	4.kvartil	Povprečje
Velikost gospodinjstva	1.9	2.8	3.5	4.0	3.0
Od tega otrok (starih do 18 let)	0.2	0.6	0.9	0.9	0.7
Število avtomobilov	0.4	1.0	1.3	1.7	1.1
Površina stanovanja (m ²)	67.3	74.6	85.8	101.1	82.2
Stanovanjsko razmerje (v %)					
- Lastnik	82.5	83.2	84.8	88.5	84.8
- Živi pri starših, sorodnikih	9.3	8.1	8.5	7.0	8.2
- Najemnik	8.3	8.7	6.7	4.5	7.0
Kuhinja (v %)	98.8	99.6	99.7	100.0	99.5
Kopalnica (v %)	83.8	94.7	96.9	98.9	93.6
Stranišče v kopalnici (v %)	62.0	71.3	70.1	65.6	67.2
Stranišče zunaj kopalnice (v %)	38.0	34.1	39.3	54.8	41.6
Balkon (v %)	43.4	64.9	71.9	78.5	64.7
Terasa (v %)	10.0	14.9	19.2	24.3	17.1
Loža (v %)	4.0	5.8	7.4	6.6	6.0

Vir: SURS, APG 1997-2000, izračuni UMAR.

Tip gospodinjstva

Glede na tip gospodinjstev ločimo v grobem samska in enoroditeljska gospodinjstva, gospodinjstva dveh (ali treh) odraslih oseb ter dveh (ali treh) odraslih oseb z otroki. V Sloveniji je, po podatkih APG, 16% samskih in slaba 2% enoroditeljskih gospodinjstev. Takšnih, kjer živita skupaj dve odrasli osebi brez otrok je 22%, preostalih 60% pa je gospodinjstev dveh (ali več) odraslih oseb z (ali brez) otroki. To skupino težje definiramo, saj je ločnica med otrokom in odraslo osebo starost (18 let) člana gospodinjstva (glej sliko 3). Gospodinjstev z otroki je skupaj 41%, kar nas uvršča na vrh tabele, če se primerjamo z državami EU. Višji odstotek najdemo le v Španiji, na Irskem in v Belgiji (glej sliko 15, poglavje 5).

Gospodinjstev z otroki 41%...

Slika 3: Struktura gospodinjstev v Sloveniji glede na tip, v %

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

*...večina
nosilcev teh
je poročenih.*

V strukturi samskih gospodinjstev je 58% vdovcev, 27% oseb, ki niso bile nikoli poročene, 14% pa jih je bilo, a so ločene. Po strukturi sta zanimivi še skupini enoroditeljskih gospodinjstev in gospodinjstev dveh odraslih oseb z otroki. Pri prvi je 44% takšnih nosilcev gospodinjstev, ki niso bili nikoli poročeni, 38% je razvezanih, 8% vdovcev in 10% poročenih. Pri tradicionalno tipičnih gospodinjstvih dveh odraslih oseb z otroki pa prevladujejo poročeni nosilci (81%), sledijo pa jim tisti, ki živijo v zunajzakonski skupnosti (13%).

Dosežena izobrazba nosilca gospodinjstva

V opazovanem obdobju je imelo v povprečju največ nosilcev gospodinjstev srednjo izobrazbo (29.5%), sledijo jim tisti s končano poklicno (26.0%) in osnovno šolo (22.0%), na repu pa sta oba ekstrema; nosilci z višjo in visoko izobrazbo¹⁶ (13.1%) in tisti, ki so brez izobrazbe ali z nedokončano OŠ (4.7%)¹⁷.

Stanje izobrazbe nosilcev po dohodkovnih kvartilih je pričakovano in potrjuje, da je izobrazba eden pomembnejših dejavnikov, ki določajo dohodek gospodinjstev. V prvem, spodnjem kvartilu prevladujejo nosilci s končano osnovno šolo (45.4%), v drugem je največ takšnih, ki imajo zaključeno poklicno šolo (36.0%), v tretjem je večina nosilcev končala srednjo šolo (39.0%), v najvišjem pa je več kot 40% takšnih, ki so končali višje ali visoke šole (glej tabelo 5, stolpec A).

¹⁶ Upoštevani tudi tisti z magistrskim in doktorskim naslovom.

¹⁷ Podatki zadnjega popisa prebivalstva iz leta 1991 kažejo, da je imela Slovenija še vedno relativno slabo razvito izobrazbeno sestavo prebivalstva. Preko 46% prebivalstva v tej starosti je bilo brez srednje izobrazbe, preko 22% s srednjo poklicno in 20% s končano višjo srednjo stopnjo izobraževanja. Višjo in visoko izobrazbo je imelo 10.6% prebivalstva v starosti 25 let in več. Od leta 1993 dalje izvaja SURS tudi anketo o aktivnem prebivalstvu, s pomočjo katere je moč dobiti tudi vsakoletne vzorčne ocene o izobrazbeni sestavi celotnega prebivalstva v starosti 15 let in več. Žal te ocene zaradi nekaterih razlik v definicijah niso povsem primerljive s podatki popisa prebivalstva iz leta 1991. V splošnem pa kažejo, da se izobraženost slovenskega prebivalstva izboljšuje. Povprečno število let šolanja prebivalstva v starosti 25 let in več se je povečalo za eno šolsko leto (na 10,7). Delež prebivalstva brez srednje izobrazbe se je znižal na nekaj čez 30%, delež prebivalstva z višjo in visoko izobrazbo pa se približuje 15% (Kraigher, 2001).

Tabela 5: Povprečna dosežena stopnja izobrazbe nosilcev gospodinjstev, v %

Dosežena izobrazba/Kvartil	1.kvartil		2.kvartil		3.kvartil		4.kvartil		Povprečje	Skupaj
	A	B	A	B	A	B	A	B		
Brez izobrazbe ¹	1.2	76.1	0.4	23.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	100.0
Nedokončana OŠ	13.1	75.2	2.3	13.4	1.5	8.7	0.5	2.7	4.3	100.0
Osnovna šola	45.4	51.5	23.5	26.6	13.9	15.8	5.5	6.2	22.0	100.0
Poklicna šola	22.1	21.3	36.0	34.7	28.3	27.1	17.5	16.9	26.0	100.0
Srednja šola	15.0	12.7	28.0	23.8	39.0	33.0	36.0	30.5	29.5	100.0
Višja strokovna šola	1.3	7.1	2.9	15.4	6.4	34.4	8.0	43.1	4.7	100.0
Višja šola	0.5	3.3	3.3	21.3	4.2	27.1	7.6	48.3	3.9	100.0
Visoka strokovna šola	0.8	7.3	1.3	11.6	3.0	27.3	5.8	53.8	2.7	100.0
Visoka šola ²	0.3	1.5	2.3	10.9	3.3	16.1	14.7	71.5	5.2	100.0
Specializacija, magisterij, doktorat	0.3	5.0	0.1	1.4	0.4	7.5	4.4	86.1	1.3	100.0
SKUPAJ	100.0		100.0		100.0		100.0		100.0	

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Opombe: ¹ niti enega razreda OŠ, ² univerzitetni program, A - podatki se nanašajo na strukturo znotraj kvartila, B - podatki se nanašajo na celotno strukturo.

V stolpcu B tabele 5 pa prikazujemo, kako so gospodinjstva po povprečno doseženi stopnji izobrazbe nosilcev razporejena po posameznih dohodkovnih kvartilih. Če je nosilec gospodinjstva brez izobrazbe ali z nedokončano osnovno šolo, potem se (po podatkih APG) njegovo gospodinjstvo (okrog 75%) najverjetneje uvršča v najnižji dohodkovni kvartil. Najenakomerneje so po vseh kvartilih razporejena gospodinjstva, katerih nosilci so končali poklicno in srednjo šolo, gospodinjstva, katerih nosilci so končali vsaj visoko strokovno šolo, pa so locirani pretežno v zgornjem, četrtem dohodkovnem kvartilu.

Formalni status zaposlitve nosilca gospodinjstva

Glede na formalni status zaposlitve nosilcev gospodinjstev je v Sloveniji v povprečju največji delež zaposlenih (58.4%), sledijo jim upokojenci z 32.8-odstotnim deležem, omembe vredne deleže pa dosegajo le še samozaposleni (5.0%) ter brezposelni (2.5%). V prvem kvartilu je največ upokojencev (65.5%), v vseh ostalih kvartilih pa prevladujejo zaposleni s 55.5%, 76.6% in 83.4%. V najnižjem kvartilu je po pričakovanjih nadpovprečen tudi delež brezposlenih, kar je razvidno iz tabele 6 (stolpec A).

Tabela 6 nam prikazuje tudi, v kateri dohodkovni kvartil sodijo gospodinjstva, če jih razvrstimo po formalnem statusu zaposlitve nosilca (stolpec B). Velika večina gospodinjstev (nad 70%), katerih nosilci so bodisi gospodinje, osebe, nezmožne za delo, učenci, dijaki ali študenti, se uvršča v najnižji dohodkovni kvartil. Najenakomernejšo porazdelitev po posameznih kvartilih srečamo pri samozaposlenih, največ gospodinjstev z zaposlenim nosilcem pa po pričakovanjih najdemo v najvišjem kvartilu.

Največ nosilcev gospodinjstev zaposlenih, sledijo jim upokojenci

Tabela 6: Povprečni formalni status zaposlitve nosilcev gospodinjstev, v %

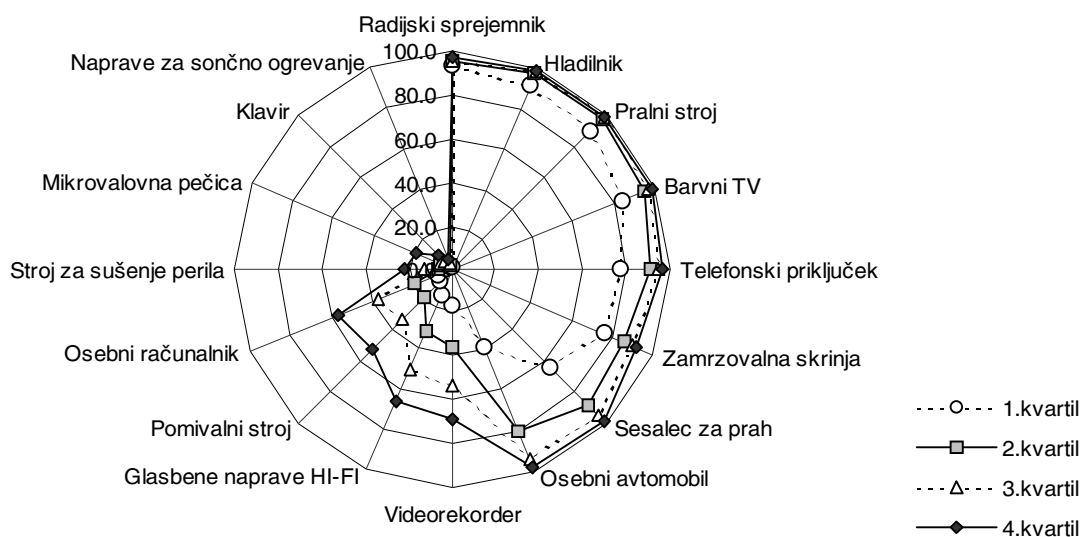
Dosežena izobrazba/Kvartil	1.kvartil		2.kvartil		3.kvartil		4.kvartil		Povprečje	Skupaj
	A	B	A	B	A	B	A	B		
Zaposlen	18.0	7.7	55.5	23.8	76.6	32.8	83.4	35.7	58.4	100.0
Samozaposlen	6.8	33.9	4.3	21.6	4.0	19.6	5.0	24.9	5.0	100.0
Pomagajoči družinski član	0.8	57.5	0.6	42.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	100.0
Druge oblike dela (avtorski honorarji, pogodbeno delo)	0.4	43.3	0.2	18.6	0.1	9.9	0.2	28.2	0.2	100.0
Brezposlen	6.5	64.7	2.3	22.8	0.5	5.3	0.7	7.2	2.5	100.0
Upokojenec	65.5	49.8	36.8	28.1	18.6	14.1	10.4	7.9	32.8	100.0
Učenec, dijak, študent	1.0	70.7	0.2	11.0	0.1	8.4	0.1	9.8	0.4	100.0
Gospodinja	0.8	90.0	0.0	0.0	0.1	10.0	0.1	0.0	0.3	100.0
Nezmožen za delo	0.2	74.5	0.1	25.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	100.0
Na sluzenju vojaškega roka	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Drugo	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
SKUPAJ	100.0		100.0		100.0		100.0		100.0	

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Opombe: A - podatki se nanašajo na strukturo znotraj kvartila, B - podatki se nanašajo na celotno strukturo.

4.2. Opremljenost gospodinjstev s trajnimi potrošnimi dobrinami

Z nekaterimi trajnimi potrošnimi dobrinami razpolaga skorajda vsako gospodinjstvo v Sloveniji, kar smo zapisali že v točki 3.3. Največ gospodinjstev (več kot 90%) v vseh dohodkovnih kvartilih je opremljenih z radijskim sprejemnikom, hladilnikom in pralnim strojem, sledijo barvni televizor, telefonski priključek in zamrzovalna skrinja. Več razlik po kvartilih pa najdemo že pri sesalniku za prah, saj je to dobrina, s katero razpolaga 98% gospodinjstev najvišjega in 64% najnižjega kvartila.

Slika 4: Opremljenost gospodinjstev s trajnimi dobrinami po dohodkovnih kvartilih, v %

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Dobrine, ki so konec devetdesetih let v Sloveniji predstavljale ločnico med bolje situiranimi gospodinjstvi in med tistimi bolj revnimi, so predvsem videorekorder in videokamera, glasbene HI-FI naprave, pomivalni stroj, osebni računalnik, stroj za sušenje perila, mikrovalovna pečica in klavir, pa tudi osebni avtomobil. Z osebnim računalnikom in pomivalnim strojem se ne more istovetiti niti 7% oz. 9% gospodinjstev prvega kvartila, medtem ko ju srečamo v več kot 50% gospodinjstev najvišjega kvartila. Podobna razmerja je opaziti tudi pri stroju za sušenje perila in mikrovalovni pečici, le da so odstotki pri teh dobrinah nižji (dobri 3% gospodinjstev prvega in okrog 20% zadnjega kvartila so razpolagali z njima).

Osebni avtomobil je imelo v prvem kvartilu v povprečju slabih 40% gospodinjstev, v zadnjem pa skorajda vsa (višjo opremljenost v gospodinjstvih četrtega kvartila zasledimo le še pri hladilniku, barvnem TV, pralnem stroju in sesalniku za prah, kar pomeni, da predstavlja avtomobil gospodinjstvom tega kvartila eno najosnovnejših dobrin). Razlike med gospodinjstvi prvega in zadnjega kvartila so še očitnejše, če med njimi primerjamo povprečno število avtomobilov na gospodinjstvo. V prvem kvartilu je imela velika večina gospodinjstev samo en avtomobil, v zadnjem pa 59% gospodinjstev vsaj dva – 14% celo tri ali več (glej tabelo 7).

Dobrine, ki so konec 90. let predstavljale ločnico med bogatejšimi in revnejšimi gospodinjstvi

Tabela 7: Opremljenost gospodinjstev z osebnim avtomobilom, v %

	1.kvartil	2.kvartil	3.kvartil	4.kvartil	Povprečje
Ima 1 osebni avtomobil	32.9	60.3	61.5	39.0	48.4
Ima 2 osebna avtomobila	5.3	16.8	28.9	44.6	23.9
Ima 3 ali več	0.4	2.1	4.8	14.4	5.4
Ima osebni avtomobil	38.6	79.2	95.2	98.0	77.8

Vir: SURS, APG 1997-2000, izračuni UMAR.

Obstajajo tudi dobrine, ki jih ne najdemo dostikrat niti pri premožnejših niti pri revnejših. Tako iz slovenskih gospodinjstev počasi izginja črnobeli televizor, saj ga ima le še 4.4% gospodinjstev. Podoben odstotek gospodinjstev (4.3%) ima v povprečju doma klavir (v prvem kvartilu ga ima v povprečju 1.3%, v četrtem pa 8.8% gospodinjstev), še manj gospodinjstev pa razpolaga z napravami za sončno ogrevanje (v povprečju le 2.5%, sicer pa v prvem kvartilu 0.9% in v zadnjem 5.0% gospodinjstev).

4.3. Razpoložljiva sredstva gospodinjstev

Povprečno gospodinjstvo je imelo v opazovanem obdobju 2,654,623 SIT letnih razpoložljivih sredstev. Največji delež v strukturi predstavljajo denarna sredstva (90.0%), sledita pa jim lastna proizvodnja s 7.7 in bonitete z 2.3-odstotnim deležem. Med kvartili so rahla odstopanja od povprečja; pri zgornjih treh kvartilih imajo na primer denarna sredstva višji delež, pri spodnjem pa manjšega. Nasprotno so si z lastno proizvodnjo najbolj pomagala gospodinjstva v najnižjem kvartilu, saj so pridelala 28.0% vse ustvarjene lastne proizvodnje (le-ta predstavlja 16.0% vseh razpoložljivih sredstev gospodinjstev prvega kvartila, kar je bistveno več kot pri ostalih kvartilih, glej tabelo 8).

Z lastno proizvodnjo si najbolj pomagajo gospodinjstva prvega kvartila

Tabela 8: Struktura razpoložljivih sredstev gospodinjstev, v %

Razpoložljiva sredstva / Kvartil	1.kvartil		2.kvartil		3.kvartil		4.kvartil		Povprečje	Skupaj
	A	B	A	B	A	B	A	B		
Denarna sredstva	82.1	8.6	90.4	18.3	92.4	27.3	94.9	45.8	90.0	100.0
Denarna vrednost lastne proizvodnje	16.1	28.1	7.0	23.4	4.7	23.1	3.2	25.4	7.7	100.0
Bonitete	1.8	7.4	2.6	21.0	2.9	33.6	2.0	38.0	2.3	100.0
Razpoložljiva sredstva	100.0	9.7	100.0	18.7	100.0	27.2	100.0	44.5	100.0	100.0

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Opombe: A - podatki se nanašajo na strukturo znotraj kvartila, B - podatki se nanašajo na celotno strukturo.

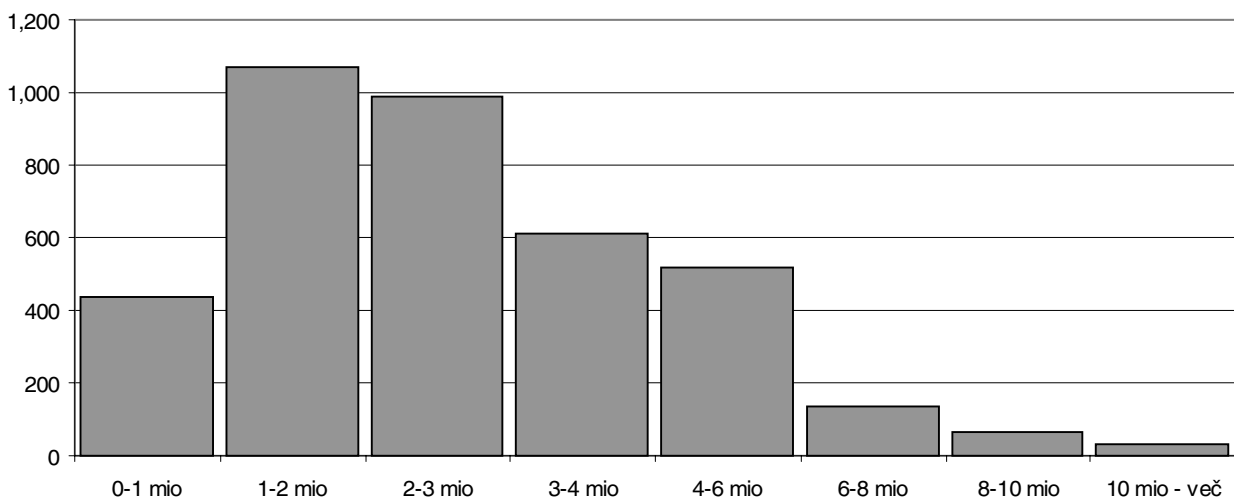
Porazdelitev gospodinjstev glede na njihova razpoložljiva in porabljena sredstva

Gospodinjstva četrtega kvartila so imela v strukturi vseh kategorij razpoložljivih sredstev največje deleže povsod, razen pri lastni proizvodnji. 25% najboljše situiranih gospodinjstev (po kriteriju razpoložljivih denarnih sredstev) je tako razpolagalo s 45.8% vseh denarnih sredstev (in z 38.0% vseh bonitet), nasprotno pa je 25% najrevnejših gospodinjstev prejelo le 8.6% vseh denarnih sredstev (in 7.4% vseh bonitet). Spodnja polovica (slabše situiranih) gospodinjstev je razpolagala z 28.4% vseh denarnih sredstev, preostalih 50% pa kar z 71.6%.

Porazdelitev gospodinjstev glede na njihova letno razpoložljiva denarna sredstva (slika 5) je rahlo asimetrična in nagnjena v levo. V modusnem razredu, z mejami od enega do dveh milijonov SIT, je bilo 28% gospodinjstev, v prvih treh razredih skupaj pa kar 65% (gospodinjstev, ki zaslužijo do 3 mio SIT letnega dohodka).

V strukturi denarnih sredstev gospodinjstev so zavzemali največji delež prejemki iz delovnega razmerja (tabela 9), sledile pa so jim pokojnine in prejemki iz samozaposlitve, kar je pričakovan vrstni red glede na razporeditev gospodinjstev po formalnem statusu nosilca (tabela 6). Največjo težo v strukturi denarnih sredstev gospodinjstev prvega kvartila so imeli socialni prejemki, povsod drugod pa prejemki iz delovnega razmerja.

Denarna sredstva

Slika 5: Porazdelitev gospodinjstev glede na njihova letno razpoložljiva denarna sredstva

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Tabela 9: Struktura denarnih sredstev gospodinjstev, v %

Denarna sredstva/Kvartil	1.kvartil		2.kvartil		3.kvartil		4.kvartil		Povprečje	Skupaj
	A	B	A	B	A	B	A	B		
Prejemki iz delovn. razmerja	19.9	2.9	44.4	14.0	63.3	29.6	68.2	53.5	49.0	100.0
Prejemki iz honorarnega dela	2.0	8.9	1.8	17.6	1.5	20.8	2.2	52.8	1.9	100.0
Prejemki iz samozaposlitve	2.5	4.6	4.5	17.5	4.2	24.2	5.6	53.7	4.2	100.0
Socialni prejemki	70.3	21.6	43.2	28.4	25.2	24.6	15.5	25.4	38.6	100.0
Pokojnine	63.7	22.1	38.1	28.3	22.2	24.4	13.7	25.3	34.4	100.0
Den. pomoč in den. dodatek	1.4	53.6	0.4	30.8	0.1	8.9	0.0	6.8	0.5	100.0
Štipendije	0.9	8.5	1.1	21.7	1.1	33.2	0.7	36.6	1.0	100.0
Nadomestilo za brezposelne	3.2	18.7	2.8	35.2	1.3	24.2	0.7	22.0	2.0	100.0
Drugi socialni prejemki	1.1	17.7	0.8	25.7	0.5	26.6	0.4	30.0	0.7	100.0
Družinski prejemki	2.9	10.0	3.6	26.1	3.1	33.3	1.7	30.6	2.8	100.0
Dohodek iz lastnine	0.2	5.1	0.3	11.8	0.2	14.7	0.6	68.3	0.3	100.0
Prejemki od prodaje	0.8	2.1	1.5	8.6	1.7	14.2	5.2	75.1	2.3	100.0
Drugi prejemki	0.1	1.6	0.2	7.2	0.2	13.7	0.7	77.5	0.3	100.0
Denarne pomoči in darila	1.3	22.8	0.5	17.2	0.6	31.9	0.3	28.1	0.7	100.0
Denarna sredstva	100.0	8.6	100.0	18.3	100.0	27.3	100.0	45.8	100.0	100.0

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Opombe: A - podatki se nanašajo na strukturo znotraj kvartila, B - podatki se nanašajo na celotno strukturo.

Bonitete predstavljajo v strukturi razpoložljivih sredstev gospodinjstev najmanjši delež, v povprečju le 2.3%. Zajemajo vrednosti, ki so jih gospodinjstva prejela od delodajalca (če ta krije stroške za elektriko, telefon, plača registracijo vozila, brezplačne obroke hrane ipd.) ali od drugod (prijatelji ali sorodniki gospodinjstvu plačajo iste storitve). V vseh kvartilih močno prevladujejo bonitete iz zaposlitve (tabela 10), razen v prvem, kjer sta deleža obeh tipov bonitet popolnoma enakovredna.

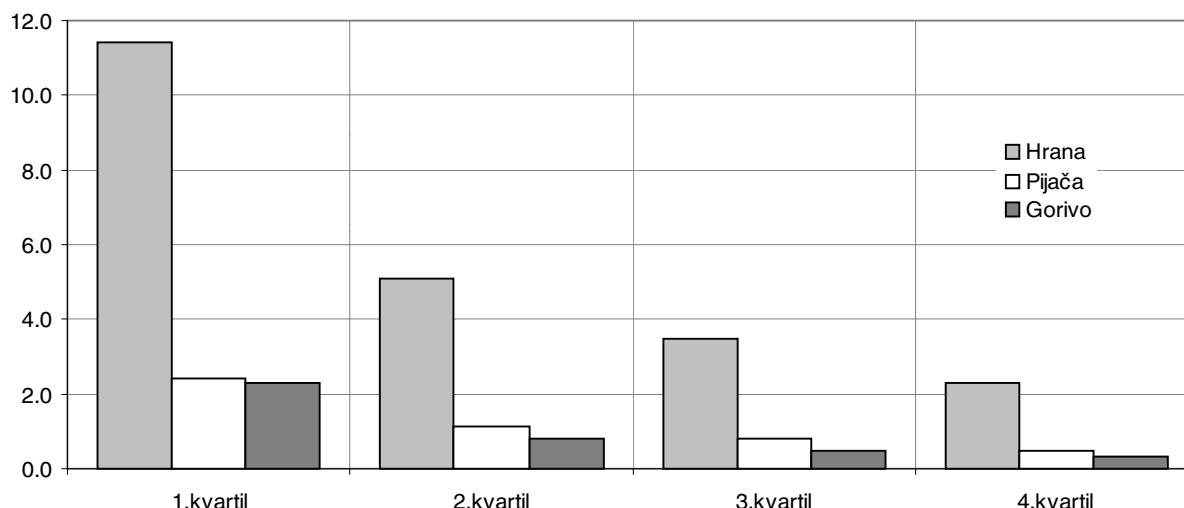
*Bonitete***Tabela 10: Struktura bonitet gospodinjstev, v %**

Bonitete/Kvartil	1.kvartil		2.kvartil		3.kvartil		4.kvartil		Povprečje	Skupaj
	A	B	A	B	A	B	A	B		
Bonitete zaposlitev	49.9	4.2	86.0	20.3	92.5	34.9	94.9	40.6	80.8	100.0
Bonitete drugo	50.1	33.8	14.0	26.6	7.5	22.2	5.1	17.4	19.2	100.0
Bonitete skupaj	100.0	7.4	100.0	21.0	100.0	33.7	100.0	37.9	100.0	100.0

Vir: SURS, APG 1998-2000.

Opombe: A - podatki se nanašajo na strukturo znotraj kvartila, B - podatki se nanašajo na celotno strukturo.

Razlog za razliko med vrednostjo potrošnje in porabljenimi denarnimi sredstvi gospodinjstev je lastna proizvodnja gospodinjstev. Zajema vrednost pridelkov in izdelkov, ki so jih gospodinjstva sama proizvedla ali pridelala in so jih tekom leta tudi porabila. Mednje uvrščamo hrano, pijačo in gorivo. V masi razpoložljivih sredstev vseh gospodinjstev predstavlja vrednost lastne proizvodnje (izračunana je po povprečnih prodajnih cenah dobrin) 7.7%, od tega hrane 5.6% in pijače 1.2%.

Slika 6: Delež lastne proizvodnje v razpoložljivih sredstvih gospodinjstev, v %

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Lastna proizvodnja

Največji delež v strukturi lastne proizvodnje ima hrana, in sicer pri gospodinjstvih vseh dohodkovnih kvartilov (nad 70%). Največji del vrednosti lastne proizvodnje hrane in goriva ustvarijo gospodinjstva prvega kvartila (27.4% in 35.0%), največ pijače pa gospodinjstva četrtega kvartila (26.6%).

Tabela 11: Struktura denarne vrednosti lastne proizvodnje gospodinjstev, v %

	1.kvartil		2.kvartil		3.kvartil		4.kvartil		Povprečje	Skupaj
	A	B	A	B	A	B	A	B		
Hrana	71.2	27.4	73.2	23.5	74.1	23.5	73.0	25.7	72.9	100.0
Pijača	14.7	26.4	15.5	23.2	16.1	23.8	15.7	26.6	15.5	100.0
Gorivo	14.1	35.0	11.3	23.4	9.8	19.9	11.3	21.7	11.6	100.0
Skupaj	100.0	28.1	100.0	23.4	100.0	23.1	100.0	25.4	100.0	100.0

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Opombe: A - podatki se nanašajo na strukturo znotraj kvartila, B - podatki se nanašajo na celotno strukturo.

96% razpoložljivih sredstev so gospodinjstva v povprečju porabila za življenjske potrebščine...

4.4. Izdatki gospodinjstev

Izdatke gospodinjstev ločimo na izdatke za življenjske potrebščine (potrošnja) in na druge izdatke, ki niso del potrošnih izdatkov (varčevanje in naložbe). Gospodinjstva so v opazovanem obdobju v povprečju 2,551,195 SIT letno, oz. 96.1% svojih razpoložljivih sredstev, porabila za življenjske potrebščine. Delež le-teh je v skupnih izdatkih gospodinjstev v povprečju znašal 92.0%; v prvem kvartilu je bil višji (94.3%) in je proti četrtemu padal (90.3%). Vrednost drugih izdatkov gospodinjstev je v povprečju znašala 8.4% razpoložljivih sredstev oz. 8.0% v strukturi vseh izdatkov gospodinjstev. Mednje uvrščamo izdatke, povezane s stanovanjem in hišo ter druge izdatke. Dominantni delež drugih izdatkov gospodinjstev predstavljajo izdatki za stanovanje (84%).

4.4.1. Izdatki gospodinjstev za življenjske potrebščine

Povprečna nagnjenost gospodinjstev k trošenju je znašala 0.961, kar pomeni, da so gospodinjstva v obdobju 1998-2000 v povprečju 96.1% svojih razpoložljivih sredstev porabila za življenjske potrebščine, ostale 4% pa privarčevala oz. naložila v nepremičnine. Po kvartilih je situacija pričakovana, in sicer nagnjenost k trošenju od najnižjega do najvišjega upada (tabela 12). Gospodinjstva četrtega kvartila so potrošila 85.7% svojih razpoložljivih sredstev, najrevnejših 25% gospodinjstev pa je potrošilo več, kot so imeli na voljo sredstev.

...najrevnejša več, najpremožnejša manj.

Tabela 12: Povprečna nagnjenost gospodinjstev k trošenju

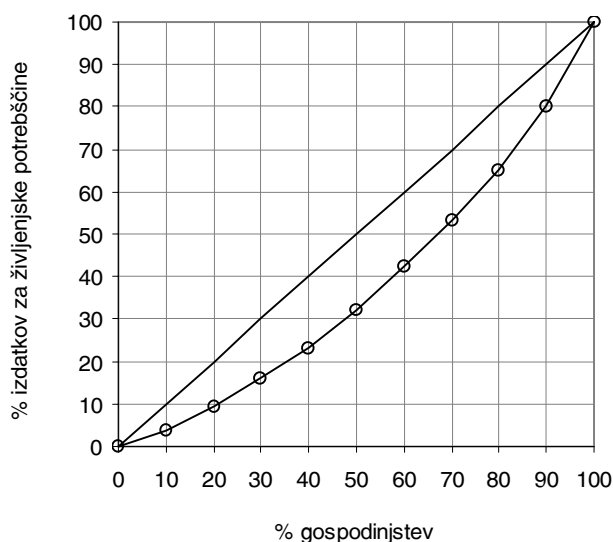
SIT	1.kvartil	2.kvartil	3.kvartil	4.kvartil	Povprečje
Razpoložljiva sredstva	1,027,254	1,984,856	2,884,238	4,720,629	2,654,623
Izdatki za življenjske potrebščine	1,268,956	2,061,247	2,827,979	4,045,434	2,551,196
Povprečna nagnjenost k trošenju	1.235	1.038	0.98	0.857	0.961

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Če gospodinjstva razvrstimo glede na formalni status zaposlitve nosilca, potem relativno najnižjo povprečno nagnjenost k potrošnji zasledimo pri gospodinjstvih, katerih nosilci so nezmožni za delo (0.689), se preživljajo z avtorskimi honorarji (0.823) ali so zaposleni (0.931), najvišjo pa pri gospodinjstvih (1.761) in študentih (1.476). Glede na izobrazbo nosilca relativno največ razpoložljivih sredstev porabijo gospodinjstva, katerih nosilci so brez izobrazbe (1.120), najmanj pa gospodinjstva z dokončano specializacijo, magisterijem ali doktoratom (0.782).

Nagnjenost k trošenju po socioekonomskih značilnostih gospodinjstev

Slika 7: Porazdelitev potrošnih izdatkov med gospodinjstva

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Lorenzova krivulja (slika 7) prav tako kaže na neenakomerno porazdelitev izdatkov med gospodinjstvi. Najrevnejših 10% gospodinjstev porabi 3.6% vseh izdatkov, najbogatejših 10% pa 19.8%. Spodnja polovica (50% revnejših) gospodinjstev porabi skupaj 32% izdatkov, zgornja pa 68%. Podobno razporeditev je opaziti tudi pri razpoložljivih sredstvih gospodinjstev.

Lorenzova krivulja

Engelov zakon

Analiza izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine po namenu kaže, da gospodinjstva v povprečju največji delež denarnih sredstev porabijo za hrano in brezalkoholne pijače (24.8%), transport (16.5%) in stanovanje (11.4%).

Revnejša gospodinjstva porabijo svoj dohodek pretežno za najnujnejše dobrine kot so hrana in stanovanje. V višjih dohodkovnih kvartilih proporcionalni delež porabe najnujnejših dobrin upada (tabela 13), povečujejo pa se izdatki gospodinjstev za oblačila, rekreacijo, avtomobile in ostale luksuzne dobrine. Izdatki najvišjega kvartila gospodinjstev v vseh dvanajstih kategorijah potrošnih dobrin predstavljajo več kot 30% vseh izdatkov posamezne skupine. Pri izobraževanju ta delež celo preseže 50%, zelo pa se mu približa tudi pri transportu, obleki in obutvi ter pri rekreaciji in kulturi, torej pri vseh bolj luksuznih dobrinah in storitvah (Tršelič, 2001).

Tabela 13: Izdatki gospodinjstev za življenjske potrebščine p dohodkovnih kvartilih, v %

Struktura/Kvartil	1.kvartil		2.kvartil		3.kvartil		4.kvartil		Povprečje	Skupaj
	A	B	A	B	A	B	A	B		
Hrana in brezalkoholne pijače	28.3	16.9	23.8	23.2	21.0	27.9	16.8	32.0	22.5	100.0
Alkoholna pijača in tobak	2.8	16.6	2.4	22.4	2.1	27.8	1.8	33.2	2.3	100.0
Obleka in obutev	7.0	9.6	7.8	17.6	9.0	27.8	10.2	45.0	8.5	100.0
Stanovanje, elektrika, voda	14.1	16.7	12.4	23.9	10.6	28.1	8.3	31.3	11.4	100.0
Pohištvo, gospod. oprema	7.9	13.5	7.2	19.8	7.2	27.2	7.3	39.5	7.4	100.0
Zdravje	1.9	13.4	2.0	22.9	1.8	28.2	1.6	35.5	1.8	100.0
Transport	10.2	6.9	14.9	16.4	17.9	27.1	22.9	49.6	16.5	100.0
Komunikacije	3.0	14.9	2.6	20.9	2.4	26.5	2.4	37.7	2.6	100.0
Rekreacija in kultura	8.4	11.5	8.4	18.7	8.9	27.3	9.7	42.5	8.9	100.0
Izobraževanje	0.2	2.8	0.5	13.8	0.8	28.2	1.0	55.2	0.6	100.0
Hoteli, kavarne in restavracije	4.0	8.1	6.3	20.9	6.7	30.4	6.2	40.6	5.8	100.0
Različne dobrine in storitve	12.2	12.9	11.7	20.2	11.6	27.4	11.7	39.5	11.8	100.0
Izdatki za življenjske potrebščine	100.0	12.0	100.0	21.1	100.0	27.8	100.0	40.1	100.0	100.0

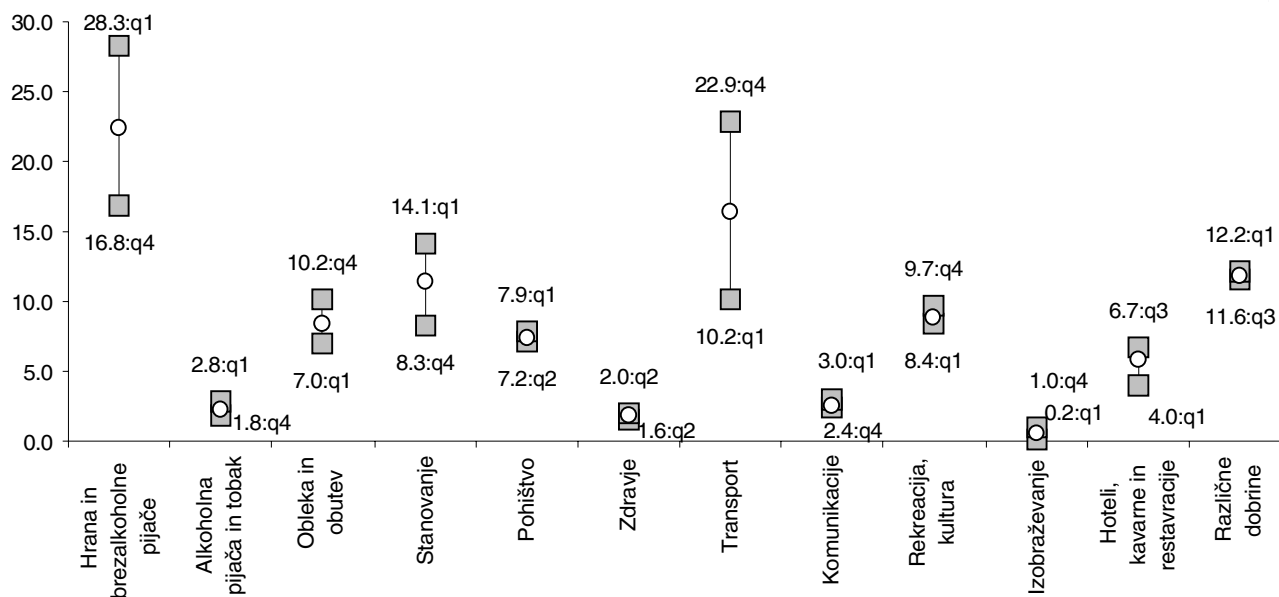
Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Opombe: A - podatki se nanašajo na strukturo znotraj kvartila, B - podatki se nanašajo na celotno strukturo.

Izdatki za hrano

Na sliki 8 so predstavljeni razponi v strukturi porabe gospodinjstev posameznih dohodkovnih kvartilov, po skupinah klasifikacije COICOP. Največje razlike so opazne pri porabi hrane in brezalkoholnih pijač ter transportu. Za slednjega več porabijo premožnejša gospodinjstva, za hrano pa revnejša. V nadaljevanju so predstavljeni izdatki gospodinjstev za življenjske potrebščine po vrstnem redu klasifikacije COICOP.

Za hrano so gospodinjstva v opazovanem obdobju v povprečju porabila 530,018 SIT letno. Relativno največji delež v skupnih izdatkih za življenjske potrebščine predstavlja gospodinjstvom najnižjega kvartila (28.3%), v celotni strukturi izdatkov za hrano pa pomenijo izdatki gospodinjstev prvega kvartila relativno malo (le 16.9%). Obratno sliko najdemo pri gospodinjstvih najvišjega kvartila; izdatki za hrano predstavljajo 16.8% vseh njihovih izdatkov za življenjske potrebščine, v strukturi izdatkov za hrano vseh gospodinjstev skupaj pa to znaša 32.0%. Če gospodinjstva ločimo po

Slika 8: Najvišja in najnižja poraba gospodinjestev (v %) po namenu, po dohodkovnih kvartilih

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

socioekonomskih značilnostih, predstavlja hrana relativno največje breme v strukturi izdatkov za življenjske potrebščine upokojujencem, gospodinjstvom, katerih nosilci so brezposelni (okrog 26%) oz. brez šolske izobrazbe (nad 33%), vdovskim gospodinjstvom (28%) in gospodinjstvom z večjim številom otrok.

Največje deleže v strukturi porabe hrane pri vseh gospodinjstvih predstavljajo meso, kruh in mleko (skupaj okrog 58%). Struktura porabe hrane znotraj posameznih kvartilov gospodinjstev je dokaj izenačena. Največje razlike je opaziti pri porabi kruha, mesa, rib in maščob. Gospodinjstva četrtega kvartila zaužijejo v povprečju več rib in mesa,

Tabela 14: Struktura porabe hrane in brezalkoholnih pijač, v %

Struktura/Kvartil	1.kvartil		2.kvartil		3.kvartil		4.kvartil		Povprečje	Skupaj
	A	B	A	B	A	B	A	B		
Hrana	89.3	16.9	89.0	23.1	89.2	27.9	89.1	32.1	89.2	100.0
Kruh in žitarice	19.9	18.7	18.3	23.5	18.0	27.9	16.8	30.0	18.3	100.0
Meso	22.7	14.7	27.5	24.4	26.1	27.9	26.9	33.0	25.8	100.0
Ribe	1.5	12.6	2.0	23.2	1.9	26.7	2.4	37.5	2.0	100.0
Mleko, sir, jajca	14.3	16.7	14.1	22.5	14.5	28.0	14.8	32.8	14.4	100.0
Olje in maščobe	6.0	24.6	4.0	22.3	3.9	26.6	3.4	26.4	4.3	100.0
Sadje	6.2	16.8	5.3	19.8	6.3	28.4	6.8	35.0	6.2	100.0
Zelenjava	6.7	16.4	7.0	23.3	7.2	28.8	6.8	31.4	6.9	100.0
Sladkor, marmelada, med, sirupi	7.5	17.3	6.8	21.6	7.2	27.5	7.6	33.6	7.3	100.0
Drugi prehrabeni izdelki	4.5	19.3	4.0	23.3	4.1	28.7	3.6	28.7	4.1	100.0
Brezalkoholna pijača	10.7	16.6	11.0	23.5	10.8	27.7	10.9	32.2	10.9	100.0
Hrana in brezalkoh. pijače	100.0	16.8	100.0	23.2	100.0	27.9	100.0	32.1	100.0	100.0

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Opombe: A - podatki se nanašajo na strukturo znotraj kvartila, B - podatki se nanašajo na celotno strukturo.

**Alkoholne
pijače in tobak**

gospodinjstva prvega pa več kruha in maščob. Pri zelenjavi, mlečnih izdelkih, brezalkoholnih pijačah, sladkorju in tudi pri sadju so razlike v strukturi zelo majhne (tabela 14). Obstajajo pa velike razlike, če primerjamo absolutne zneske, ki so jih gospodinjstva namenila porabi hrane. Gospodinjstva prvega kvartila so zanjo odštela okrog 355 tisoč tolarjev letno, gospodinjstva četrtega kvartila pa dobrih 680 tisoč tolarjev.

Za alkoholne pijače in tobak absolutno največ porabijo gospodinjstva najvišjega kvartila, in sicer enkrat več kot gospodinjstva prvega kvartila (71,999 SIT proti 36,009 SIT), relativno največ pa gospodinjstva prvega kvartila (gospodinjstva z brezposelnim nosilcem in nosilcem brez izobrazbe prav tako desegajo višji delež znotraj svoje strukture porabe). V prvih treh kvartilih so izdatki za alkohol oz. tobak dokaj enakomerno razporejeni (na polovico), v četrtem pa za alkoholne pijače namenijo dobrih 60%, za tobak pa 40% izdatkov.

**Obleka
in obutev**

Za obleko in obutev so gospodinjstva v povprečju porabila 230,059 SIT, od tega 78% za obleko in preostalih 22% za obutev. Med kvartili opazimo zelo velike razlike; gospodinjstva četrtega so porabila 4.6-krat več sredstev za obleko in obutev kot gospodinjstva prvega. Obleka je očitno ena tistih dobrin, pri katerih gospodinjstva lahko nekaj privarčujejo, lahko pa se obnašajo bolj razsipniško.

Stanovanje

Izdatki za stanovanje¹⁸ so tretja največja postavka v izdatkih gospodinjstev za življenjske potrebščine. V povprečju so gospodinjstva za vzdrževanje stanovanj porabila 267,648 SIT, od tega največ za elektriko, plin in drugo gorivo (172 tisoč SIT). Najnižji ponder v skupini imajo dejanske najemnine (6.6%), kar je v skladu z visokim lastniškim deležem gospodinjstev v Sloveniji. Za redno vzdrževanje in popravila so gospodinjstva v povprečju namenila 33 tisoč SIT, za druge storitve pa okrog 45 tisoč SIT. Večje breme predstavljajo izdatki za stanovanje gospodinjstvom z brezposelnim nosilcem oz. nosilcem brez izobrazbe in vdovskim ter samskim gospodinjstvom.

Pobištvo

Pohištvo, gospodinjska oprema in storitve za gospodinjstvo v strukturi izdatkov za življenjske potrebščine predstavljajo 6.7%. Znotraj te kategorije izdatkov imata največji delež pohištvo, oprema, dekoracija in talne obloge ter izdelki in storitve za vzdrževanje doma (vsak 30-odstoten), tem pa sledijo gospodinjski aparati (grelne, kuhalne in druge naprave) z 20-odstotnim deležem. Preostalih 20% izdatkov gospodinjstva porabijo za tekstil, steklenino in orodje za hišo in vrt. Med kvartili ni opaziti večjih razlik v strukturi porabe (glej tabelo 4 v prilogi).

Zdravje

Izdatki za zdravje so skupina z majhnim deležem (1.6%) v strukturi potrošnje povprečnega gospodinjstva, med kvartili pa tudi ni opaziti velikih razponov. Povprečno gospodinjstvo je za zdravje namenilo 45,639 SIT, od tega največ (55%) za zdravila in zdravstvene izdelke, najmanj pa za bolnišnične storitve, le 0.6%. Za nebolnišnične storitve, kamor uvrščamo obiske pri zobarjih, splošnih zdravnikih, zdravnikih specialistih ipd., pa so porabila preostalih 44% izdatkov za zdravje.

Izdatki za transport so druga največja postavka izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine (znašali so 18.3% oz. 467,762 SIT letno). Sestavljajo

¹⁸ Izvzete so imputirane najemnine.

jih izdatki za nakup vozil, za delovanje osebne transportne opreme in izdatki za transportne storitve. Slednji (kamor uvrščamo stroške javnega potniškega prometa) predstavljajo znotraj skupine le 5.7%. Ostalih 441,123 SIT pa gospodinjstva namenijo za nakup vozil (49%) in njihovo vzdrževanje (45%). Pri transportu so med gospodinjstvi različnih kvartilov opazne zelo velike razlike. Gospodinjstva prvega kvartila namenijo za transport le 9.6% svojih izdatkov za življenjske potrebščine (oz. 129,063 SIT na leto), gospodinjstva četrtega pa kar 20.7% (oz. 927,704, kar je sedemkrat več). Manj za transport porabijo tudi vdovska in samska gospodinjstva (okrog 7%), gospodinjstva z več kot 5 otroki (8%) ter gospodinjstva, katerih nosilec je brezposelna oseba (14%).

Izdatki za komunikacije imajo v strukturi porabe povprečnega gospodinjstva 2.5-odstotni delež, največjega (3.0%) pa v gospodinjstvih prvega kvartila. Le-ta kljub temu porabijo 2.5-krat manj sredstev za komunikacije kot gospodinjstva najvišjega kvartila. Znotraj skupine izdatkov za komunikacije imajo daleč največjo težo telefonske, telefaks in telegrafске storitve (92-odstotni delež), za katere so gospodinjstva v povprečju porabila 58,646 SIT.

Za rekreacijo in kulturo so gospodinjstva v povprečju porabila 231,442 SIT (oz. 9.1% izdatkov za življenjske potrebščine), od tega največ za storitve za rekreacijo in kulturo, opremo za rekreacijo in druge predmete in časopise, knjige in pisalne potrebščine (skupaj 76%).

Pri izobraževanju ločimo štiri podskupine izdatkov, in sicer glede na raven izobraževanja; izdatke za predšolsko in osnovnošolsko izobraževanje, izdatke za srednješolsko izobraževanje, za višje in visokošolsko izobraževanje in za ostalo izobraževanje, ki ni definirano s stopnjo. V povprečju so gospodinjstva za izobraževanje namenila 18,854 SIT, gospodinjstva prvega kvartila manj (le 2,149 SIT), četrtega pa več (41,620 SIT). Najvišje zneske so gospodinjstva v povprečju namenila za izobraževanje, ki ni definirano s stopnjo (jezikovni, računalniški tečaji ipd.), ter za višje in visokošolsko izobraževanje. Upokojenska gospodinjstva, gospodinjstva z brezposelnim oz. neizobraženim nosilcem, ki tudi sicer prevladujejo v prvem kvartilu, so za izobraževanje namenila relativno najmanj sredstev.

Izdatki za hotele, kavarne in restavracije v strukturi porabe povprečnega gospodinjstva predstavljajo 6.1% (155,071 SIT). Od tega 85% porabijo za prehrano zunaj gospodinjstva, ostalo pa za nastanitvene storitve.

Med izdatke za različne dobrine in storitve (ki so v povprečju znašali 299,512 SIT) uvrščamo izdatke za osebno nego, osebne predmete, socialno varstvo, zavarovanje ter finančne in druge storitve. Največji ponder med vsemi ima zavarovanje (56%), in sicer v gospodinjstvih vseh dohodkovnih kvartilov.

4.4.2. Primerjava potrošnega vzorca gospodinjstev v Sloveniji glede na različne socioekonomske značilnosti le-teh

Na slikah od 9 do 13 so prikazani potrošni vzorci gospodinjstev različnih socioekonomskih skupin. Največje deleže v strukturi izdatkov za življenjske potrebščine pri vseh skupinah gospodinjstev dosegajo izdatki za hrano, transport in stanovanje. Če primerjamo strukturo trošenja gospodinjstev

Transport

Komunikacije

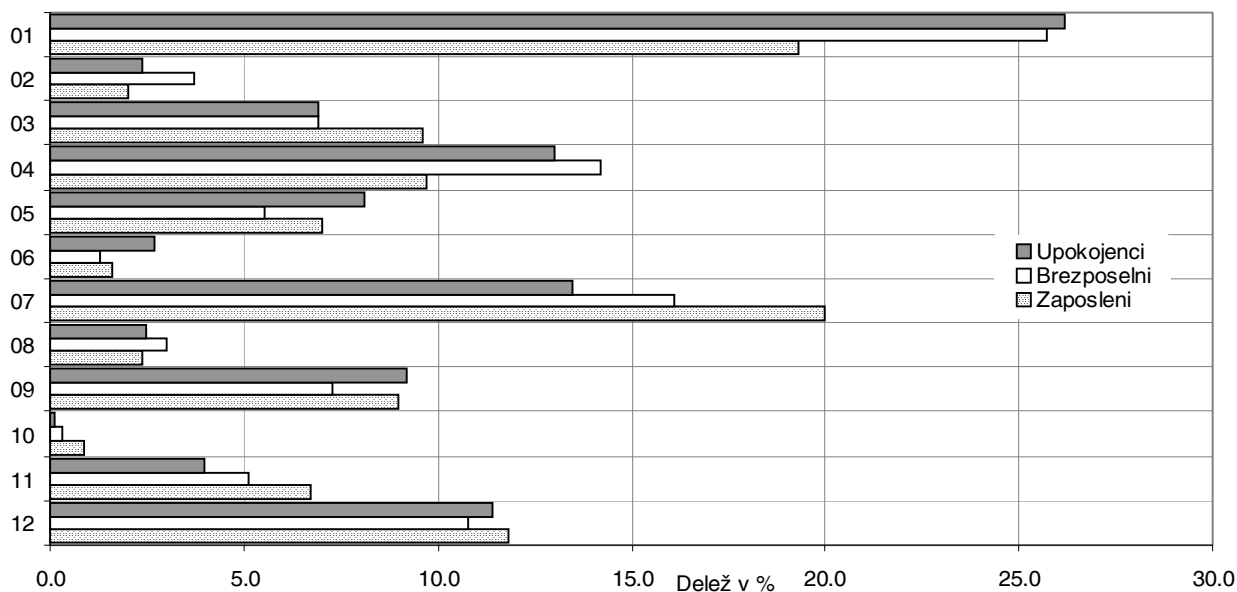
Rekreacija in kultura

Izobraževanje

Hoteli, kavarne

glede na formalni status zaposlitve nosilca (slika 9), opazimo, da gospodinjstva z zaposlenim nosilcem presenetljivo največ sredstev porabijo za transport, tem pa sledijo izdatki za hrano. Za hrano relativno največ potrošijo upokojenska gospodinjstva in tista, kjer je nosilec gospodinjstva brezposeln. Za zdravje relativno največ sredstev prav tako porabijo upokojenska gospodinjstva, za izobraževanje, obleko, hotele, restavracije in kavarne pa gospodinjstva z zaposlenim nosilcem.

Slika 9: Struktura izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine, po formalnem statusu zaposlitve nosilca gospodinjstva, v %

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

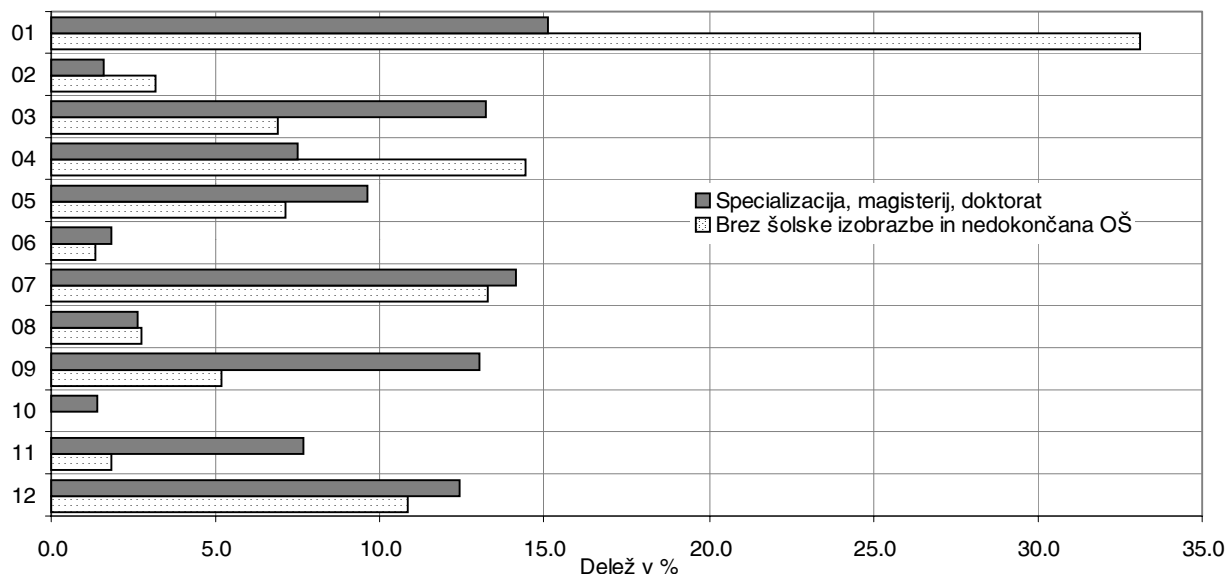
Opomba: Šifre klasifikacije osebne porabe so navedene v seznamu kratic.

Struktura trošenja glede na izobrazbo nosilca...

Primerjava strukture trošenja gospodinjstev glede na izobrazbo nosilca gospodinjstva (slika 10) kaže pri izdatkih za najosnovnejšo dobrino (hrano) še večje razlike. Zanj porabijo gospodinjstva, katerih nosilci so brez izobrazbe, tretjino vseh svojih potrošnih izdatkov. Nasprotno predstavljajo izdatki za hrano gospodinjstvom, katerih nosilci imajo doseženo podiplomsko izobrazbo, le 15% njihovih izdatkov za življenjske potrebščine. Pri izdatkih za transport med primerjanima skupinama ni tako očitnih razlik v deležih, jih pa najdemo v absolutnih zneskih, ki jih povprečno gospodinjstvo posamezne skupine porabi za transport. Gospodinjstvom z neizobraženim nosilcem večje breme predstavljajo še izdatki za stanovanje, pri vseh ostalih skupinah potrošnih izdatkov pa dosega primerjana skupina višje deleže v strukturi izdatkov za življenjske potrebščine.

...zakonski stan...

Primerjava strukture trošenja gospodinjstev glede na zakonski stan nosilca (slika 11) kaže, da so hrana, stanovanje in zdravje največje breme za vdovska gospodinjstva (starejša gospodinjstva dajejo tudi v državah EU prednost najnujnejšim dobrinam in storitvam, kot so hrana, stanovanje in zdravje, manj pa potrošijo za obleko, transport in prosti čas). Za transport, izobraževanje in hotele pa nasprotno največ namenijo gospodinjstva, katerih nosilci so poročeni.

Slika 10: Struktura izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine, glede na izobrazbo nosilca gospodinjstva, v %

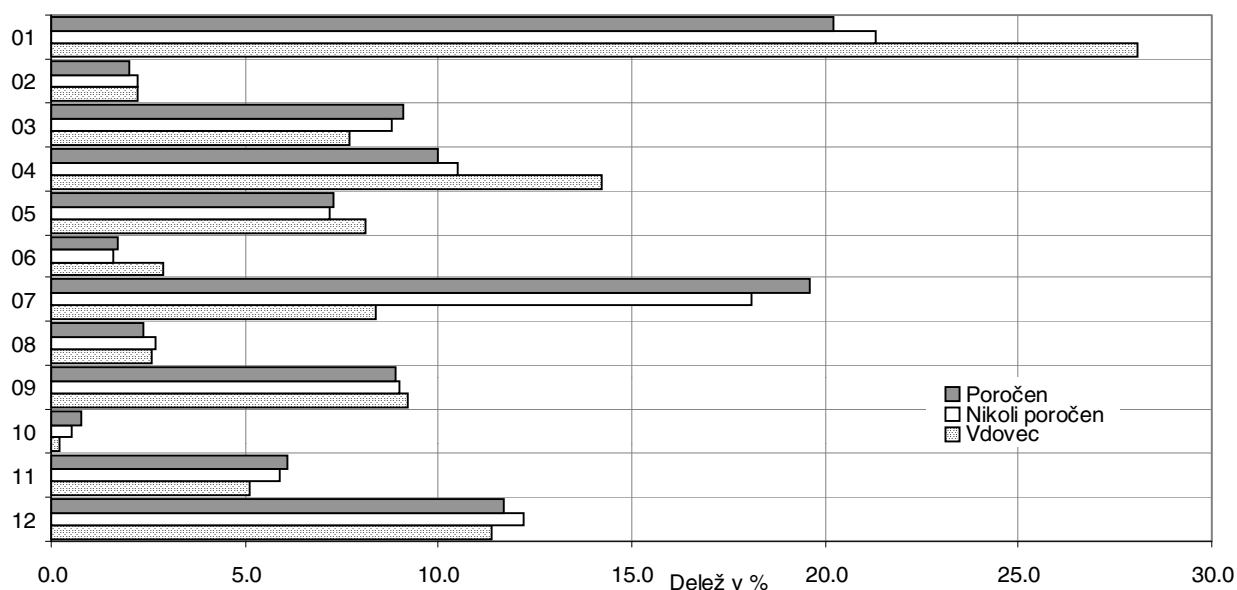
Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Opomba: Šifre klasifikacije osebne porabe so navedene v seznamu kratic.

Na sliki 12 je razvidno, da izdatki za hrano največje breme predstavljajo gospodinjstvom z največjim številom otrok, kar je povsem pričakovano. Pri ostalih kategorijah potrošnje pa so si gospodinjstva z različnim številom otrok dokaj izenačena.

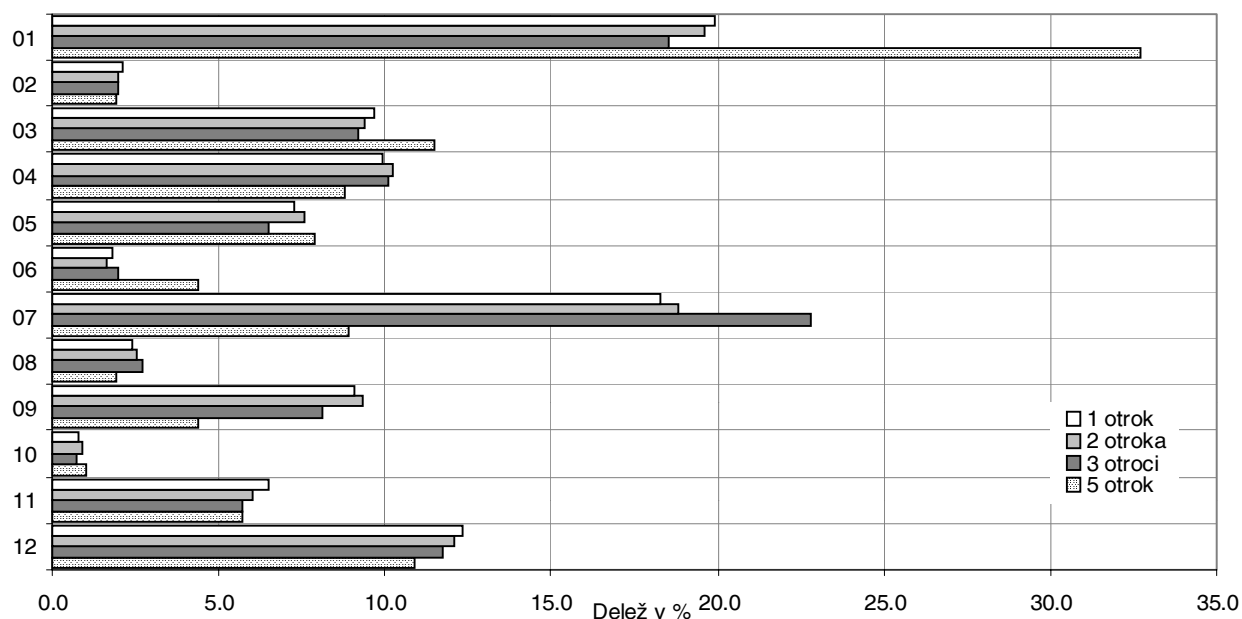
Glede na tip gospodinjstva, za hrano in stanovanje relativno največ potrošijo samska gospodinjstva, za obleko, transport in izobraževanje pa gospodinjstva dveh odraslih oseb z otroki. Samska gospodinjstva največ porabijo tudi za

*...tip
gospodinjstva.*

Slika 11: Struktura izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine, po zakonskem stanu nosilca gospodinjstva, v %

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

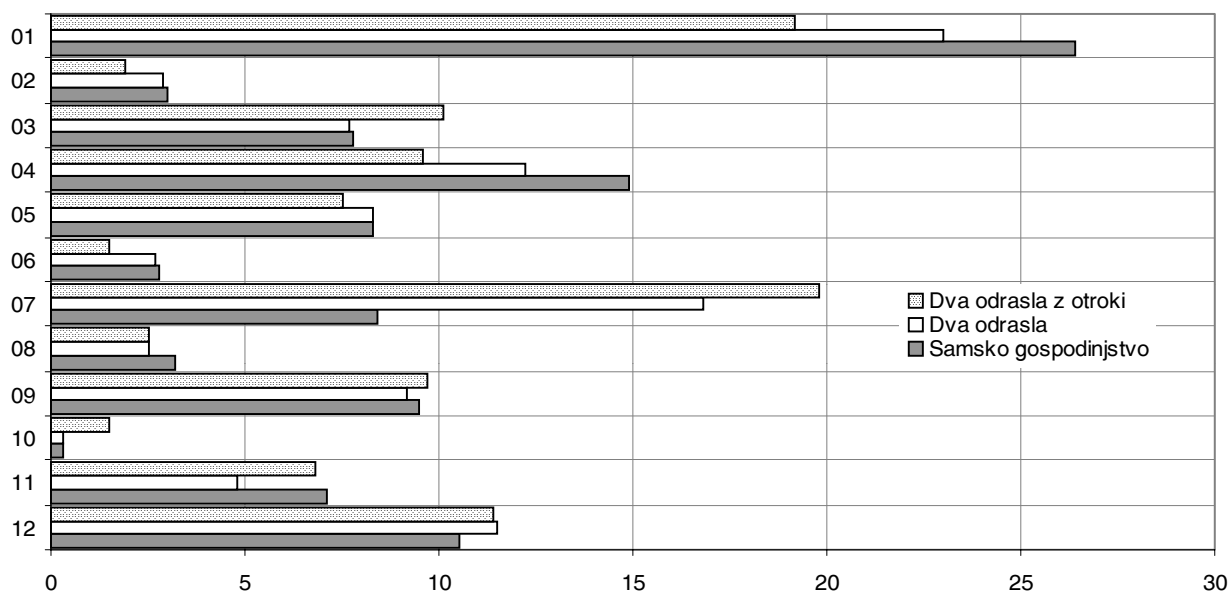
Opomba: Šifre klasifikacije osebne porabe so navedene v seznamu kratic.

Slika 12: Struktura izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine, glede na število otrok v gospodinjstvu, v %

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Opomba: Šifre klasifikacije osebne porabe so navedene v seznamu kratic.

zdravje ter kavarne in restavracije, kar povezujemo z dejstvom, da je v strukturi samskih gospodinjstev kar 57% nosilcev vdovcev (to so velikokrat starejši občani, ki se prehranjujejo v menzah) in 27% takšnih, ki niso bili nikoli poročeni.

Slika 13: Struktura izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine, glede na tip gospodinjstva, v %

Vir: SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Opomba: Šifre klasifikacije osebne porabe so navedene v seznamu kratic.

5. Primerjava podatkov APG v Sloveniji z drugimi evropskimi državami

Anketo o porabi v gospodinjstvih izvajajo v vseh državah Evropske unije, pa tudi v državah srednje in vzhodne Evrope ter v neevropskih državah. Ponekod jo izvajajo vsako leto, drugje poredkeje. Eurostat zato objavlja rezultate anket le vsakih pet let, obenem pa si prizadeva za poenotenje APG v vseh državah članicah EU in državah kandidatkah, saj bi jim to olajšalo primerjalne analize med državami. Zadnji razpoložljivi podatki, za države EU in tranzicijske države, ponazarjajo stanje in obnašanje gospodinjstev v letu 1999.

V tem poglavju bomo uvodoma predstavili nekatere splošne značilnosti gospodinjstev držav EU¹⁹ v letu 1999 in jih primerjali z značilnostmi gospodinjstev v Sloveniji (te povzemamo iz analize triletnega obdobja 1998-2000, kjer imamo vse podatke preračunane na leto 1999). Temu sledi mednarodna primerjava strukture izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine. Predstavili bomo strukturo izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine v državah Evropske unije in v nekaterih tranzicijskih državah in jih primerjali s stanjem v Sloveniji. Pri primerjavi so tako za države Evropske unije kot za tranzicijske države uporabljeni podatki (oz. ocene) Eurostata za leto 1999. Pri primerjavi strukture izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine med Slovenijo in državami EU so za slovenska gospodinjstva upoštevani podatki SURS za leto 1999. Pri primerjavi strukture izdatkov gospodinjstev z ostalimi tranzicijskimi državami²⁰ pa so tako za Slovenijo kot za vse ostale države upoštevane ocene Eurostata. Za tranzicijske države namreč nimamo na voljo njihovih osnovnih podatkov. Ker je Eurostat za vse države, tudi za Slovenijo, pripravil oceno strukture potrošnih izdatkov gospodinjstev, smo v želji, da bi bilo stanje med državami čim primerljivejše, v tem delu poglavja tudi za Slovenijo upoštevali Eurostatove ocene in ne dejanske podatke APG SURS.

5.1. Splošne značilnosti gospodinjstev v državah Evropske unije

Povprečno gospodinjstvo Evropske unije je leta 1999 štelo 2.51 članov²¹. Največje je bilo po številu članov v Španiji (3.24), najmanjše pa na Danskem (2.14, glej sliko 14). Če primerjamo evropska gospodinjstva po tipu, opazimo, da je najmanj samskih gospodinjstev v Španiji in Grčiji (10% in 16%), največ pa na Finskem, Švedskem in Danskem (kar 38%). Delež enoroditeljskih gospodinjstev je v vseh državah EU majhen. V Španiji je najnižji (manjši od 2%), najvišji pa v Belgiji, kjer znaša dobrih 6%. Gospodinjstev z dvema odraslima osebama je v povprečju največ v Nemčiji, na Danskem, Nizozemskem in na Finskem (okrog 30%), tistih z dvema odraslima osebama ter z vzdrževanim otrokom pa največ v Belgiji, Španiji, na Irskem in v Luksemburgu (nad 30%). Velikih gospodinjstev s tremi odraslimi in otrokom je največ v najmanj razvitih državah unije; Španiji, na Irskem in v Grčiji (15%, 11% in 8%). Slovenija je po strukturi gospodinjstev

*Metodologija
in podatki*

*Gospodinjstva
držav EU glede
na tip*

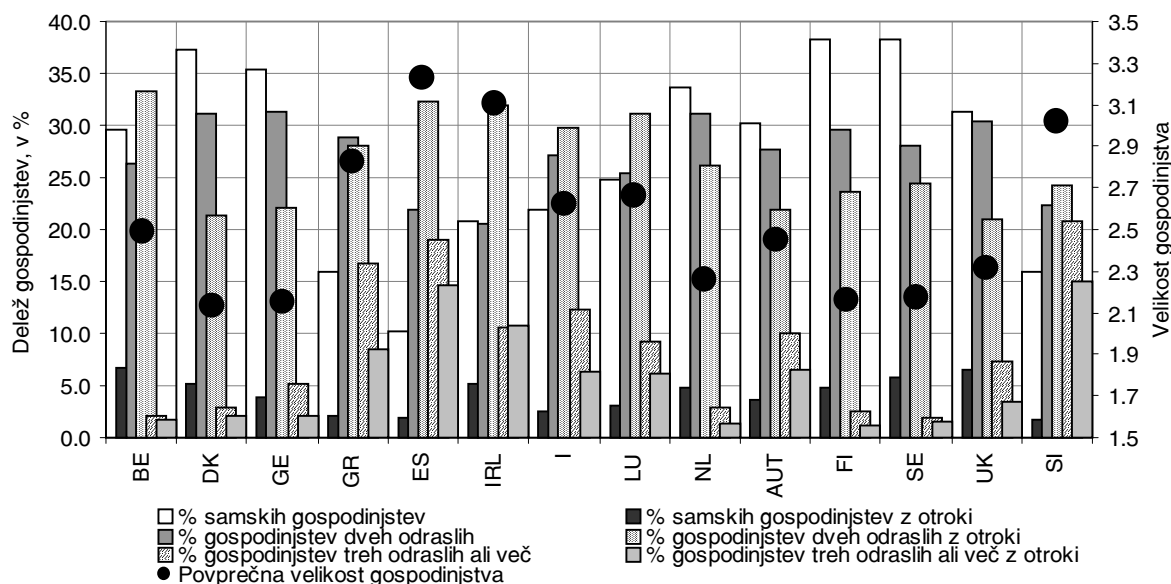
¹⁹ V analizo je vključenih 13 držav unije, saj za leto 1999 še ni na voljo podatkov za Francijo in Portugalsko, za tranzicijske države pa nimamo na voljo teh podatkov.

²⁰ Vključene Bolgarija, Češka, Estonija, Madžarska, Litva, Latvija, Poljska, Romunija, Slovaška in Albanija.

²¹ Netehtano povprečje v analizo vključenih držav.

glede na tip najbližje Španiji, a s to razliko, da imajo v Španiji več dvoroditeljskih gospodinjstev z otroki, pri nas pa večji delež gospodinjstev dveh odraslih oseb (brez otrok). Glede na povprečno velikost gospodinjstva se Slovenija, po podatkih APG, uvršča v sam vrh lestvice, saj imata večje število članov na gospodinjstvo le Španija (3.24) in Irska (3.11).

Slika 14: Struktura gospodinjstev glede na tip (leva os) in povprečna velikost gospodinjstva (desna os), leto 1999, v %

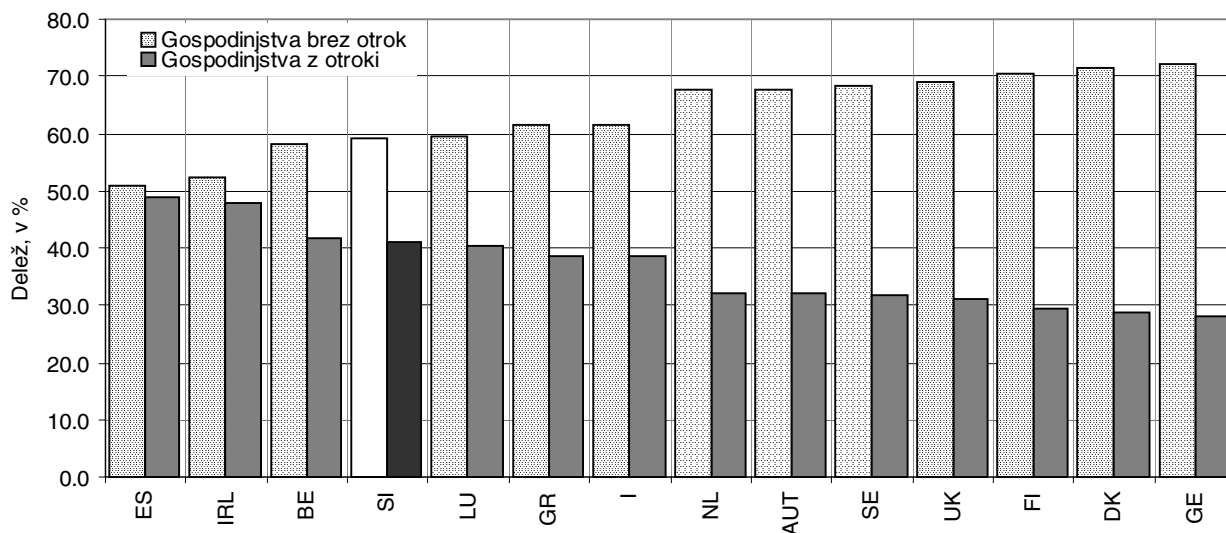

Vir: Eurostat, SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Gospodinjstva z otroki

Ko smo po državah sešteli odstotke gospodinjstev, ki imajo vsaj enega otroka, in tista, ki jih nimajo, se Slovenija zopet uvršča v zgornjo polovico (držav, kjer prevladujejo gospodinjstva z otroki). V Nemčiji, na Danskem, Finskem, v Veliki Britaniji, na Švedskem in v Avstriji znaša delež gospodinjstev brez otrok okrog 70%. Nasprotno je stanje v državah mediterana, na Irskem ter v Luksemburgu in Belgiji (slika 15). Ta podatek lahko kaže na rodnostne težave v posameznih državah, vendar podatki o stopnjah natalitete v vseh primerih tega ne potrjujejo. Z najnižjo stopnjo natalitete so se leta 1999 namreč srečevali v Italiji (9.1) in Nemčiji (9.4), z

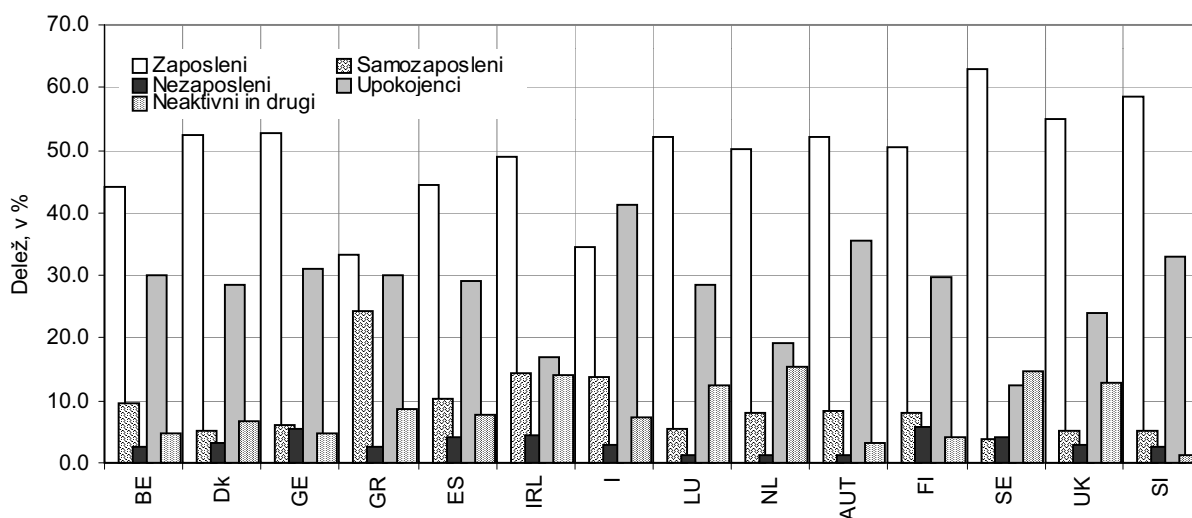
Slika 15: Struktura gospodinjstev, leto 1999, v %

Vir: EUROSTAT, SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

najvišjo pa v Luksemburgu (12.9), na Nizozemskem (12.7) in na Danskem (12.4). Slovenija se po stopnji natalitete (8.8 živorojenih otrok na 1,000 prebivalcev) pridružuje prvim (Eurostat).

Slika 16: Struktura gospodinjstev glede na formalni status nosilca, leto 1999, v %

Vir: EUROSTAT, SURS, APG 1998-2000, izračuni UMAR.

Delitev gospodinjstev po formalnem statusu zaposlitve (slika 16) kaže, da je daleč največ upokojejskih gospodinjstev v Italiji (41%), nato v Avstriji, Belgiji, Grčiji ter Španiji (29%), najmanj pa na Švedskem in Irskem (le 12% oziroma 17%). Največ gospodinjstev z brezposlenim nosilcem najdemo na Finskem in v Nemčiji, najmanj pa v Luksemburgu, na Nizozemskem in v Avstriji. Gospodinjstev, katerih nosilec je samozaposlen (sem štejemo tudi kmečka gospodinjstva), je največ v najmanj razvitih državah članicah EU, najmanj (kar petkrat manj) pa na Švedskem (manj kot 4%).

5.2. Izdatki gospodinjstev za življenjske potrebščine

Države Evropske unije

Potrošne navade evropskih gospodinjstev se med posameznimi državami znotraj EU razlikujejo. Razpoložljivi dohodek in raven blaginje imata odločilen vpliv na raven potrošnje, dejavniki, kot so kultura, tradicija in stopnja urbanizacije pa tudi vplivajo na potrošne navade gospodinjstev (Winqvist, 1999). Življenjski standard prebivalstva lahko merimo tudi z izdatki gospodinjstev za življenjske potrebščine. Slika 17 kaže, da so gospodinjstva večjega števila držav (ki so pretežno locirane v jedru EU) porabila okrog 17.000 EUR na člana gospodinjstva, iz skupine pa zelo izstopa Luksemburg, čigar član gospodinjstva v povprečju potroši okrog 27.000 EUR na leto. Države z obrobja unije (Grčija, Španija, Irska, Italija in Finska) se gibljejo med 8,300 in 14,000 EUR. Slovenija s porabo 4,600 EUR na člana gospodinjstva dosega le 29% povprečja porabe omenjenih držav.

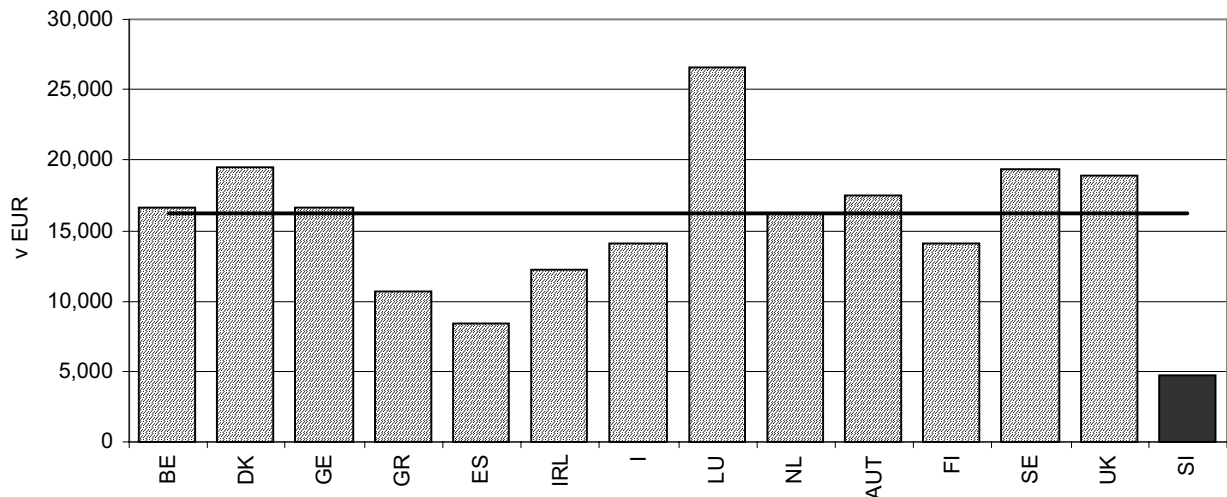
Največjo postavko izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine v EU predstavljajo izdatki za stanovanje, ki so v letu 1999 znašali v povprečju dobro četrtino vseh (slika 18). Tem sledijo izdatki za hrano s 17%, podoben delež pa dosegajo tudi izdatki za transport in komunikacije. Za rekreacijo in kulturo namenijo evropska gospodinjstva v povprečju približno 10%, za

Formalni status nosilca

Potrošne navade gospodinjstev EU

obleko, pohištvo in restavracije pa dobrih 6%. Če porazdelimo gospodinjstva glede na različne socioekonomske značilnosti, opazimo, da gospodinjstva najvišjega dohodkovnega kvintila porabijo, v vseh državah EU, relativno več za rekreacijo, hotele in restavracije, transport in komunikacije in manj za stanovanje in hrano. Starejša gospodinjstva dajejo prednost najnujnejšim dobrinam in storitvam, kot so hrana, stanovanje in zdravje, manj pa potrošijo za obleko, transport in prosti čas. Gospodinjstva z otroki porabijo v povprečju več sredstev za hrano in obleko, samska gospodinjstva pa so bolj obremenjena s stroški vzdrževanja stanovanj, relativno manj pa porabijo za transport.

Slika 17: Izdatki za življenjske potrebščine na člana gospodinjstva, leto 1999

Vir: EUROSTAT, SURS.

Potrošne navade gospodinjstev v državah EU se spreminjajo

Porazdelitev izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine se je v opazovanih državah EU v petih letih nekoliko spremenila. Leta 1994 so gospodinjstva v povprečju precej več sredstev porabila za obleko (17.5%), izobraževanje (16.0%) in hrano (13.8%), manj pa za komunikacije (24.6%), zdravje (12.0%) ter obisk restavracij, hotelov in kavarn (13.5%). V nadaljevanju so predstavljeni izdatki gospodinjstev EU po vrstnem redu klasifikacije COICOP.

Izdatki za hrano

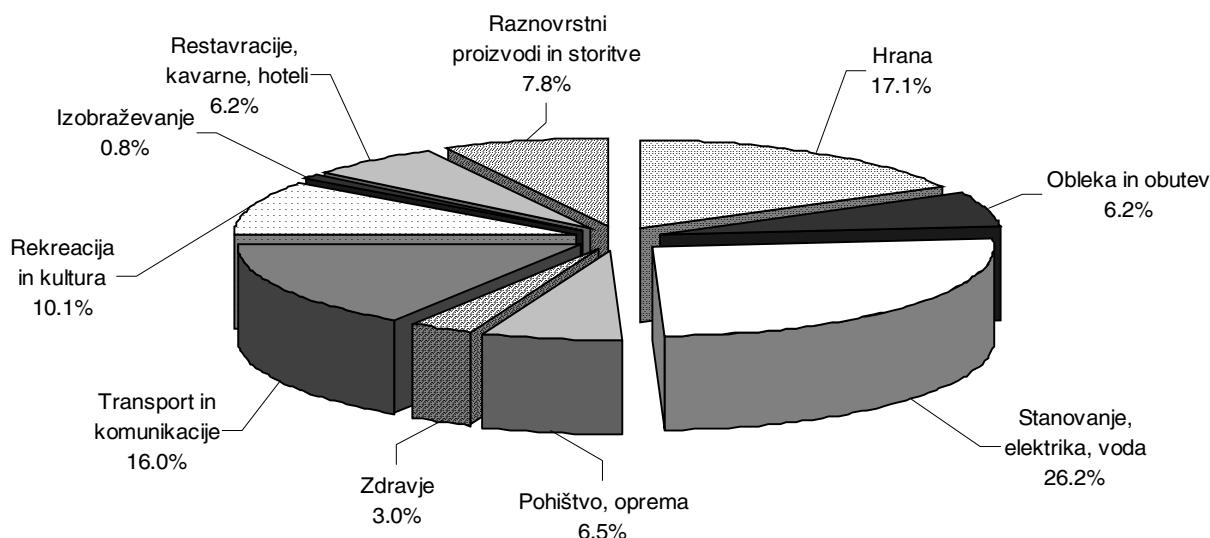
Delež izdatkov za hrano je bil v letu 1999 v strukturi izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine drugi najvišji. Z izjemo Belgije je bil povsod nižji kot v letu 1994 (tabela 15). Najvišji je bil še vedno v mediteranskih državah (državah z najnižjim BDP na prebivalca), kjer se je gibal med 16.6% in 19.0%. Gospodinjstva Španije so v opazovanem obdobju zabeležila največje zmanjšanje deleža izdatkov za hrano (za 4.2-odstotne točke). Pred petimi leti so imela v strukturi izdatkov za življenjske potrebščine namreč še edina višji delež izdatkov za hrano kot za stanovanje. Poleg Španije se je v opazovanem obdobju delež izdatkov za hrano precej zmanjšal še v Veliki Britaniji in na Irskem (za 3.5 in 3.2-odstotne točke). Najvišji delež izdatkov za hrano tudi v državah EU zasledimo pri najrevnejših in večjih gospodinjstvih, pri gospodinjstvih, katerih nosilci so brezposelni, upokojeni ali zaposleni kot fizični delavci.

Znotraj izdatkov za hrano tudi evropska gospodinjstva, podobno kot slovenska, največji delež teh (62%) porabijo za kruh, meso in mleko. Izdatki za meso so relativno najvišji v gospodinjstvih Luksemburga, za ribe pa v mediteranskih državah: Španiji, Grčiji in Italiji. Italijanska gospodinjstva

porabijo relativno največ tudi za sadje, grška za maščobe in olja, britanska pa za kruh in žitarice.

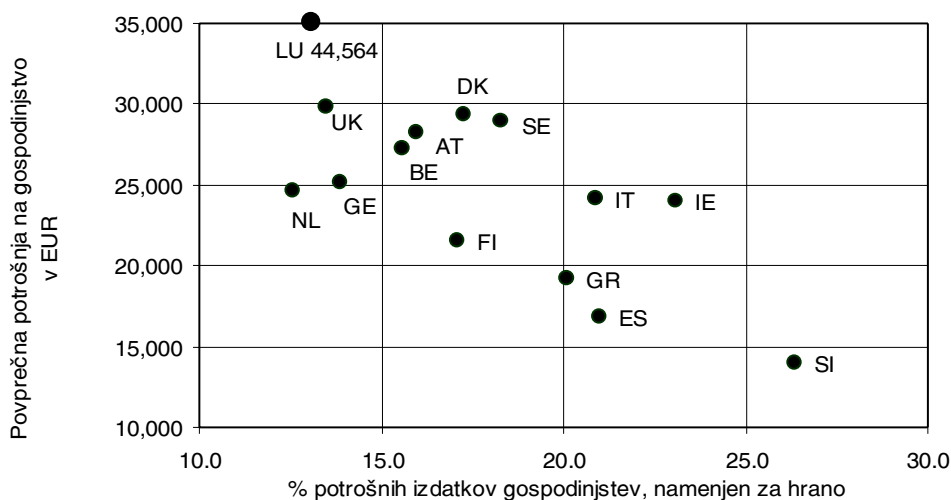
Slika 18: Struktura izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine, države EU*, leto 1999, v %

Vir: Eurostat, *Netehtano povprečje 13 vključenih držav EU, brez Portugalske in Francije, za kateri ni na voljo podatkov.

Delež izdatkov gospodinjstev za hrano kaže srednje močno negativno korelacijo (-0.71) z ravniyo izdatkov za življenjske potrebščine (slika 19); višja, kot je raven dohodka in posledično potrošnja, nižji je namreč delež hrane v celotni strukturi izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine. Osnovne potrebe so ob višjem dohodku prej in bolje zadovoljene in tako si gospodinjstva lahko privoščijo več kulture, rekreacije, turizma in drugih luskuznih dobrin. Primerjava med gospodinjstvi Belgije in Španije to potrjuje; za hrano namenijo gospodinjstva v Španiji v povprečju 21%, v Belgiji le 16%, za rekreacijo in kulturo pa namenijo španska gospodinjstva 6%, belgijska pa 11%.

Slika 19: Porazdelitev držav glede na povprečne izdatke gospodinjstev za življenjske potrebščine in delež izdatkov, namenjenih za hrano

Vir podatkov: Eurostat.

Pri izdatkih za alkoholne pijače in tobak so gospodinjstva vseh opazovanih držav dokaj izenačena. Delež teh se je v strukturi potrošnih izdatkov gospodinjstev po državah gibal okrog 3%, močno navzgor pa so izstopala

**Obleka
in obutev**

irska gospodinjstva. Najnižji delež je bilo nasprotno opaziti v italijanskih, luksemburških in nizozemskih gospodinjstvih.

Za obleko so relativno največ porabila gospodinjstva najvišjega dohodkovnega kvintila, gospodinjstva z otroki ter gospodinjstva z zaposlenim nosilcem. Izdatki za obleko so se v obdobju 1994-1999 najbolj zmanjšali v Grčiji, Luksemburgu in Avstriji (za 4.3-, 2.6- in 2.2-odstotne točke), rahlo pa so se povečali le v Italiji (za 0.2-odstotne točke).

Tabela 15: Izdatki gospodinjstev za življenjske potrebščine, leto 1999, v %

	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
B	13.3 +	2.3 =	5.4 -	26.2 -	6.5 =	4.7 +	12.5 +	2.2 =	10.7 =	0.5 =	5.7 =	10.0 =
DK	13.1 =	4.2 =	5.5 =	28.4 =	6.4 =	2.4 =	14.1 -	2.1 =	11.2 =	0.4 =	4.1 +	8.1 =
DK	11.1 -	2.8 =	5.7 -	31.2 +	7.4 +	3.6 +	13.3 -	2.5 =	11.9 +	0.5 =	4.9 -	5.0 -
GR	16.6 -	3.5 =	8.6 -	21.9 -	7.5 +	6.3 +	11.2 +	3.3 +	4.5 +	2.4 =	8.8 +	5.5 -
ES	18.3 -	2.7 =	7.4 -	27.5 +	5.0 -	2.5 =	12.5 +	2.0 +	6.2 -	1.4 =	9.2 +	5.1 =
IRL	15.4 -	7.7 =	6.2 =	17.4 -	4.5 =	1.6 =	13.0 =	2.5 =	9.1 =	1.4 -	5.1 +	8.1 =
I	19.0 -	1.9 -	7.5 =	24.7 +	7.6 +	4.4 +	13.7 +	2.5 +	6.3 -	0.8 =	4.6 -	7.1 =
LU	10.1 -	2.0 =	5.9 -	27.4 =	8.2 -	2.4 +	15.4 +	2.1 +	8.7 -	0.1 -	9.6 +	8.0 +
NL	10.5 -	2.1 =	6.0 =	26.7 -	7.2 =	1.1 =	10.3 +	2.2 =	10.4 +	1.2 =	7.0 +	15.3 -
AUT	13.4 -	2.6 =	6.6 -	23.9 +	7.2 -	2.4 =	14.4 -	2.6 +	12.3 +	0.3 -	5.4 +	8.9 +
FI	14.2 -	2.9 =	4.6 =	28.1 +	4.5 =	3.7 =	17.0 +	2.8 +	10.7 =	0.2 =	4.1 -	7.1 -
SE	15.4 -	2.9 =	5.2 -	26.8 +	5.0 =	3.0 +	13.4 =	2.6 +	14.6 +	0.1 =	3.8 +	7.2 -
UK	10.5 -	3.0 -	5.5 -	28.3 +	7.3 -	1.1 =	13.6 +	2.3 =	13.4 +	1.3 =	7.9 =	5.8 -
SI	23.5 -	2.9 -	8.7 =	10.2 +	7.1 =	1.7 =	17.6 +	2.6 +	8.8 -	0.8 =	6.0 =	10.2 +

Vir: Eurostat, SURS, APG 1999.

Opombe: Šifre klasifikacije osebne porabe so navedene v seznamu kratic, + pomeni zmanjšanje deleža za več kot 0.5-odstotne točke, - povišanje deleža za več kot 0.5-odstotne točke, = sprememba manjša ali enaka 0.5-odstotne točke, *-pri Sloveniji se spremembe nanašajo glede na leto 1997, pri državah EU glede na leto 1994.

Stanovanje

Največji delež v izdatkih za življenjske potrebščine so v letu 1999 v vseh državah EU predstavljali izdatki za stanovanje. Vključujejo dejanske (v povprečju tvorijo 18% vseh izdatkov za stanovanje) in imputirane najemnine (katerih delež se po državah giblje med tretjino in dvema tretjinama izdatkov za stanovanje), stroške elektrike, plina in vode (15%), stroške rednega vzdrževanja in druge storitve (12%). Izdatke za stanovanje je težje primerjati, saj se tip lastništva med državami zelo razlikuje. V Španiji, Grčiji in na Irskem je približno 80% stanovanj v lasti gospodinjstev, na Nizozemskem in v Avstriji pa je primerljivi delež nižji od 50% (Eurostat, 1999). Na splošno izdatki za stanovanje bolj bremenijo samska gospodinjstva in gospodinjstva, katerih nosilci so upokojenci oz. brezposelne osebe, ter gospodinjstva prvega dohodkovnega kvintila. V obdobju 1994-1999 je bilo pri izdatkih gospodinjstev za stanovanje gibanje po državah zelo različno; v Nemčiji, Španiji, Veliki Britaniji in Avstriji so se povečali (za 6.4-, 4.0-, 2.4- in 2.3-odstotne točke), na Irskem, v Belgiji in Grčiji pa znižali, in sicer za 4.2-, 2.8- in 2.1-odstotne točke. Drugod so bile spremembe manjše in v večini primerov s pozitivnim predznakom.

Transport

Izdatki gospodinjstev za transport so v letu 1999 v povprečju držav EU znašali približno 13% vseh potrošnih izdatkov gospodinjstev. Najvišji so bili na Finskem in v Luksemburgu, kjer gospodinjstva tudi relativno največ

namenijo za nakup vozil (9.3% in 8.7%). Najmanj za nakup vozil namenijo grška, nizozemska in italijanska gospodinjstva, le 4.3% izdatkov za življenjske potrebščine. Podobno kot v Sloveniji znašajo tudi v državah EU izdatki gospodinjstev za nakup vozil in njihovo vzdrževanje glavnino izdatkov za transport (90%). Za izdatke za transport relativno največ namenijo najpremožnejša gospodinjstva, večja gospodinjstva in gospodinjstva katerih nosilci so zaposleni, najmanj pa upokojska in samska gospodinjstva ter gospodinjstva z brezposelnim nosilcem.

V letu 1999 se je delež izdatkov za zdravje v strukturi izdatkov za življenjske potrebščine v povprečju gibal okrog 3%. V veliki meri je odvisen od tipa zdravstvenega sistema, ki pa se med državami razlikuje. V Veliki Britaniji, na Irskem ter na Nizozemskem dosegajo relativno nizek delež (nižji od 1.6%) v strukturi izdatkov za življenjske potrebščine, deleži v Grčiji, Belgiji in Italiji pa so precej višji (6.3%, 4.7%, 4.4%).

Pri izdatkih za komunikacije so vse države pokazale največjo poenotenost, saj se je v vseh delež povečal. Za drugo polovico devetdesetih let je bil za Slovenijo, še bolj pa za Evropo značilen relativno hitri razvoj informacijske družbe, kar se odraža tudi v strukturi izdatkov gospodinjstev. Najbolj so svoj delež v strukturi izdatkov za življenjske potrebščine povečala gospodinjstva Grčije in s tem v letu 1999 dosegla najvišji delež (3.3%). Švedska in Finska sta prav tako zabeležili precejšen porast, najmanj pa se je povečal delež izdatkov za komunikacije na Danskem (le za 0.1-odstotne točke). Največji delež znotraj izdatkov za komunikacije predstavljajo, podobno kot v Sloveniji, izdatki za telefonske in telefaks storitve. Relativno največ za komunikacije namenijo enoroditeljska in samska gospodinjstva, gospodinjstva brezposlenih nosilcev in najrevnejša gospodinjstva.

Delež izdatkov za izobraževanje je v letu 1999 v večini držav EU zadržal pozicijo izpred petih let, v treh državah pa se je celo zmanjšal, od tega najbolj v Avstriji (za 1.4-odstotne točke). Za izobraževanje relativno največ porabijo najbogatejša gospodinjstva, gospodinjstva, katerih nosilci so nefizični delavci ali so samozaposleni, ter gospodinjstva z otroki (nasprotno najmanj porabijo samska ter upokojska gospodinjstva).

Izdatki gospodinjstev za rekreacijo, kulturo ter hotele in restavracije so v letu 1999 v povprečju predstavljali 16.2% vseh potrošnih izdatkov. 10% so gospodinjstva porabila za rekreacijo in kulturo, ostalo pa za hotele in restavracije. Najnižji delež izdatkov gospodinjstev za rekreacijo srečamo pri grških gospodinjstvih (4.5%), najvišjega pa pri švedskih (14.6%). Relativno največ porabijo za omenjene dobrine in storitve najpremožnejša gospodinjstva, gospodinjstva z zaposlenim nosilcem ter gospodinjstva z otroki.

Tranzicijske države

Eurostat je za vse tranzicijske države, tudi za Slovenijo, za leto 1999 pripravil oceno strukture potrošnih izdatkov gospodinjstev. Da bi bilo stanje med državami čimbolj primerljivo, so v tem delu poglavju tudi za Slovenijo upoštevane Eurostatove ocene in ne dejanski podatki APG SURS. Razlika med obema je v tem, da je Eurostat slovenska gospodinjstva rahlo približal povprečju ostalih tranzicijskih držav; večjo težo (kot jo imajo v APG za leto 1999) je dal hrani in stanovanju (za 2.6 in 0.5 odstotne točke),

Zdravje

Komunikacije

Izobraževanje

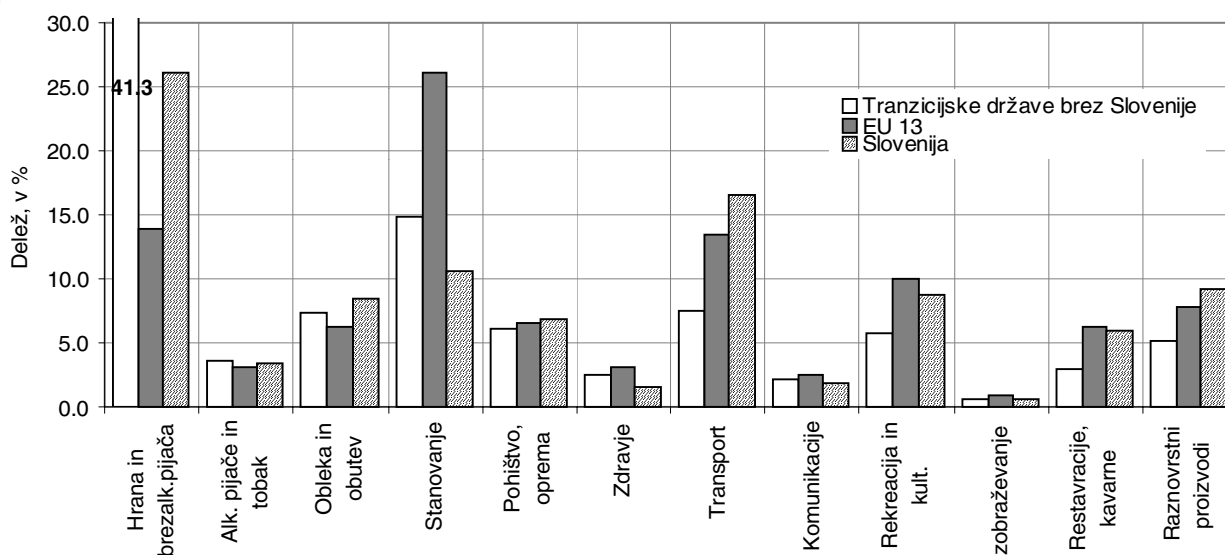
Rekreacija in kultura, hoteli

Potrošne navade gospodinjstev v tranzicijskih državah

nižjo pa transportu (-1.1), komunikacijam (-0.7), obleki in pohištvu (za 0.3-odstotne točke).

Struktura izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine je v tranzicijskih državah precej drugačna od tiste v EU, kar je razvidno iz slike 20, in sicer predvsem pri treh osnovnih postavkah: hrani, stanovanju in transportu. Deleža slednjih dveh sta precej nižja kot v državah EU, delež hrane in brezalkoholnih pijač v strukturi izdatkov za življenjske potrebščine pa kar trikrat višji. Kljub temu pa so tri največje skupine izdatkov v vseh omenjenih državah iste, le njihov vrstni red se razlikuje. V vseh tranzicijskih državah gospodinjstvom največje breme za njihov proračun predstavljajo izdatki za hrano, nato za stanovanje in transport (v Sloveniji so na drugem mestu po teži izdatki za transport), v državah Evropske unije pa so na prvem mestu izdatki za stanovanje. Slovenska gospodinjstva daleč največ od vseh tranzicijskih držav porabijo za transport in za restavracije, hotele in kavarne. Za obleko porabijo le slovaška gospodinjstva več (10.3%), za pohištvo, rekreacijo in kulturo pa češka. Slovenska gospodinjstva porabijo poleg čeških najmanj tudi za hrano ter za stanovanje (če izvzamemo Albanijo).

Slika 20: Izdatki gospodinjstev za življenjske potrebščine, leto 1999, v %

Vir: Eurostat.

Opomba: Za EU 13 (brez Francije in Portugalske) in tranzicijske države netehtano povprečje. Med tranzicijske države so vključene Bolgarija, Češka, Estonija, Madžarska, Litva, Latvija, Poljska, Romunija, Slovaška, Albanija.

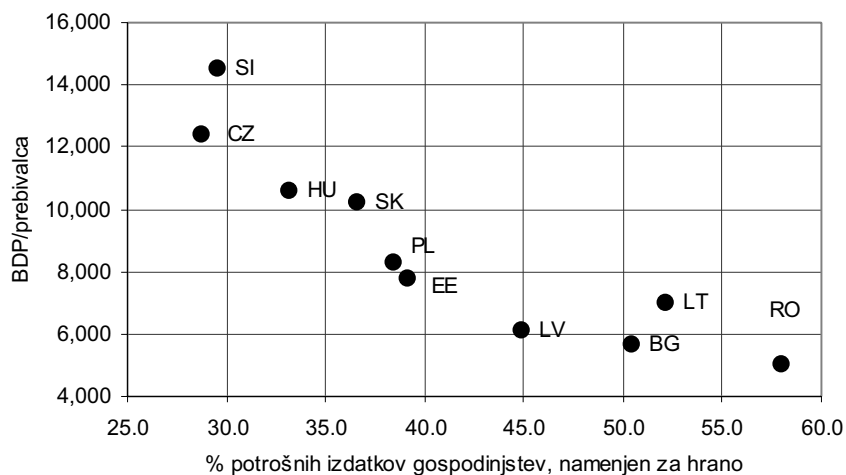
Hrana

Za hrano v skupini tranzicijskih držav največ porabijo albanska in romunska gospodinjstva, najmanj pa slovenska in češka. Na sliki 21 je prikazana povezava med odstotkom porabe hrane gospodinjstev v skupnih izdatkih za življenjske potrebščine in bruto domačim proizvodom na prebivalca. Korelacija med obema spremenljivkama je močno negativna (-0.91) in kaže, da delež hrane v porabi gospodinjstev z naraščanjem BDP na prebivalca upada.

Obleka in obutev

Delež izdatkov za obleko in obutev je v gospodinjstvih vseh tranzicijskih držav (z izjemo Albanije) višji kot v povprečju v državah EU. Relativno največ porabijo zanje slovaška in slovenska gospodinjstva. Pri izdatkih za stanovanje vse tranzicijske države močno zaostajajo za državami EU, relativno največ pa za stanovanje porabijo madžarska in poljska gospodinjstva. Slovenija se nahaja v spodnji polovici razporeditve. Pri izdatkih za pohištvo ni bistvenih razlik med državami (če izvzamemo Albanijo, ki ima tudi

Stanovanje

Slika 21: Delež hrane v izdatkih gospodinjstev za življenjske potrebščine in BDP na prebivalca, leto 1999

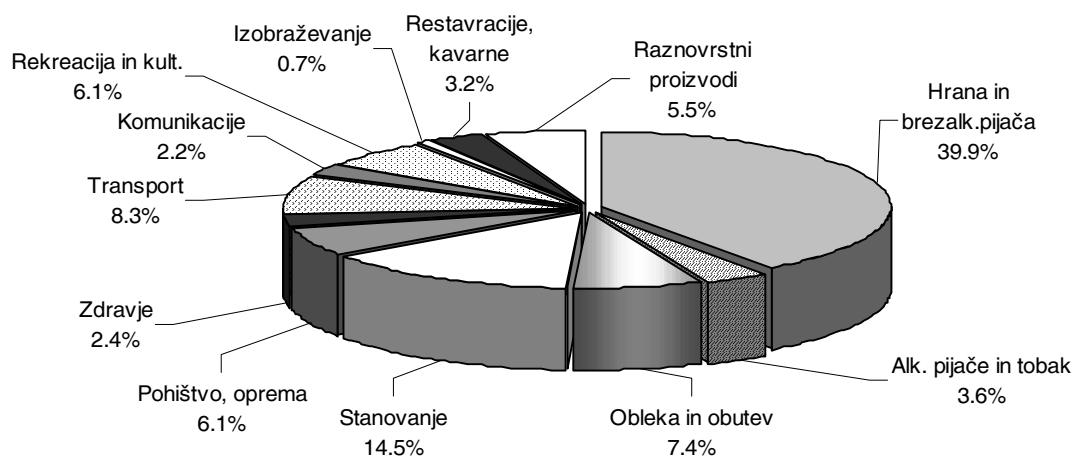
Vir: SURS, Eurostat, preračuni UMAR.

sicer zelo posebno strukturo izdatkov za življenjske potrebščine), le-te pa najdemo pri izdatkih za zdravje. Najmanj zanje odštejejo slovaška, češka in tudi slovenska gospodinjstva, največ pa poljska.

Slovenija premočno vodi pri izdatkih za transport, saj imamo najvišji delež od vseh evropskih in tranzicijskih držav. Sledijo češka in madžarska gospodinjstva, relativno najmanj pa za transport namenijo romunska gospodinjstva. Delež izdatkov za izobraževanje je v tranzicijskih državah primerljiv deležu držav Evropske unije, presegajo ga poljska, latvijska in estonska gospodinjstva, Slovenija pa se nahaja na ravni povprečja. Pri rekreaciji, kulturi, hotelih in restavracijah srečamo po državah zelo velike razlike. Slovenija, Slovaška in Češka so po deležu še najbližje državam EU, najbolj pa zaostajata Albanija in Romunija (glej slike v prilogi).

Transport

Izobraževanje

Slika 22: Struktura izdatkov gospodinjstev za življenjske potrebščine v tranzicijskih državah*, leto 1999, v %

Vir: Eurostat, izračuni UMAR.

Opomba: * Netehtano povprečje, vključene so Bolgarija, Češka, Estonija, Madžarska, Litva, Latvija, Poljska, Romunija, Slovaška, Albanija in Slovenija.

6. Literatura in viri

- 1) Arnotte J.P., 1999, Final Consumption of Households in the Accession Countries, Eurostat. Statistics in Focus, Luksemburg.
- 2) Economic accounts of the European Union in 1998, 1999, Eurostat. Luksemburg.
- 3) Eurostat. New Cronos Database.
- 4) Household consumption in the European Union in 1994, 1998, Eurostat. Statistics in Focus. Luksemburg.
- 5) Intihar A., Arnež M., 2001, Anketa o porabi v gospodinjstvih, SURS. Statistični dnevi, Radenci.
- 6) Kovač M., 2001, Kmetijstvo in živilstvo-Povpraševanje po hrani in pijačah, UMAR. Ekonomsko ogledalo, Ljubljana.
- 7) Kraigher T., 2001, Ocenjevanje in projekcija izobrazbenih tokov in izobrazbene sestave prebivalstva, UMAR. Delovni zvezki, Ljubljana.
- 8) Magrabi F.M., et al., 1991, The Economics of Household Consumption, Praeger, New York.
- 9) Nacionalni računi Republike Slovenije, Viri, metode in ocene, 1999, OECD-SURS, Ljubljana.
- 10) Statistični urad RS.
- 11) Tršelič A., 2001, Anketa o porabi v gospodinjstvih, UMAR. Ekonomsko ogledalo, Ljubljana.
- 12) Winqvist K., 1999, The European consumer in 1994, Eurostat. Statistics in Focus, Luksemburg.

P R I L O G A

Tabela 1: Razpoložljiva sredstva gospodinjstev, obdobje 1997-2000, v SIT

Povprečno na gospodinjstvo	1997	1998	1999	2000
Razpoložljiva sredstva gospodinjstev	2,294,917	2,447,992	2,734,543	2,979,319
Denarna sredstva	2,112,667	2,258,308	2,557,501	2,764,364
Dohodek iz delovnega razmerja	1,219,719	1,324,761	1,448,616	1,581,429
Dohodek iz honorarnega dela	43,782	36,468	54,385	53,501
Dohodek iz samozaposlitve	117,808	131,688	178,825	156,477
Pokojnine z dodatki	518,704	544,679	628,788	680,132
Drugi socialni prejemki	118,125	130,837	130,673	164,048
Dohodek iz lastnine	12,784	7,675	8,839	14,132
Prejemki od prodaje	61,904	59,163	86,538	91,072
Drugi prejemki	10,357	14,743	10,663	3,985
Denarna darila in transferi med gospodinjstvi	9,484	8,294	10,174	19,588
Bonitete	37,769	39,310	45,655	45,890
Iz zaposlitve	32,138	33,210	38,606	38,342
Drugo	5,631	6,100	7,049	7,548
Denarna vrednost lastne proizvodnje	144,481	150,374	131,387	169,065
Hrana	103,793	107,460	99,103	122,601
Pijača	25,463	26,698	18,850	24,689
Gorivo	15,225	16,216	13,434	21,775

Vir: SURS.

Tabela 2: Razpoložljiva sredstva gospodinjstev, obdobje 1997-2000, v SIT

Povprečno na gospodinjstvo	1997	1998	1999	2000
Izdatki gospodinjstev skupaj	2,523,558	2,689,894	3,014,185	3,210,925
Izdatki gospodinjstev za življenjske potrebščine	2,325,769	2,490,806	2,709,392	2,918,400
Hrana in brezalkoholna pijača	607,538	642,012	635,013	666,563
Alkoholna pijača in tobak	78,788	76,452	77,794	81,020
Obleka in obutev	195,624	225,019	235,081	240,035
Stanovanje, elektrika, voda, plin	248,860	253,818	278,770	338,279
Pohištvo, gospodinjstva oprema	157,760	165,662	194,203	209,493
Zdravje	36,254	45,770	45,396	47,674
Transport	383,368	418,344	476,656	535,206
Komunikacije	43,758	47,205	68,637	79,956
Rekreacija in kultura	204,839	226,646	237,796	239,718
Izobraževanje	16,630	15,563	20,795	21,347
Hoteli, kavarne in restavracije	138,068	145,668	162,445	164,381
Različne dobrine in storitve	214,282	228,647	276,806	294,728
Drugi izdatki, ki niso del potrošnih izdatkov	197,789	199,088	304,793	292,525
Izdatki, povezani s stanovanjem, hišo	144,524	134,949	229,810	206,661
Različni izdatki	53,265	64,139	74,983	85,864

Vir: SURS.

Tabela 3: Razpoložljiva sredstva gospodinjstev po kvartilih, 1998-2000, v SIT

	1.kvartil	2.kvartil	3.kvartil	4.kvartil	Povprečje
Razpoložljiva sredstva gospodinjstev	1,027,254	1,984,858	2,884,237	4,720,627	2,654,623
Denarna sredstva	843,092	1,795,063	2,665,796	4,477,932	2,445,844
Dohodek iz delovnega razmerja	168,009	797,225	1,687,770	3,052,854	1,426,760
Pogodbe in avtorski honorarji	16,755	33,095	39,141	99,495	47,129
Dohodek iz samozaposlitve	21,277	81,083	112,288	248,872	115,902
Socialni prejemki	591,790	775,882	672,679	694,400	683,704
- Pokojnine z dodatki	536,046	685,562	592,341	612,903	606,724
- Denarna pomoč in denarni dodatek	11,859	6,821	1,962	1,496	5,533
- Štipendije	7,586	19,277	29,421	32,446	22,186
- Nadomestila za brezposelne	26,853	50,478	34,718	31,513	35,892
- Drugi	9,446	13,744	14,237	16,042	13,369
Družinski prejemki	24,758	64,924	82,762	76,171	62,161
Dohodek iz lastnine	2,038	4,667	5,762	27,179	9,914
Prejemki od prodaje	6,650	26,908	44,371	234,409	78,104
Drugi prejemki	644	2,861	5,439	30,842	9,949
Den. darila in transferi med gospodinjstvi	11,171	8,418	15,584	13,710	12,221
Bonitete skupaj	18,170	51,298	81,779	92,806	61,022
Bonitete - zaposlitev	9,066	44,101	75,661	88,118	54,246
Bonitete - drugo	9,104	7,197	6,118	4,688	6,776
Lastna proizvodnja skupaj	165,992	138,497	136,662	149,889	147,757
Lastna proizvodnja hrane	118,170	101,330	101,289	110,697	107,870
Lastna proizvodnja pijače	24,358	21,470	22,063	24,633	23,131
Lastna proizvodnja goriva	23,464	15,697	13,310	14,559	16,756

Vir: SURS, preračuni UMAR.

Tabela 4: Izdatki gospodinjstev po kvartilih, 1998-2000, v SIT

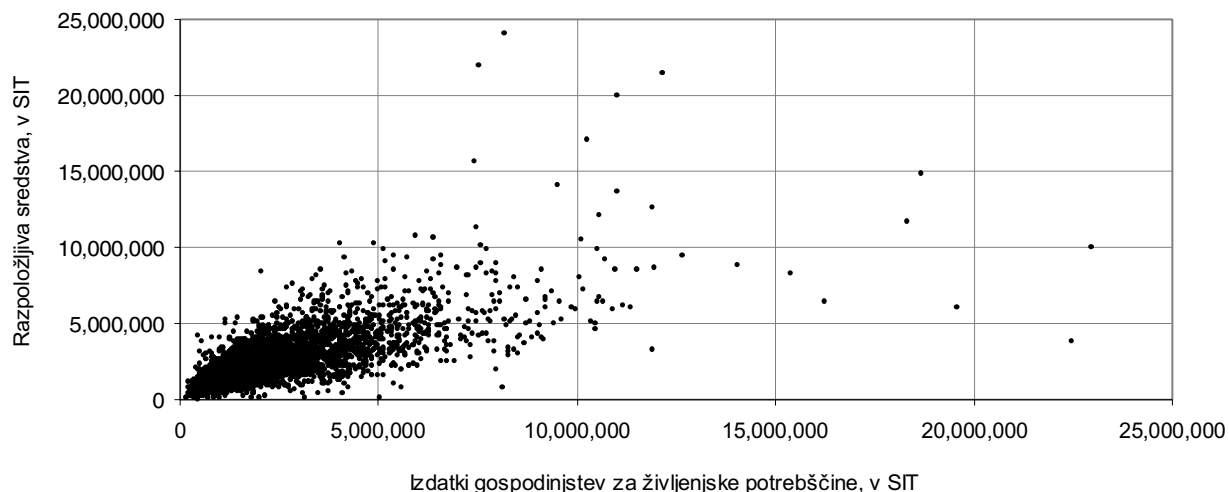
		1.kvartil	2.kvartil	3.kvartil	4.kvartil	Povprečje
	Izdatki gospodinjstev skupaj	1,345,825	2,219,778	3,048,948	4,478,200	2,773,511
	Izdatki gosp. za življenjske potrebščine	1,268,956	2,061,245	2,827,980	4,045,434	2,551,193
.01	Hrana in brezalkoholna pijača	359,078	491,564	592,975	680,496	531,064
.011	Hrana	320,761	437,253	528,809	605,997	473,237
.0111	- Kruh in žitarice	71,365	89,831	106,653	114,640	95,627
.0112	- Meso	81,593	135,326	154,746	182,836	138,637
.0113	- Ribe	5,413	9,938	11,457	16,064	10,719
.0114	- Mleko, sir in jajca	51,529	69,287	86,091	100,853	76,946
.0115	- Olje in maščobe	21,611	19,572	23,366	23,169	21,930
.0116	- Sadje	22,155	26,033	37,407	46,148	32,938
.0117	- Zelenjava	24,195	34,462	42,594	46,416	36,919
.0118	- Sladkor, marmelada, med, sirup, čokolada	26,853	33,411	42,659	52,052	38,746
.0119	- Drugi prehrabeni izdelki	16,047	19,393	23,836	23,819	20,775
.012	Brezalkoholna pijača	38,317	54,311	64,166	74,499	57,827
.02	Alkoholna pijača in tobak	36,009	48,643	60,046	71,999	54,179
.021	Alkoholna pijača	18,010	25,689	31,196	44,057	29,741
.022	Tobak	17,999	22,954	28,850	27,942	24,438
.03	Obleka in obutev	88,639	161,580	255,611	414,274	230,059
.031	Obleka	65,694	125,159	196,933	325,968	178,465
.032	Obutev	22,945	36,421	58,678	88,306	51,594
.04	Stanovanje, elekrika, voda, plin in drugo	179,210	255,579	300,405	335,324	267,647
.041	Dejanske najemnine	12,815	19,924	19,052	18,435	17,557
.043	Redno vzdrževanje stanovanja	19,104	30,534	39,451	44,565	33,416
.044	Druge storitve	31,250	43,446	49,928	54,820	44,864
.045	Elektrika, plin in drugo gorivo	116,041	161,675	191,974	217,504	171,810
.05	Pohištvo, gospodinj. oprema in storitve	100,300	147,713	202,434	294,738	186,317
.051	Pohištvo, oprema, dekoracija	19,704	37,246	64,093	101,148	55,556
.052	Tekstil za gospodinjstvo	6,959	12,585	18,006	29,823	16,846
.053	Grelne, kuhalne in druge naprave	22,472	29,050	39,153	59,231	37,480
.054	Steklenina, posoda	7,245	12,748	15,490	23,498	14,747
.055	Orodje in oprema za hišo in vrt	3,157	4,278	7,034	9,388	5,965
.056	Izdelki in storitve za vzdrževanje doma	40,763	51,806	58,658	71,650	55,723
.06	Zdravje	24,508	41,764	51,518	64,748	45,639
.061	Zdravstveni izdelki, naprave in oprema	14,999	22,445	29,625	33,310	25,097
.062	Izven-bolnišnične storitve	9,478	18,891	21,825	30,827	20,257
.063	Bolnišnične storitve	31	428	68	611	285
.07	Transport	129,064	306,463	507,498	927,705	467,762
.071	Nakup vozil	38,923	98,466	231,475	548,086	229,285
.072	Delovanje osebne transportne opreme	77,226	186,533	242,279	341,198	211,838
.073	Transportne storitve	12,915	21,464	33,744	38,421	26,639

Nadaljevanje na naslednji strani.

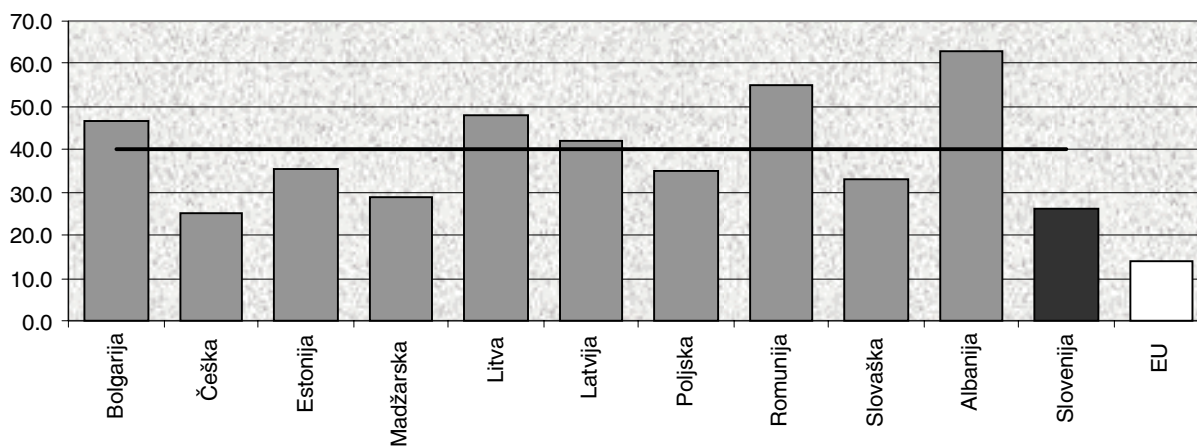
Tabela 4: Izdatki gospodinjstev po kvartilih, 1998-2000, v SIT - nadaljevanje

		1.kvartil	2.kvartil	3.kvartil	4.kvartil	Povprečje
.08	Komunikacije	37,917	53,282	67,479	95,875	63,644
.0811	Poštna storitve	410	1,033	1,087	2,064	1,149
.0812	Telefonska in telefaks oprema	1,109	2,345	4,333	7,608	3,849
.0813	Telefonske, telegrafске in telefaks storitve	36,398	49,904	62,059	86,203	58,646
.09	Rekreacija in kultura	106,573	172,759	252,873	393,445	231,441
.091	Audio-video oprema, fotogr.oprema ipd.	8,050	19,874	39,296	64,981	33,056
.092	Druge potrošne dobrine za rekreacijo	362	1,220	4,175	10,908	4,167
.093	Drugi predmeti in oprema za rekreacijo	31,749	46,764	63,380	101,091	60,753
.094	Storitve za rekreacijo in kulturo	35,374	51,978	78,994	104,649	67,756
.095	Časopisi, knjige in pisalne potrebščine	27,361	43,530	52,443	68,441	47,948
.096	Počitnice v paketu	3,677	9,393	14,585	43,375	17,761
.10	Izobraževanje	2,148	10,404	21,245	41,619	18,858
.1011	Predšolsko in OŠ izobraževanje	1,537	7,109	11,936	23,038	10,907
.1012	Srednješolsko izobraževanje	21	1,324	883	2,422	1,163
.1013	Višje in visokošolsko izobraževanje	392	806	3,604	8,168	3,243
.1014	Izobraževanje, ki ni definirano s stopnjo	198	1,165	4,822	7,991	3,545
.11	Hoteli, kavarne in restavracije	50,271	129,843	188,269	251,812	155,071
.111	Prehrana zunaj gospodinjstva	45,429	115,430	158,474	207,522	131,732
.112	Nastanitvene storitve (hoteli, domovi)	4,842	14,413	29,795	44,290	23,339
.12	Različne dobrine in storitve	155,239	241,651	327,627	473,399	299,512
.121	Osebna nega	46,521	66,118	91,097	122,101	81,467
.122	Osebni predmeti	8,100	12,687	17,254	31,914	17,491
.123	Socialno varstvo	3,172	3,840	1,898	1,661	2,642
.124	Zavarovanje	79,147	131,909	186,309	273,278	167,681
.125	Finančne storitve	1,797	3,372	6,569	8,909	5,163
.126	Druge storitve	16,502	23,725	24,500	35,536	25,068
.20	Drugi izdatki, ki niso del potrošnih izd.	76,869	158,533	220,968	432,766	222,318
.201	Izdatki, povezani s stanovanjem, hišo	54,881	130,408	186,005	374,833	186,563
.202	Različni izdatki	21,988	28,125	34,963	57,933	35,755

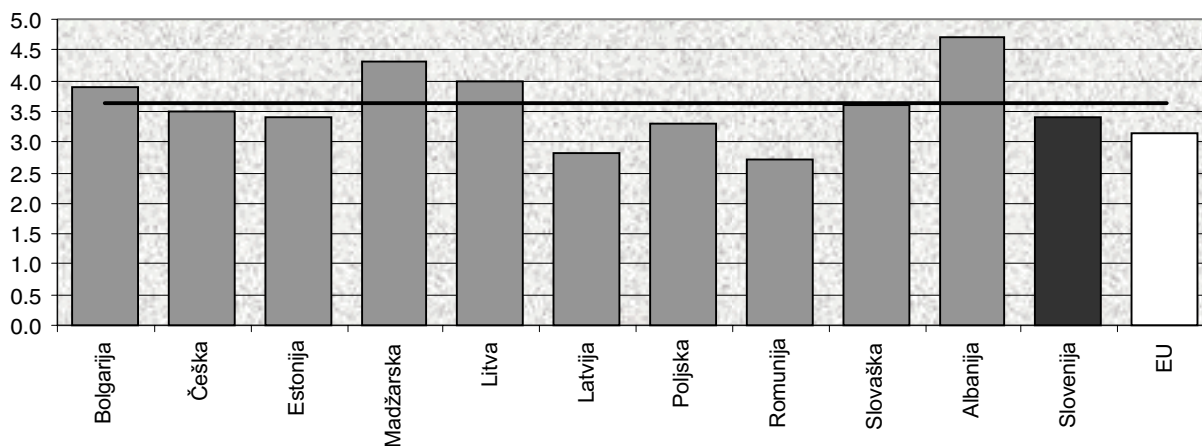
Vir: SURS, preračuni UMAR.

Slika 1: Porazdelitev gospodinjstev glede na njihova razpoložljiva sredstva in potrošnjo, 1998-2000

Vir: SURS.

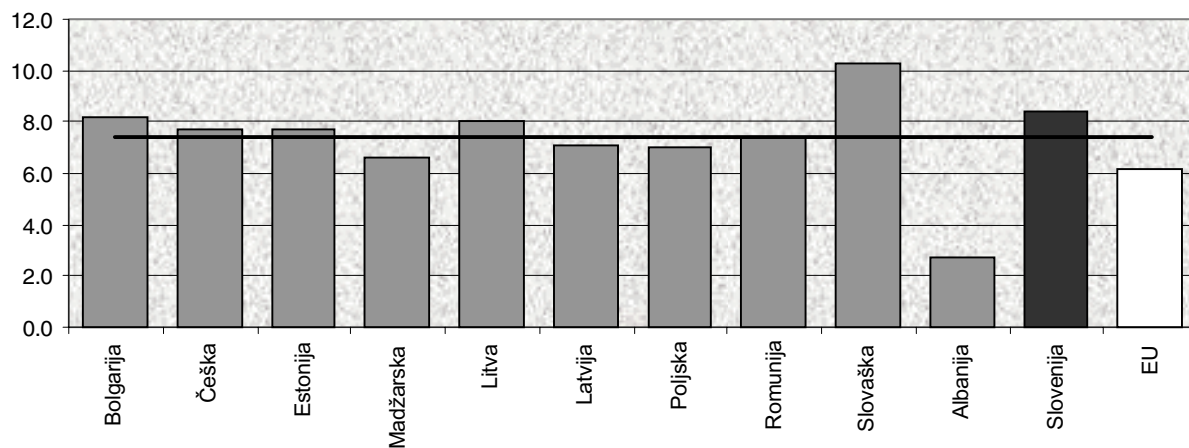
Slika 2: Izdatki gospodinjstev za hrano in brezalkoholne pijače, leto 1999, v %

Vir: Eurostat.

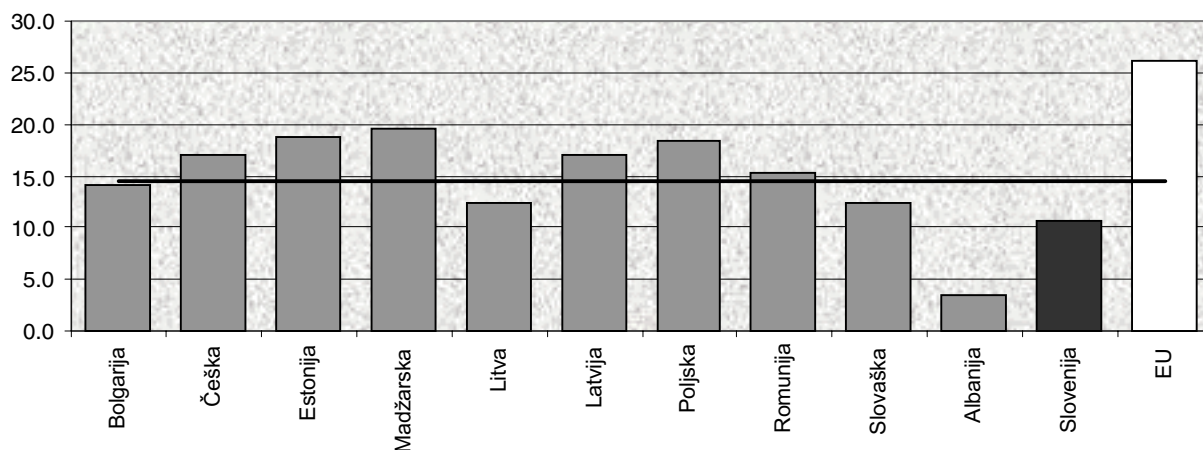
Opomba: črna linija označuje netehtano povprečje vseh tranzicijskih držav, vključno s Slovenijo.**Slika 3:** Izdatki gospodinjstev za alkoholne pijače in tobak, leto 1999, v %

Vir: Eurostat.

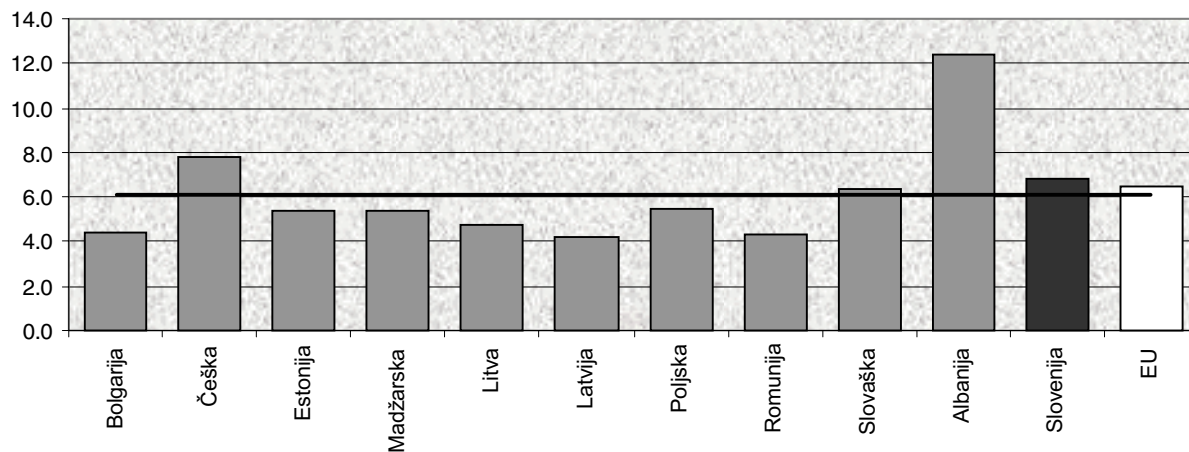
Opomba: črna linija označuje netehtano povprečje vseh tranzicijskih držav, vključno s Slovenijo.

Slika 4: Izdatki gospodinjstev za obleko in obutev, leto 1999, v %

Vir: Eurostat.

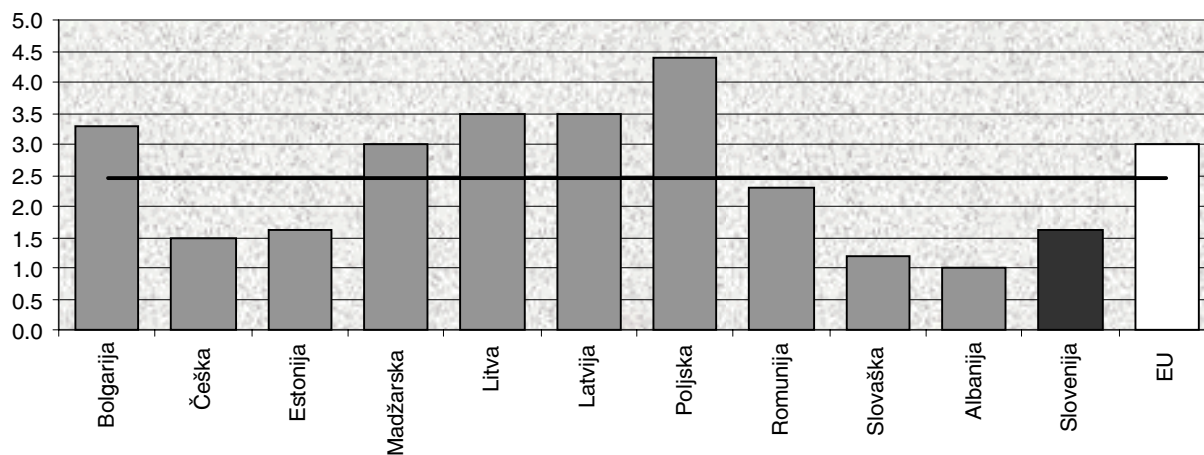
Opomba: črna linija označuje netehtano povprečje vseh tranzicijskih držav, vključno s Slovenijo.**Slika 5:** Izdatki gospodinjstev za stanovanje, elektriko, plin, vodo in druga goriva, leto 1999, v %

Vir: Eurostat.

Opomba: črna linija označuje netehtano povprečje vseh tranzicijskih držav, vključno s Slovenijo.**Slika 6:** Izdatki gospodinjstev za pohištvo, gospodinjsko opremo in storitve, leto 1999, v %

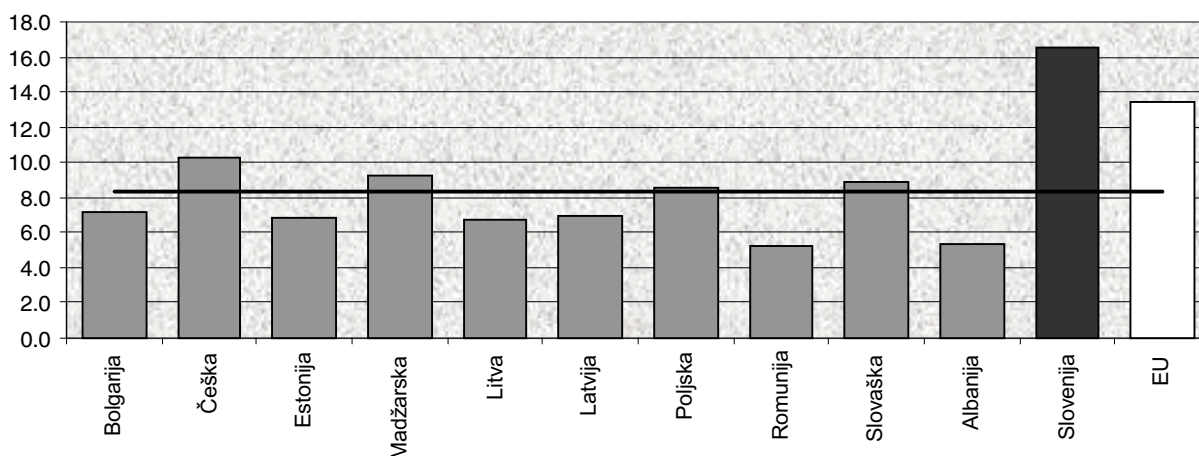
Vir: Eurostat.

Opomba: črna linija označuje netehtano povprečje vseh tranzicijskih držav, vključno s Slovenijo.

Slika 7: Izdatki gospodinjstev za zdravje, leto 1999, v %

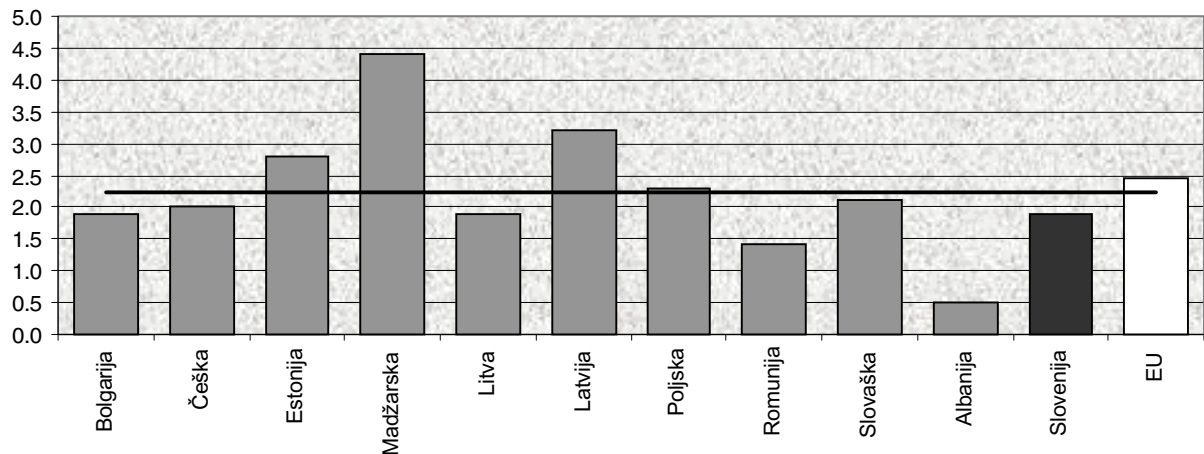
Vir: Eurostat.

Opomba: črna linija označuje netehtano povprečje vseh tranzicijskih držav, vključno s Slovenijo.

Slika 8: Izdatki gospodinjstev za transport, leto 1999, v %

Vir: Eurostat.

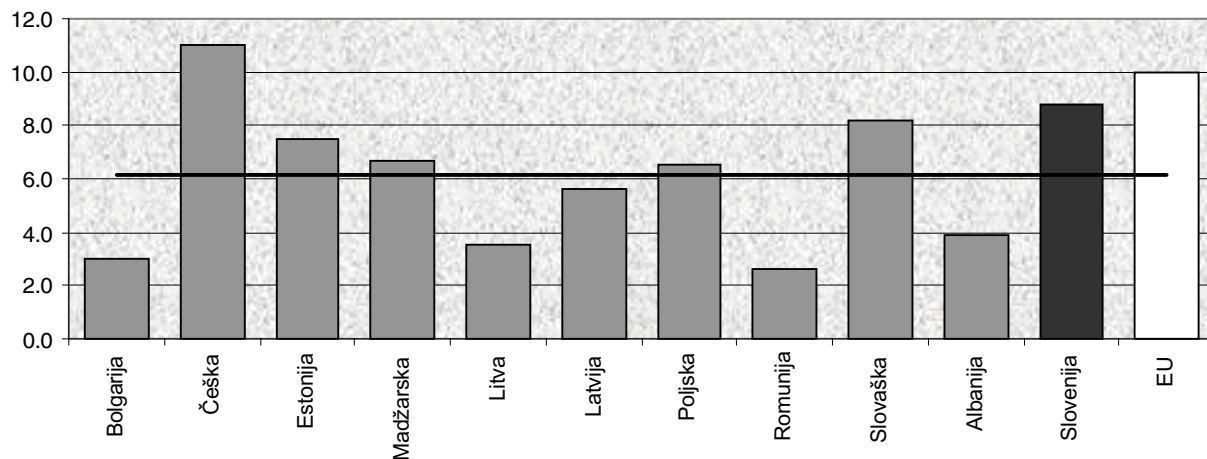
Opomba: črna linija označuje netehtano povprečje vseh tranzicijskih držav, vključno s Slovenijo.

Slika 9: Izdatki gospodinjstev za komunikacije, leto 1999, v %

Vir: Eurostat.

Opomba: črna linija označuje netehtano povprečje vseh tranzicijskih držav, vključno s Slovenijo.

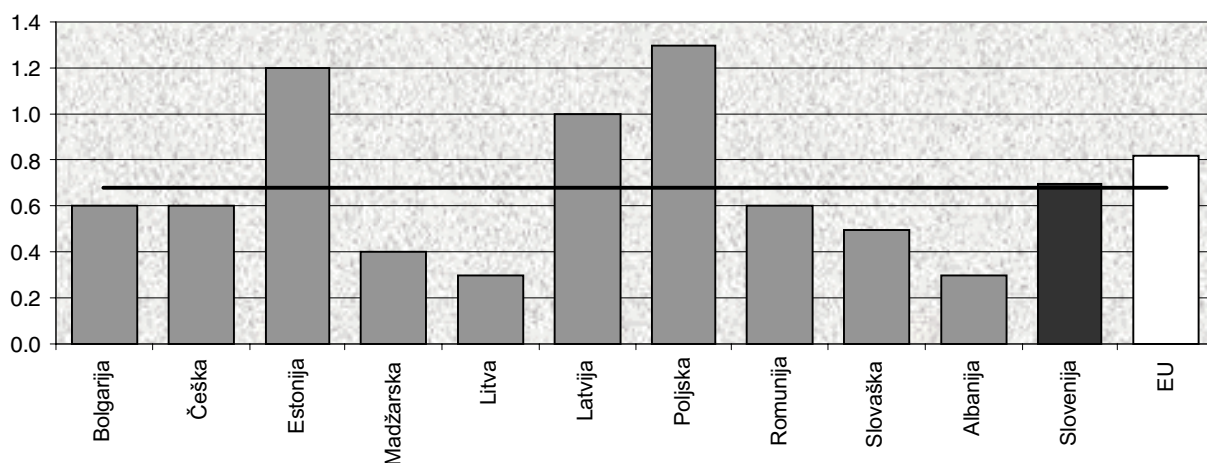
Slika 10: Izdatki gospodinjstev za rekreacijo in kulturo, leto 1999, v %

Vir: Eurostat.

Opomba: črna linija označuje netehtano povprečje vseh tranzicijskih držav, vključno s Slovenijo.

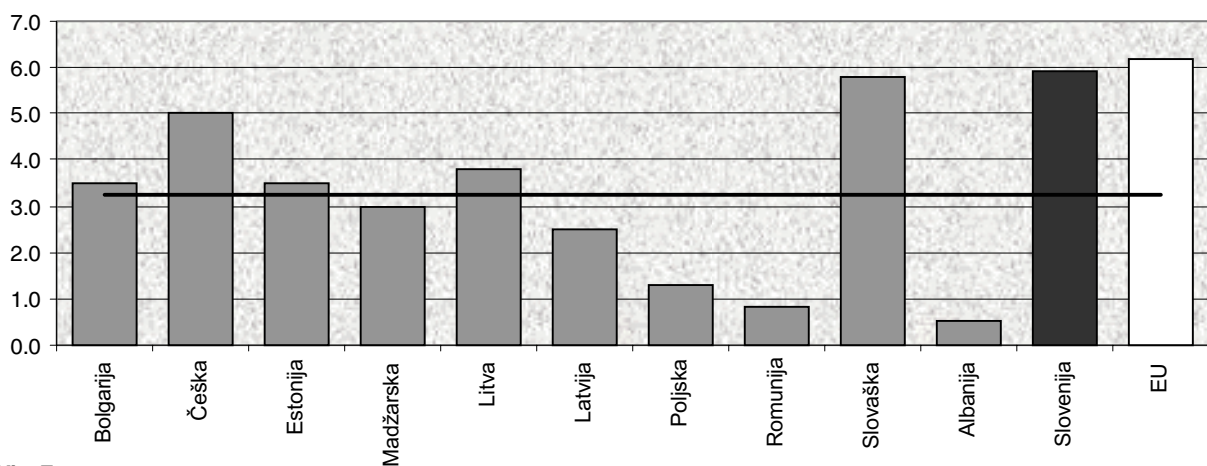
Slika 11: Izdatki gospodinjstev za izobraževanje, leto 1999, v %

Vir: Eurostat.

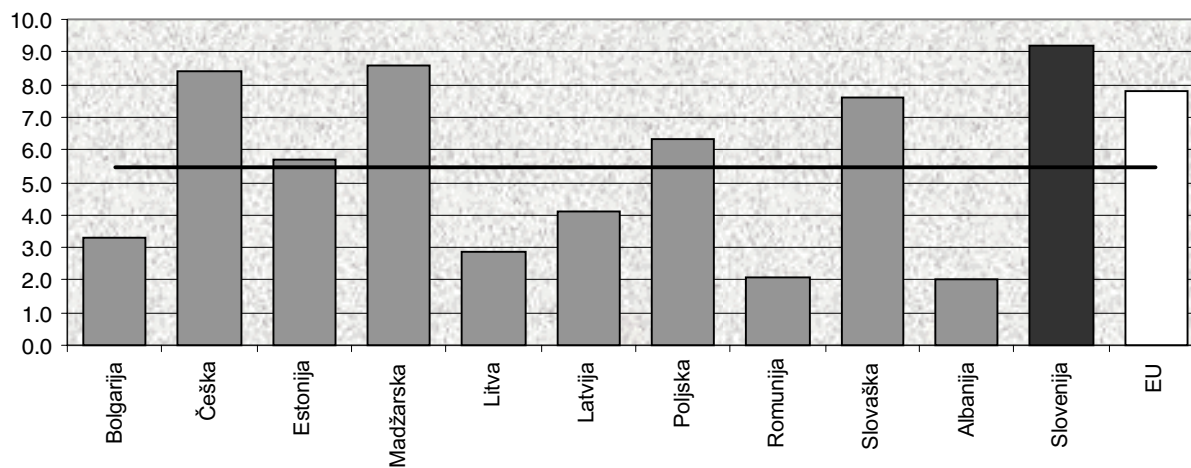
Opomba: črna linija označuje netehtano povprečje vseh tranzicijskih držav, vključno s Slovenijo.

Slika 12: Izdatki gospodinjstev za izobraževanje, leto 1999, v %

Vir: Eurostat.

Opomba: črna linija označuje netehtano povprečje vseh tranzicijskih držav, vključno s Slovenijo.

Slika 13: Izdatki gospodinjstev za različne dobrine in storitve, leto 1999, v %

Vir: Eurostat.

Opomba: črna linija označuje netehtano povprečje vseh tranzicijskih držav, vključno s Slovenijo.

Do sedaj izšlo v zbirki **DELOVNI ZVEZKI**

Letnik I, leto 1992

- št.1. Razvojno planiranje na ravni Republike Slovenije. Uredil mag. Matej More, maj 1992, 59. strani
- št.2. Ocena gospodarskega in socialnega razvoja Slovenije v letih 1991 in 1992 (majska analiza) z dokumentacijo, vodja projekta mag. Andrej Hartman, junij 1992
- št.3. Slovenia in 1991 - 1992. Report on economic developments. June 1992, 55 strani; (with statistical annex)
- št.4. Radej Bojan: Vrste ekonomskih inštrumentov varstva okolja in njihova uporaba. Naravni viri kot razvojni dejavnik - interdisciplinarni raziskovalni projekt trajnega razvoja, maj 1992, 122 strani
- št.5. Finančni rezultati poslovanja gospodarstva Slovenije v prvem polletju 1992 - primerjalni prikaz po posameznih dejavnostih gospodarstva na osnovi podatkov SDK iz periodičnih obračunov pravnih oseb za prvo polletje 1992. Pripravila: Stane Vencelj in Jana Jevševar, september 1992, 30 strani
- št.6. Finančni rezultati poslovanja zavodov s področja družbenih dejavnosti v Sloveniji v prvem polletju 1992 - primerjalni prikaz po posameznih družbenih dejavnostih na osnovi podatkov SDK iz zaključnih računov in periodičnih obračunov zavodov za prvo polletje 1992 in za leto 1991. Pripravila Jasna Kondža, oktober 1992
- št.7. Finančni rezultati poslovanja javnih podjetij gospodarstva Slovenije v prvem polletju 1992 - primerjalni prikaz po posameznih dejavnostih gospodarstva na osnovi podatkov SDK iz periodičnih obračunov pravnih oseb za prvo polletje 1992. Pripravila Jana Jevševar, oktober 1992, 36 strani
- št.8. Selected indicators from the income statement and balance sheet by sector and by origin of capital of the Slovenian economy in January-June 1991 and 1992
- št.9. Gospodarska gibanja v letu 1992 in kratkoročne perspektive gospodarstva Slovenije v letu 1993 (Jesenska analiza), vodja projekta mag. Andrej Hartman, oktober 1992
- št.10. Slovenia - Economic Developments in 1992 nad the Outlook for 1993, October 1992
- št.11. Panožne prognoze na podlagi ocenjevanja perspektivne sposobnosti industrijskih podjetij za obdobje 1992 - 1995, vodja projekta dr. Pavle Gmeiner, november 1992

Letnik II, leto 1993

- št.1. Ali so se stroški uvoza blaga resnično povečali, dr. Janez Potočnik, januar 1993
- št.2. Bilanca pomembnejših prehranskih proizvodov, Božena Leonardi, januar 1993
- št.3. Industrijska politika Slovenije - koncept, omejitve, možnosti in usmeritve na narodnogospodarski in sektorski ravni, dr. Pavle Gmeiner, dr. Anton Povše, februar 1993
- št.4. Analiza gibanja plač in dometa ter učinkovitosti zamrznitve plač v marcu 1993, Bojan Radej, marec 1993
- št.5. Finančni rezultati poslovanja gospodarstva Slovenije v letu 1992, Jana Jevševar, april 1993
- št.5.1. Lastninjenje družbenega premoženja v gospodarstvu republike Slovenije v letu 1992, Judita Mirjana Novak, maj 1993
- št.5.2. Finančni rezultati poslovanja javnih podjetij v letu 1992 - primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov za leto 1992, Jana Jevševar, maj 1993
- št.5.3. Finančni rezultati poslovanja zavodov s področja družbenih dejavnosti - Primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov za leto 1992, Jasna Kondža, maj 1993
- št.5.4. Finančni rezultati poslovanja bank in zavarovalnic v letu 1992, Vida Brus, maj 1993
- št.6. Portfolio analiza slovenske industrije v obdobju 1990-1992, Tanja Česen, junij 1993
- št.7. Nacionalni računi Slovenije- ocena 1990-93 in projekcije 1994-97, vodja projekta Igor mag. Strmšnik, junij 1993
- št.8. Gospodarska gibanja v Sloveniji leta 1993 in perspektive do leta 1997 (Pomladansko poročilo), vodja projekta mag. Andrej Hartman, junij 1993
- št.9. Finančni rezultati poslovanja gospodarstva, zavodov s področja družbenih dejavnosti ter bank in zavarovalnic v prvem polletju 1993- primerjalni prikazi na osnovi podatkov SDK iz periodičnih obračunov pravnih oseb, Jana Jevševar, Dijana Pirc, Vida Brus, september 1993
- št.10. Mesto Slovenije v svetu- mednarodne primerjave podatkov nacionalnih računov, Tanja Česen, september 1993
- št.11. Gospodarska gibanja v letu 1993 in kratkoročne perspektive gospodarstva Slovenije v letu 1994 (Jesensko poročilo), vodja projekta mag. Andrej Hartman, november 1993
- št.12. Izhodišča za pripravo strategije gospodarskega razvoja Slovenije, dr. Janez Potočnik, november 1993

Letnik III, leto 1994

- št. 1. Prebivalstvo in zaposlenost v Sloveniji na prehodu iz osemdesetih v devetdeseta leta in ocena tendenc razvoja do leta 2000, Tomaž Kraigher, januar 1994
- št. 2. Analiza obrestnih mer in obresti v letih 1991 do 1993, Vida Brus, februar 1994
- št. 3. Analiza in perspektiva deželnega rizika Slovenije, dr.Pavle Gmeiner, maj 1994
- št. 4.1 Finančni rezultati poslovanja gospodarstva Slovenije v letu 1993 - primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov za leto 1993, Judita Mirjana Novak, maj 1994
- št. 4.2. Finančni rezultati poslovanja zavodov s področja družbenih dejavnosti - primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov za leto 1993, Dijana Pirc, maj 1994
- št. 4.3. Finančni rezultati poslovanja bank in zavarovalnic v letu 1993 - primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov za leto 1993, Vida Brus, maj 1994
- št. 4.4. Finančni rezultati podjetij v izgubi v letih 1992 in 1993, Slavica Jurančič, junij 1994
- št. 5. Prikaz cenovnih sprememb v letih 1985 do 1993 - izračun verižnih indeksov cen po sektorjih NACE klasifikacije dejavnosti, Jure Povšnar, Nataša Marzidovšek, junij 1994
- št. 6. Gospodarska gibanja v Sloveniji v letu 1994 s projekcijami razvoja do leta 1998 (Pomladansko poročilo), vodja projekta mag. Andrej Hartman, junij 1994
- št. 7. Regionalni vidiki razvoja Slovenije v obdobju 1990 - 1994, Janja Pečar, julij 1994
- št. 8. Finančni rezultati poslovanja Zavodov s področja družbenih dejavnosti in zavarovalnih organizacij v prvem polletju 1994, Judita Novak, Dijana Pirc in Vida Brus, september 1994
- št. 9. Kmetijska pridelava in odkup kmetijskih proizvodov v obdobju 1988 - 1993, Mateja Kovač, oktober 1994
- št. 10. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji v letu 1994 s projekcijo razvoja v letu 1995 (Jesensko poročilo), vodja projekta mag. Tanja Česen, november 1994
- št. 11. Primerjava med finančnimi rezultati poslovanja slovenskega gospodarstva za leto 1993 po zakonu o računovodstvu in po slovenskih računovodskih standardih, Judita Mirjana Novak, december 1994
- št. 12. Turistični promet v obdobju 1985-1994 in statistični prikaz stanja turizma v Sloveniji, Petra Drobne, december 1994

Letnik IV, leto 1995

- št. 1. Finančni rezultati poslovanja zavodov s področja družbenih dejavnosti v letu 1994, Primerjalni prikazi na osnovi zaključnih računov za leto 1994, Judita Mirjana novak, april 1995
- št. 2. Analiza in perspektiva deželnega rizika Slovenije po dveh scenarijih v obdobju do leta 2000, dr. Pavle Gmeiner, 1995
- št. 3. Finančni rezultati poslovanja bank in zavarovalnic v letu 1994 - primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov, Vida Brus, junij 1995
- št. 4. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji v letu 1995 s projekcijo razvoja do leta 2000 (Pomladansko poročilo), vodja projekta Igor mag. Strmšnik, julij 1995
- št. 5. Finančni rezultati poslovanja gospodarstva Slovenije v letu 1994 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance uspeha leta 1994, Judita Mirjana Novak, julij 1995
- št. 6. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji v letu 1995 s projekcijo razvoja v letu 1996 (Jesensko poročilo), vodja projekta Igor mag. Strmšnik, oktober 1995
- št. 7. Nacionalni programi in posebni razvojni zakoni v luči strategije gospodarskega razvoja Slovenije in vpliva na regionalni razvoj, mag. Ana Murn, Ljubljana, november 1995
- št. 8. Značilnosti razvoja slovenskih regij, Janja Pečar, Ljubljana, december 1995
- št. 9. Politika cenovnega nadzora v Sloveniji v letih 1991 do 1995, Nataša Marzidovšek, Ljubljana, december 1995
- št. 10. Pregled posebnih razvojnih dokumentov, ki jih je sprejela država Slovenija, mag. Ana Murn, Ljubljana, 1995
- št. 11. Razmerja v slovenskem gospodarstvu v letih 1992 in 1993 v luči input - output tabel, Vesna Štraser, Ljubljana, 1996
- št. 12. Ocena demografskih računov Slovenije 1981 - 1994, Tomaž Kraigher, Ljubljana, marec 1996

Letnik V, leto 1996

- št.1. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji leta 1996 s ciljno projekcijo razvoja do leta 2000 (Pomladansko poročilo), vodji projekta mag. Igor Strmšnik in mag. Alenka Kajzer
- št.2. Finančni rezultati poslovanja gospodarstva Slovenije v letu 1995 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance stanja in bilance uspeha za leto 1995), Judita Mirjana Novak, Ljubljana, julij 1996
- št.3. Poslovanje bank v letu 1995, Vida Brus, Ljubljana, julij 1996
- št.4. Javnofinančne obveznosti, ki izhajajo iz dokumentov razvojnega načrtovanja in posebnih rajonih zakonov, mag. Ana Murn, Ljubljana, september 1996
- št.5. Finančni rezultati poslovanja zavodov s področja družbenih dejavnosti v letu 1995, Judita Mirjana Novak, Ljubljana, oktober 1996
- št.6. Neposredne tuje investicije v slovensko gospodarstvo in njihov razvojni potencial. Foreign Direct Investment in the Slovenian Economy and its Development Potential, Matija dr. Rojec, Ljubljana, oktober 1996
- št.7. Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1995, Janja Pečar, Ljubljana, oktober 1996
- št.8. Kazalci finančne uspešnosti gospodarjenja v letu 1995 po sektorjih in regijah, Liljana Figar kot vodja, Peter Beltram, Vida Brus, Mateja Kovač, Judita Mirjana Novak, Janja Pečar, Boštjan Plešec, Jure Povšnar, Ana Sečnik, Ljubljana, november 1996
- št.9. Ocena input-output tabele Republike Slovenije za leto 1995 v tekočih in stalnih cenah, Ivanka Zakotnik, Ljubljana, november, 1996
- št.10. Dejavniki za povečanje konkurenčnosti slovenske predelovalne industrije s posebnim ozirom na kooperacije, razvojne raziskave in tuja vlaganja, dr. Pavle Gmeiner, Ljubljana, december 1996
- št.11. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji - Jesensko poročilo 1996, vodja projekta dr. Alenka Kajzer, Ljubljana, december 1996
- št.12. Slovenija in Maastrichtski kriteriji konvergence, dr. Ivo Lavrač in mag. Vladimir Lavrač, Ljubljana, februar 1997

Letnik VI, leto 1997

- št.1. Analiza gospodarskih gibanj s ciljno projekcijo do leta 2001 (Pomladansko poročilo), vodja projekta dr. Alenka Kajzer, junij 1997
- št.2. Finančni rezultati poslovanja gospodarskih družb v letu 1996 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance stanja in bilance uspeha za leto 1996), Judita Mirjana Novak, julij 1997
- št.3. Ocena kupne moči bruto domačega proizvoda na prebivalca v Sloveniji 1993-1997 in prognoza do 2005, mag. Tanja Česen, julij 1997
- št.4. Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1996, Janja Pečar, oktober 1997
- št.5. Poslovanje bank v letu 1996, Vida Brus, Ljubljana, oktober 1997
- št.6. Uvod v kupno moč denarne enote in probleme merjenja domačega proizvoda po kupni moči, dr. Pavle Gmeiner, november 1997
- št.7. Ocena gospodarskih gibanj v letu 1997 in možnosti razvoja v letu 1998 (Jesensko poročilo), vodja projekta dr. Alenka Kajzer, november 1997
- št. 8. Finančni rezultati poslovanja izvoznikov v letu 1996, Judita Mirjana Novak, december 1997
- št. 9. Kazalci finančne uspešnosti gospodarjenja v letu 1996 po sektorjih, Liljana Figar kot vodja, Vida Brus, Andrej Hrovat, Mateja Kovač, Judita Mirjana Novak, Mateja Pečar, Jure Povšnar, Ana Sečnik, december 1997
- št.10. SAM Slovenija 1996 (matrika nacionalnih računov), Ivanka Zakotnik, december 1997
- št.11. Slovenija v Evropi regij - Regionalne strukture razširjene evropske zveze, mag. Igor Strmšnik, januar 1998
- št.12. Globalna konkurenčnost Slovenije - Eksperimentalna ocena njenih prednosti in slabosti po metodi Svetovnega ekonomskega foruma. dr. Pavle Gmeiner, januar 1998

Letnik VII, leto 1998

- št. 1. Pregled javnofinančnih prihodkov za leto 1997 (na osnovi Poročila B-2) Agencije RS za plačilni promet, Jasna Kondža, Ljubljana, marec 1998
- št. 2. Projekcije prebivalstva Slovenije 1996 - 2070, Tomaž Kraigher, Ljubljana, marec 1998
- št. 3. Sistem nacionalnih računov SAM (Social Accounting Matrix) Slovenija 1995, dr. Ivo Lavrač, Branka Tavčar, Ivanka Zakotnik, Ljubljana, april 1998
- št. 4. Vladne finančne intervencije v gospodarstvu, Državne pomoči v Evropski uniji, mag. Ana Murn, Ljubljana, 1998
- št. 5. Finančni rezultati poslovanja gospodarskih družb v letu 1997 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance stanja in bilance uspeha za leto 1997), Judita Mirjana Novak, Ljubljana, julij 1998
- št. 6. Slovenija v letu 1997 – ocene nacionalnih računov, Ivanka Zakotnik, Ljubljana, avgust 1998
- št. 7. Finančna uspešnost gospodarjenja v letu 1997 po sektorjih, Liljana Figar, Andrej Hrovat, Mateja Kovač, Judita Mirjana Novak, Jure Povšnar, Mateja Pečar, Ana Sečnik, Ljubljana, oktober 1998
- št. 8. Ocena četrletnega bruto domačega proizvoda Slovenije potrošna struktura 1995 – 1997, dr. Tanja Česen, Ljubljana, november 1998
- št. 9. Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1997, Janja Pečar, december 1998
- št. 10. Razvojni indikatorji za vrednotenje okoljske kakovosti gospodarske rasti, Bojan Radej, februar 1999
- št. 11. Koncept in empirični rezultati merjenja nacionalne konkurenčne sposobnosti v Sloveniji za obdobje 1995-1998 in napovedi do leta 2000, dr. Pavle Gmeiner, Liljana Figar, februar 1999
- št. 12. Prenova regionalne politike, mag. Igor Strmšnik, april 1999

Letnik VIII, leto 1999

- št. 1. Finančni rezultati poslovanja gospodarskih družb v letu 1998 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance stanja in bilance uspeha za leto 1998), Judita Mirjana Novak, avgust 1999
- št. 2. Ocenjevanje cen življenskih potrebščin, drobnoprodajnih cen in cen industrijskih izdelkov pri proizvajalcih, Boštjan Plešec, Nataša Marzidovšek, maj 2000
- št. 3. Strategija gospodarskega razvoja Slovenije - razvojni scenarij, koordinatorja: mag. Igor Strmšnk, Branka Tavčar, september 1999
- št. 4. Matrika nacionalnih računov - Slovenija 1998, Ivanka Zakotnik, december 1999
- št. 5. Finančna uspešnost gospodarjenja v letu 1998 po sektorjih, Jure Povšnar, dr. Tanja Česen, Andrej Hrovat, Mojca Koprivnikar Šušteršič, Mateja Kovač, Judita Mirjana Novak, Ana Sečnik, februar 2000
- št. 6. Vzroki primanjkljaja na tekočem računu plačilne bilance v obdobju tranzicije, mag. Rotija Kmet, februar 2000
- št. 7. Poslovanje bančnega sistema v letu 1998, Andrej Hrovat, februar 2000
- št. 8. Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1998, Janja Pečar, marec 2000
- št. 9. Pregled javnofinančnih prihodkov za leto 1998 in 1999 (na osnovi Poročila B-2) Agencije RS za plačilni promet, Jasna Kondža, april 2000
- št. 10. Zunanje neravnovesje in ekonomska politika v obdobju tranzicije - primer Češke, Madžarske in Poljske z možnimi zaključki za Slovenijo, mag. Rotija Kmet, marec 2000
- št. 11. Sodobne tendence v odnosih med storitveno in industrijsko proizvodnjo v svetu in v Sloveniji, dr. Metka Stare, april 2000
- št. 12. Regionalna politika, Mojca Aljančič, Sara Dragana Bogdanovič, maj 2000

Letnik IX, leto 2000

- št. 1. Neposredne tuje investicije v Slovenijo, trendi, razvoj in politika v obdobju 1997 - 1999, dr. Matija Rojec, 2000
- št. 2. Finančni rezultati poslovanja gospodarskih družb v letu 1999 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance stanja in bilance uspeha za leto 1999), Judita Mirjana Novak, september 2000
- št. 3. Plačilna bilanca in napovedovanje njenega razvoja, mag. Jože Markič, Ljubljana, september 2000
- št. 4. Ekonometrična analiza gibanja investicij v osnovna sredstva v Sloveniji, mag. Vesna Štraser, 2000
- št. 5. Poslovanje bančnega sistema v letu 1999, mag. Luka Vesnaver, oktober 2000
- št. 6. Pomen in merjenje osnovne inflacije v Sloveniji, mag. Boštjan Vasle, oktober 2000
- št. 7. Shema indikatorjev monitoringa okoljskega razvoja, mag. Bojan Radej, Jure Povšnar, Mateja Kovač, Ivanka Zakotnik, dr. Pavle Gmeiner, Matjaž Hanžek in dr. Janko Seljak, november 2000
- št. 8. Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1999, Janja Pečar, mag. Metka Farič, januar 2001
- št. 9. Analiza poslovanja gospodarskih družb v obdobju 1995-1999 po dejavnostih, mag. Rotija Kmet, Janez Kušar, Jure Povšnar, Mateja Kovač, dr. Tanja Česen, mag. Mateja Peternelj, marec 2001
- št. 10. Državne in strukturne pomoči v Evropski uniji, posameznih državah Evropske unije in Sloveniji, Ana Murn, marec 2001

Letnik X, leto 2001

- št. 1. Motivi in strategije tujih investorjev v Sloveniji / Motivation and Strategic Considerations of Foreign Investors in Slovenia, Matija Rojec, Miroslav Stanojevič
- št. 2. Sektorska analiza poslovanja gospodarskih družb v obdobju 1995 - 2000, mag. Rotija Kmet, Gorazd Kovačič, Mojca Koprivnikar Šušteršič, Jure Povšnar, Eva Zver, Mateja Kovač, Janez Kušar, mag. Brigita Lipovšek
- št. 3. Ocenjevanje in projekcija izobrazbenih tokov in izobrazbene sestave prebivalstva, Tomaž Kraigher
- št. 4. Poslovanje gospodarskih družb v letu 2000, Judita Mirjana Novak
- št. 5. Industrijska politika v Republiki Sloveniji (D - predelovalne dejavnosti), Gorazd Kovačič
- št. 6. Regionalni vidiki razvoja Slovenije (in poslovanje gospodarskih družb v letu 2000), Janja Pečar
- št. 7. Povezava med realnim deviznim tečajem in razlikami med realnimi obrestnimi merami (SIT in DEM ter USD), mag. Boštjan Vasle
- št. 8. Analiza obnašanja gospodinjstev v Sloveniji v obdobju 1997–2000 (na podlagi podatkov APG), Ana Tršelič
- št. 9. Razvoj informacijske družbe v Evropi in Sloveniji, mag. Rotija Kmet